ANUL XXIII - NR. 21-(989)-18 MAI 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

tematicienii
sufletul și min-
dăruite nou-
■ cuibul de
turi ■ pasiune
inerească pen-
medicină ■
planetă numi-
curaj.

Primim din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste: Articolul intitulat «Tezaure sub stăpînirea carilor, mucegaiului și nepăsării» din nr. 16/13.IV.1974 al revistei «Flacăra» sesizează în mod îndreptățit starea critică în care se află multe icoane vechi, deținute de unele instituții de cult, precum și tărăgănările în preluarea icoanelor aflate la unele puncte de vamă. În consecință, Consiliul Culturii și Educației Socialiste a luat măsuri pentru:

— preluarea în termen scurt a icoanelor vechi, cu valoare muzeală, depozitate la punctele de vamă și la miliție;

— stabilirea unui sistem de preluare operativă de către muzee a valorilor culturale care vor mai apare prin intermediul organelor vamale și de miliție;

— controlarea patrimoniului existent în instituțiile de stat, ale organizațiilor obștești și de cult și luarea de măsuri pe loc în vederea îmbunătățirii condițiilor de conservare și a salvării icoanelor aflate în stare de degradare;

— elaborarea unui program de salvgardare și conservare a tuturor icoanelor vechi cu valoare muzeală, parte integrantă a programului de conservare a bunurilor de interes național;

— edificarea publicului larg cu privire la valoarea icoanelor și la dotările care revin posesorilor, cu privire la păstrarea și conservarea lor.

Director adjunct,
IULIAN ANTONESCU

*

«Am citit în nr. 17 al revistei, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», scrisoarea semnată de Păun I. Ioan în legătură cu transportul în comun între Chitila și centrul orașului — ne scrie **Petrescu Dumitru.** *Mă alătur rîndurilor sus-numitului, în numele locuitorilor unui întreg cartier. Ca și salariați depoului care vin aici din centru sau din diverse cartiere ale orașului, locuitorii cartierului Depoului C.F.R.-București suportă aceleași neplăceri în călătoriile lor cu mijloacele de transport în comun, la plecarea și reîntoarcerea în centrul orașului. Susțin înființarea unui traseu de autobuz pe ruta Chitila-Gara de Nord. Dealtfel, în «Ghidul I.T.B.» e specificată această linie ca urmînd să se înființeze încă de mult, dar văd că nu se întreprinde nimic. Alături de tovarășul Păun I. Ioan și de mulți alții așteptăm un răspuns clar, care să satisfacă miile de călători cu mijloacele I.T.B. din această zonă».*

*

«Sînt **Slăvulete Marin,** *domiciliat în Craiova, Calea Severinului, bl. F 1, sc. IV, ap. 7, salariat la Trustul de construcții industriale Craiova, Șantier nr. 1 Izolația, în calitate de tehnician constructor. În anul 1970 am fost încadrat în funcția de șef birou cu un salariu lunar de 2 550 lei. Ca urmare a unor măsuri organizatorice am fost trecut pe postul de tehnician principal cu salariul de 2 550 lei. În urma unui control efectuat mi se impută suma de 4 250 lei, reprezentînd diferența de salariu de la 2 550 lei la 2 300 lei, plătită peste limitele tarifare de încadrare. Începînd cu luna iulie 1973 mi s-au reținut lunar cîte 700 lei, în schimb nu mi s-a dat dreptul la alocația de stat pentru al doilea copil și, pe de altă parte, nu s-a ținut cont de impozitul aferent sumei de 4 250 lei ce a fost achitat de sus-numitul».*

*

Răspunsul Comitetului județean Dolj al P.C.R.: *Analizînd cele relatate de tovarășul Slăvulete Marin, am constatat următoarele: Începînd cu data de 1 martie 1972 a primit și pentru al doilea copil alocație de stat; s-a recalculat suma ce trebuia reținută, luîndu-se în considerație impozitul plătit anterior.*

*

Răduț I. Marin, *din comuna Drăgotești, satul Popînzabești, județul Dolj, ne relatează că în sat s-a construit o casă de nașteri care ar putea deservi și comunele limitrofe. «E cea mai mare instituție medicală de acest tip din județ — afirmă cititorul nostru — dar ce folos dacă nu are și cadrele necesare. Medicul de circă singur nu poate face față. Nici chemarea «salvărilor» nu poate rezolva în bune condiții toate cazurile».*

*

«În Flacăra nr. 16, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», am citit cele scrise de Buricea Victor din Timișoara referitor la dreptul de moștenire. Menționez că personal nu sînt în cauză — arată **Grigoriu Eufrosina** *din Tulcea, str. Isaccea bl. I 7, sc. D, ap. 2. Totuși de multe ori m-a nedumerit felul de aplicare a acestei legi. Accentuez că sînt multe cazuri cînd soții singuri și-au agonisit niște bunuri cu foarte multe sacrificii și, venind momentul pierderii unuia din soți, vin la drept la o parte din moștenire frații, surorile, nepoții defunctului, care nu au avut nici o contribuție, nu au adus nici un ajutor sau, cum spunea Buricea Victor, de multe ori nici nu le-au călcat casa. Scriu toate acestea pentru că se știe că nu e unul singur care gîndește în felul acesta și cred că s-ar putea reglementa această stare de lucruri».*

*

«Pe ziua de 21 noiembrie 1973 m-am mutat din strada Sergent Dorobanțu Vasile nr. 5, sect. 1, în șoseaua Colentina nr. 1, bl. 34, sc. 6, ap. 203, sect. 2 — scrie **Ponoran Andrei.** *Pe ziua de 2 decembrie 1973 am făcut cerere la Oficiul pensii al sectorului 1 pentru a mi se muta pensia din str. Sergent Dorobanțu în șoseaua Colentina.*

Pe ziua de 23 februarie urma să primesc pensia, însă nu am primit-o. Atunci m-am prezentat la Oficiul de pensii al sectorului 2, unde mi s-a spus că dosarul meu nu a sosit și să mă interesez la sectorul 1. Prezentîndu-mă la sectorul 1, am aflat că dosarul fusese trimis la Drobeta-Turnu Severin».

*

Răspunsul Consiliului popular al municipiului București: *Dosarul de pensie al numitului Ponoran Andrei a fost transferat la 3.I.1974 la Drobeta-Turnu Severin din greșeală, ca urmare a faptului că în cererea depusă au fost confuzii, conținînd elemente care nu aveau nici o tangență cu problema solicitată, respectiv s-a menționat locul și data nașterii (Drobeta-Turnu Severin, comuna Feneș) înainte de a indica noul domiciliu și sectorul unde trebuie transferat dosarul. În urma sesizării la Oficiul de pensii sectorul 1, s-a cerut de urgență dosarul de la Drobeta-Turnu Severin. Dosarul s-a primit la 29 martie 1974 de la Caransebeș și, în aceeași zi, s-a achitat pensia pe luna februarie 1974. Pensia pe luna martie 1974 s-a achitat cu borderoul nr. 37 din 3 aprilie 1974, la noul domiciliu din șoseaua Colentina nr. 1.*

*

La o sesizare adresată revistei «Flacăra», Roman Gheorghe din Sibiu, str. Iaita nr. 10, a primit **din partea Consiliului popular al municipiului Sibiu** *un răspuns în care, printre altele, se specifică: Tăbliițele indicatoare cu denumirea străzii care au fost scrise greșit au fost luate jos.*

Referitor la circulația traseului de autobuz nr. 3 Cimpului-Hipodrom, nu este posibil ca la întoarcerea dinspre Hipodrom să circule pe același traseu.

Se reglementează tarifele și zonele de taxare pe toate traseele de autobuz ale E.G.C. Sibiu. Acestea au fost avizate în prealabil de către Oficiul de prețuri din cadrul Consiliului popular județean Sibiu.

Privitor la semafoarele de la intersecția străzilor Reconstrucției și 11 Iunie, acestea au fost montate în vederea circulației pe strada Riului pînă la șoseaua Alba Iulia în ambele sensuri, pînă atunci aceste semafoare sînt deconectate.

*

După primirea acestui răspuns, cititorul nostru **Roman Gheorghe** *revine cu o scrisoare în care arată: «Nu s-au luat jos nici pînă acum tăbliițele scrise greșit.*

Problema traseului autobuzului nr. 3 s-ar putea rezolva, deviindu-se traseul 29 prin strada General Magheru, Avram Iancu, Piața Mică, Odobescu, Piața Cibin și continuîndu-se pe vechiul traseu pînă la strada Măgheranului. S-ar lega astfel acest cartier de centrul orașului și nu s-ar mai dubla inutil traseul autobuzului 9.

De ce se aduce mereu argumentul că taxarea pe traseul 9 s-a făcut pe baza unei decizii? Oare nu se poate reveni asupra unei decizii, dacă ea nemulțumește un cartier întreg?

În legătură cu semafoarele deconectate, mă nedumirește faptul că au fost montate cu un cincinal înainte. Mie mi se par «supranormative». Și dacă ați ști pe ce frig s-au montat!».

*

«Prin anii 1960-1962 a apărut o dispoziție a fostului Minister al Agriculturii, prin care s-a interzis categoric prinderea, deținerea și comercializarea păsărilor cîntătoare insectivore. Zecile de specii ale acestor păsări, răspîndite în toate zonele țării, aduc un aport foarte mare în ce privește stîrpirea larvelor și insectelor atît de dăunătoare agriculturii și silviculturii.

Totul a rămas însă pe hîrtie, cel puțin la Timișoara, unde aceste păsări sînt prinse și comercializate cu sutele (în piața Văcărescu). Iubitorii de păsări cîntătoare ar putea să se mulțumească cu gama variată de păsări exotice (papagali, canari etc.) care, crescute în captivitate, nu ar putea supraviețui în libertate. Cred că ministerul de resort ar trebui să rezolve definitiv și operativ această problemă deoarece, repet, păsările cîntătoare insectivore aduc un folos imens agriculturii. Mă numesc **Fr. E. Wiener,** *din Timișoara, bd. L. Sălăjan, bl. D/O, ap. 48, județul Timiș».*

*

Un răspuns al Combinatului de celuloză și hîrtie «Letea»-Bacău: *Ne referim la nota apărută în nr. 15/1974, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», în care tovarășul Antoche N. din Bacău face unele precizări în legătură cu rețeta de preparare a cleiului cu parafină. Cele relatate de Antoche N. corespund realității, întrucît Fabrica «Letea» posedă din anul 1940 rețeta de preparare a cleiului «Emaldin» prin înlocuire parțială a colofoniului cu parafină. Precizăm că de la data luării în consum a cleiului cu parafină și pînă în prezent noi am folosit și vom folosi în continuare acest produs, întrucît realizăm economii de colofoniu.*

Am fost plăcut surprinși că un vechi salariat al nostru (pensionat în 1953) se preocupă de realizarea de economii în unitatea unde a lucrat și intervine în spiritul echității; ne surprinde însă acuzația că nu mai aplicăm procedeul Emaldin, întrucît realitatea este cu totul alta.

*

Russo Vasile *din Iași, str. Dr. Savini nr. 7, bl. R1, sc. C, scrie că, suferind de ateroscleroză, i se recomandă să consume ulei dietetic din germeni de porumb, produs cu proprietăți curative. A cumpărat trei sticle din acest ulei, pe ale căror etichete scria «valabil 90 de zile de la data fabricării». «Am învîrtit și am sucit sticlele, ca să găsesc data fabricării și denumirea întreprinderii producătoare, dar în zadar. De ce pe sticlele respective nu sînt trecute aceste elemente foarte importante? — întreabă cititorul nostru. Dacă se poate admite ca un gestionar, de exemplu, să recurgă la procedee necinstite spunînd cumpărătorilor că marfa e proaspătă cînd nu e — ne arată în continuare Russo Vasile — unei fabrici cu director, subdirector, inginer șef, personal administrativ etc., etc. nu-i este permis să omită mențiunea care să indice data fabricării unui produs degradabil, destinat bolnavilor».*

*

«Mă numesc **Vâlcan Dumitru** *din comuna Bilbor, județul Harghita, și vă rog să publicați cele ce urmează: comuna noastră este bogată în izvoare de apă minerală — avînd calități deosebit de valoroase, puse în evidență de recente cercetări ale Institutului de balneologie. Pentru exemplificare arăt faptul că numai trei izvoare au un debit de peste o sută de vagoane în 24 de ore.*

În loc să ajungă la consumatorii de la orașe, apa minerală de la Bilbor, apreciată ca una din cele mai bune din țară și chiar din lume, se pierde. Organele județene au promis mereu că se va construi o instalație de îmbuteliere cu ajutorul căreia s-ar valorifica această bogăție, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic».

*

«După aproape doi ani de la darea în folosință a blocului în care locuim, Oficiul municipal de poștă și telecomunicații Timișoara și serviciul de sistematizare al Consiliului popular al municipiului Timișoara nu ne-au permis nouă, locatarilor blocului B 33, să ne instalăm telefoanele pînă ce nu vom face pe cheltuială proprie străpungerea planșeelor de beton și instalarea de tuburi pentru introducerea firului telefonic. Am executat din banii locatarilor această operație.

După instalarea de telefoane a trecut un an și cîteva luni și iată că, în primăvara acestui an, la scara A a blocului B 33 Calea Șagului, de la cutia terminală a fost legat un fir telefonic care a fost fixat pe pereții coridorului prin baterea de cuie. Acest fir a fost scos pe fereastră pînă la un stîlp plantat special de tehnicienii de la telefoane și apoi s-a ajuns cu firul pînă la un cetățean pe o stradă la sute de metri de bloc. Ne-am adresat în scris, la 12.III.1974, atît la Telefoane cît și la Serviciul de sistematizare, cerînd scoaterea acestui fir telefonic și zugrăvirea coridoarelor scării A, deteriorate prin fixarea firului prin batere în cuie. Pînă în prezent nu ni s-a răspuns. Semnează, în numele Comitetului asociației de locatari a blocului B 33, Calea Șagului, Timișoara, **Mustețiu Romulus,** *președinte, și* **Blenert Emilia,** *secretar».*

*

Tarbac Ion, *locuitor al satului Negrești, cu domiciliul flotant în Craiova, cartierul Valea Roșie, bl. A, sc. 3 ap. 3, ne scrie de situația existentă în satul său. «Faptul că a fost reședință de comună (aparține acum de comuna Prigoria) n-a îmbunătățit cu nimic lucrurile. Drumurile și ulițele au rămas așa cum erau de cînd le știm, pline cu noroi, făcînd foarte dificilă, pe timp ploios, circulația. Nu s-a luat nici o măsură de pietruire. Căminul cultural e găzduit într-o casă degradată, vechea școală în care au învățat bunicii noștri. Magazinul sătesc funcționează într-o încăpere necorespunzătoare în raport cu volumul mărfurilor puse în vînzare și numărul cumpărătorilor. Nici măcar punct sanitar nu este în satul Negrești, oamenii trebuie să meargă după ajutor 6 km. Situația aceasta este, cred, în contrast cu dezvoltarea satelor din zilele noastre».*

*

Mă numesc **Savițchi Alexandru,** *de profesie inginer, domiciliat în București, bd. Gl. Magheru nr. 34-38, sc. C, ap. 36. În anul 1960, prin schimbarea domiciliului, am solicitat și mutarea postului telefonic. Am primit răspunsul că «din lipsă de posibilități tehnice» mutarea nu se poate face decît dacă accept cuplarea cu vecinii mei.*

Mai tîrziu am solicitat de comun acord și simultan decuplarea telefoanelor cu aceștia. Am primit răspunsul tip cu formula consacrată: «cererea nu poate să fie rezolvată favorabil din lipsă de posibilități tehnice». În anul 1973 am revenit cu o nouă cerere la care am primit același răspuns tip. Vecinul meu (cuplajul), mai perseverent, a primit aviz favorabil. Considerînd «posibilitățile tehnice» valabile pentru ambele posturi telefonice m-am adresat cu o nouă cerere pentru decuplare. Din acest moment intervine un fapt greu de înțeles, mi se comunică avizul negativ pentru decuplarea postului telefonic «din lipsă de posibilități tehnice».

*

«Mă numesc **Vlad Mariana** *și sînt elevă în clasa a V-a. Locuiesc în strada Alexandru Ioan Cuza, căminul Urziceni. Eu am fost dată la creșa de copii de cînd eram mică. Eu acum, la 11 ani, vreau să-mi cunosc părinții mei. Pe ei îi cheamă Vlad Elena și Vlad Gheorghe. Vă rog foarte mult din toată inima și cu lacrimi în ochi să-mi găsiți dacă se poate părinții mei, căci tare mult aș vrea să-i cunosc și să știu și cine mi-a dat viață.*

Nu vă mai spun cît de supărată sînt în special cînd văd că toți copiii cînd vine vacanța pleacă acasă la părinți, rude și la mine nu vine nimeni rămînînd singură în cămin mă simt foarte străină și singură pe lume.

Încheiu mica mea scrisoare și totodată vă rog foarte mult să mă ajutați».

*

Mă numesc **Ostrovan Gheorghe** *din comuna Udești, satul Poieni, județul Suceava. În ziua de 14 martie 1974 fiul nostru Ostrovan Viorel Modest, născut în ziua de 28.IV.1956, elev în clasa a XI-a la liceul din Liteni, județul Suceava, plecînd în comuna Vereți — județul Suceava — pentru a cumpăra o pereche de pantofi, nu s-a mai întors acasă.*

De la 14 martie și pînă în prezent continuăm să-l căutăm. Am fost la Arad, Timișoara, am anunțat organele de miliție din localitate, din județ, dar fără nici un rezultat. Vă închipuiți ce lovitură poate fi pentru noi, familia.

De aceea vă rugăm foarte mult să ne ajutați prin publicarea rîndurilor de față pentru a-l găsi pe fiul nostru.

*

Asociația de locatari *ai blocului A-11 din microraionul II Oprișani din Turda ne scrie că programarea apei calde (de două ori pe săptămînă) cîte 5 ore în total este insuficientă ca Turda potuat de fabrica de ciment. Ac este numai în microraionul II, cei de l apă caldă zilnic. Au fost sesizate forurile dar fără rezultat.*

*

Un răspuns de la Consiliul pop nicipiului Turda. *Pentru soluționarea alimentării cu apă caldă, permanent și velurile, s-au luat măsuri de executare i noi injecții cu apă rece din magistrala ce orașul Turda, lucrare ce a fost execut prinderea de gospodărie comunală și lo S-a rezolvat problema alimentării cu a form programului stabilit de Consiliul ț tean Cluj, în toate zilele, cu excepția zile cînd consumul fiind peste capacitate, al face eșalonat pe ore.*

În prezent, locatarii sînt mulțumiți care sînt alimentați cu apă caldă și rec

*

Șerbu Elena, *București, ne scrie cientele transportului în comun în cartieru Ca soluție imediată semnatara scriso prelungirea liniei 13, pînă se termină să se reglementeze circulația lui 14 (să goane suficiente și să circule cu regul*

Aceste propuneri s-au mai făcut, dar n seama de ele. Nimeni nu se gîndește c zonă se revarsă cetățenii de la Pasă Brănești, comuna Pantelimon, plus c construit; o populație imensă!

*

«Fetița mea, Tutuianu Marcela a rămas an și o lună», ne scrie **Tutuianu Maria** *în comuna Tufești, județul Brăila. Fostul tractorist și locuiam împreună cu fetiț satul Sacu-Rezi, comuna Însurăței, jude toamna anului 1971 a fost omorît de tra cine mă învăța, n-am făcut dosarul pen urmaș a fetiței. L-am alcătuit abia în 19 rul Consiliului popular al comunei Tuf trimis la Casa de pensii Brăila. A trecu an de cînd aștept. Mă întreb dacă fetița tul la o mică pensie în urma morții tat*

*

Costescu Misa *din comuna Coteana relatează că s-a calificat la Pitești în m sătoare, avînd acum o vechime de 4 a du-se, și-a urmat soțul la Slatina. «Pe — scrie cititoarea noastră — am depu întreprinderea textilă. După aceasta, a fabrică și la biroul personal mi s-a spus foc angajări. Am primit de la forțele partiția pentru data de 7 februarie 1 13 februarie mi-am făcut examenele m sare completării dosarului. La biroul pe spus din nou să aștept pînă la 1 martie comunicat din nou că nu mai sînt loc dat repartiția înapoi. Văzînd aceasta, n nou la Forțele de muncă, unde mi s-a r ția».*

*

Răspunsul Consiliului popular Olt: *Din referatul conducerii Direcție bleme de muncă și ocrotiri sociale Olt, transmis scrisoarea spre soluționare, re ționara a fost încadrată la Întreprindere tina, ca țesătoare, începînd cu data 1974, în baza contractului de muncă n*

*

Nu cred că există feroviar pe cuprins de Căi Ferate Iași să nu-i cunoască p regionali Dumitru Timofte și Constanti se ocupă cu pregătirea și instruirea pe ramura mișcării, ne scrie **Filioreanu** *Bacău, bd. 23 August nr. 18.*

Mulți ceferiști, și în special impiegat s-au perfecționat la instrucțiile de serv tat temeinic meseria de mișcărist sub acestor doi oameni minunați, sub îndrum doi dascăli.

De-a lungul anilor au învățat să lupt să insufle tuturor salariaților dragoste

Sînt o pildă de urmat pentru toți cei îndrumare și control, sînt exigenți cu ei bine puși la punct cu tot ce se întîmplă la doi comuniști cu mult spirit de răspun zarea sarcinilor de partid și de servici muncă și subalternii îi salută cu res cuvine unor oameni ce își dedică viaț capacitate de muncă pregătirii profesi riștilor.

Mii de feroviari ce concură la circula în depline condiții de siguranță îi salu pe acești comuniști de oameni ce const de pasiune pentru muncă, model de c pentru oameni, care se ocupă cu dăru de pregătirea profesională a mișcărist

*

Știut fiind că se irosesc cantități mar ne scrie **Stancu V. Teodor** *din Buc Oborul Nou numărul 13 — îmi permit toarele propuneri: o colectare eficientă de hîrtii nu se poate face decît de căt elevi, la care să se alăture și organel cartier. Se pot colecta astfel de la par tăți mari — de sute și mii de tone — blocuri. Chioșcurile de difuzarea pres de tutun ce vînd ziare și reviste să prin ziare vechi și reviste sub o formă ce Sînt o avere națională aceste deșeuri d trebuie irosite.*

Am cumpărat din comerț un ghem de scrie **Popescu Petre** *din Lupeni, Ale bloc 12, ap. 22 — fabricat la I.J.I.L.-Bră Rizeriei nr. 2, pe a cărui etichetă scrie: 1 Cîntărind acest ghem, am constatat că i cît scrie pe etichetă avea în realitate 87 mai puțin, ceea ce la 1 kg face 130 g.*

Acest procedeu de a realiza benefici nu mi se pare a fi cinstit.

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

uibul de vulturi»

rășul (a)... vă rugăm a participa la reve-
tivului P.C.R. din sectorul 3 Albastru
anii 1944-1948». Această invitație bă-
mașină și repetată la telefon de unul
rganizatori, Crîșmaru Gheorghe, m-a
fiu sîmbătă dimineața în sala Tehnic-
din Calea Șerban Vodă nr. 213. Nu
ea multe, aproape că nici nu auzisem
emenea sector, albastru, am trăit prin
rurilor sub alte denumiri. Aveam să
ectorul 3 Albastru, împărțit la sfîrșitul
946 în A (în prezent sectorul 5) și B
6), a fost unul dintre laturile sărace
reștiului, cu multe mahalale și cimitire,
viețuiau mai mult rău decît bine tăbă-
ngiii, micii meseriași, lucrătorii de la
a fabrici cu nume pompoase ca Tăbăcă-
nală, Wolf, Vulcan, Bourul. Aici, ime-
i victoria insurecției naționale antifas-
ate, în condiții de legalitate și libertate,
cu mare entuziasm lupta pentru cu-
uterii și înfăptuirii politicii partidului,
anizarea activității și vieții de partid,
organizațiilor de partid și consolida-
n toate fabricile, instituțiile, sediile și
e. Toate acestea trebuiau făcute atunci
, concomitent cu lupta pentru susți-
ontului antihitlerist, pentru refacerea
ă a țării, pentru democratizarea între-
politice, sociale și culturale a țării. În
rînduri ale acestei mari bătălii au fost
ii de partid din fostul sector 3 Albastru,
de partid din ilegalitate, muncitori și
ali simpatizanți din fabricile, instituțiile
din tot cuprinsul sectorului, care, în
deosebit de grele, și-au făcut datoria cu
e și curaj, trăind la sfîrșitul anului 1947
curie a instaurării Republicii și a tre-
nâniei în etapa prefacerilor economice
-politice cu caracter socialist, pu-
temeliei noii orînduiri socialiste.
dintre aceștia s-au revăzut sîm-
pă zeci de ani și emoția acestei
este greu, dacă nu cu neputință, de
. Am fost martor la îmbrățișări înso-
trimi, am auzit strigăte de recunoaștere
neni care n-au uitat nici astăzi să mai
, deși au trecut anii, cînd, cum mi s-a
duioasă ironie «eram ca niște libelule
nd fugeam desculți și rupți, pe scările
nostru din Aleea Suter, mîncam 50 de
e pîine și ni se părea că ne-am săturat
n an de zile». Am văzut de aceea în
i oameni cărora le era greu să se mai
că sub chipuri sănătoase și haine bune,
tre ei clipeau parcă nevenindu-le să
i odată cu ei au îmbătrînit și ceilalți și
ori mi s-a părut că le vine greu să se
numele din tinerețe. Și asta pentru că
le sînt uneori și triste, oricum mai
ice decît despărțirile, cînd imaginea
e pleacă este mai cunoscută, deci mai
i decît a celui care revine cu altă înfă-
ecît cea știută.
pant, fără temeiul vîrstei, la o reîn-
parte, o reîntîlnire, aș zice, ieșită din
rin marele interval de timp la care avea
aproape 30 de ani, împărtășeam firesc
elor care mă înconjurau. Nu eram dealt-
rul «descendent» emoționat, activiștii
din sectorul 5 prezenți în sală simțeau
indu-și vocile cu cele ale «veteranilor»
area «Internationalei».
mul rînd, îmi spune tovarășul Dumitru
e, prim-secretar al Comitetului de
sectorului 5, ideea organizării unei ast-
tîlniri este cît se poate de bună, ea
u-se în ansamblul de manifestări închi-
nate celor două mari evenimente din acest an. Cu atît mai mult mi s-a părut mai interesantă cu cît la această întîlnire participă activiști dintre care unii nu s-au mai văzut de zeci de ani și în acest sens îi felicit pe tovarășii organizatori care s-au străduit să facă posibilă această întîlnire. În al doilea rînd, pentru mine, personal, un moment de profundă emoție l-a constituit evocarea acțiunilor de luptă revoluționară din perioada '44-'48 de către cei care au participat direct la ele».

Tovarășul Marinescu M. Nicolae împlinește la 11 iunie 67 de ani. Dintre aceștia, 44 de ani au fost de activitate neîntreruptă în munca de partid, «cu lucruri și bune și rele, cunoscute de partid». Ialomițean ajuns în București, pantofar la Gaston Mihăilescu, ilegalist din 1931, cunoscut de cei tineri sub numeroase nume conspirative, participă la toate acțiunile partidului, este arestat de mai multe ori, figurînd în evidența siguranței printre activiștii foarte periculoși. Din 1945 pînă în vara anului 1947 este secretarul organizației de partid din sectorul 3 Albastru.

— Cum trăia un secretar de sector?

— E, traiul lui era destul de greu, trebuia să învingă multe greutăți, și materiale, și morale. Erau multe momente în care trebuia să te orientezi pe loc, imediat, și asta era foarte greu, uneori mai greșeai. Tu erai de toate, noroc însă că te ajuta colectivul, altfel...

— Povestiți-mi totuși o zi din viața dumneavoastră de atunci, care vreți.

— Da, bine. Stăteam pe șoseaua Olteniței, locuiam într-o casă la etajul I. Dimineața la 4 eu eram sculat, fie iarnă, fie vară, mă spălam, mă bărbieream și pe urmă o luam pe jos, din Olteniței pînă-n Suter, la sector. Aici mă uitam în carnet, să văd ce avem de făcut, aveam un carnet de ăsta, carnetul era secretara mea. După aceea ne vedeam cu toții, vorbeam, e ceva nou? S-a mai ivit ceva? Dealtfel, cînd era cazul, și noaptea mă sculam să merg la cîte vreo fabrică. Mergeam la județeană zilnic și raportam oral și pe scurt ce am făcut, ce n-am făcut din sarcinile vechi.

— Era timp și pentru sarcini vechi?

— Nu, sarcini vechi erau considerate cele primite cu o zi, două înainte. Mai departe: la cel tîrziu 10 eram la sector unde mă așteptau toți instructorii, și salarizați și nesalarizați. Le prezentam instrucțiunile județenei, asta dura o oră, o oră și jumătate, depinde de problemele care erau. Pe urmă îi trimiteam în teren, la fabricile unde secretarii de celulă erau mai slabi plecau doi-trei. Aici vreau să spun ceva: aveam un colectiv foarte disciplinat, cu oameni foarte corecți, mai curînd raportau mai puțin decît mai mult, veneau să-mi spună dacă greșeau, fără teamă.

— Și ce mai făceați? Rămîneați în sediu?

— În birou pe mine foarte puțini mă găseau. Plecam și eu în întreprinderi. După masă ne reîntîlneam cu toții, discutam ce-am făcut, alteori ieșeam cu muncitorii în stradă, în sfîrșit aveam multe de făcut. La zece jumătate-unsprezece noaptea eram acasă, mă uitam prin ziar, ascultam radioul un sfert de oră și adormeam. A doua zi mă sculam la 4.

— V-aș ruga să-mi spuneți care a fost sarcina care v-a surprins cel mai tare?

— Sarcina? Am avut atîtea. A, da. Am fost primul muncitor din țară numit director general într-un minister.

Era un utecist firav, mititel, «arătam ca o cimodie», ucenicul strungar de la Vulcan, Macrea Nicolae. Bocancii îi erau cusuți cu sîrmă, noroc că avea pe unde să iasă apa din ei, hainele erau rupte. Așa arăta în 1945 locțiitorul secretarului comitetului de U.T.C. din sectorul 3 Albastru.

— Noi atunci nu aveam mîncare, adică nu aveam nici salariu, mîncam pe unde apucam. Fiecare tovarăș avea în buzunar o hîrtie în care împachetam ce găseam, o bucată de pîine, o roșie, o felie de mămăliguță. Uitați, într-o dimineață, eu am mers la Comson, o întreprindere de material medical, cu sarcina de a chema tineretul de acolo alături de noi. Am intrat în cantină, la prînz, aveau la masă un fel de păsat de morcovi, le-am și spus: cum puteți să mîncați asta? Sincer să fiu însă mi-era o foame...

Macrea Nicolae nu mai aude cu urechea dreaptă deloc. «Aveam într-o seară o ședință de comitet, cu un tovarăș, Stanciu pare-mi-se, în iarna lui '45. După ședință, pe la unu noaptea, am plecat să mă culc la Căminul de ucenici Vulcan, la Chirigiu, unde era un depozit de lemne și întorcea 3; lîngă seminarul Nifon au sărit doi inși în fața mea, peste un gard micuț, iar alți doi au venit pe la spate și mi-au dat cu parul în cap. N-am mai știut nimic. După vreo oră tovarășul Stanciu, care avea un «jep» și se ducea acasă, a văzut un om cu capul în drum, și picioarele pe caldarîm. Eu eram; a oprit și m-a dus la Colțea. Nu știa cine sînt, eram atît de mutilat încît abia a doua zi a aflat și atunci m-a luat de la Colțea și m-a dus la infirmeria de la Vulcan. Am stat 6 zile în comă, m-au tratat doctorii noștri, dar de auzit cu urechea dreaptă nu mai aud.

Nici acum Macrea Nicolae nu e mai voinic, dar spune că deși era mititel (și de ani, 18) avea forța pe care i-o imprima partidul. În 1953 s-a îmbolnăvit de plămîni și a ascuns asta pînă în martie 1954 cînd a avut o hemoptizie.

— M-am făcut bine, am venit acasă, și după ce am venit a trebuit să mi se spună «Macrea, ai slujit partidul, dar acum ești bolnav, nu se mai poate, mergi în aparatul de stat». În 1963, privind un meci la televizor, mi-am pierdut complet vederea. Dar acum văd din nou.

Stan Ștefan. 49 de ani. Avea 20 și lucra într-o tăbăcărie cînd și-a legat viața de lozinca «Pace, pîine și libertate». Lucruri mari, spune, nu a făcut, doar, notez eu, a rămas o dată, în februarie 1945, împreună cu alt tovarăș pe platforma unui camion, sub o ploaie de gloanțe. Pe urmă a mers pe șantierele de reconstrucție.

— La Agnita-Botorca trebuia să terminăm în 45 de zile, dar am terminat în 32. Am lucrat în noiembrie, lună rea, cu lapoviță, ploi. Tehnica de lucru: tîrnăcopul, cazmaua și roaba. Stăteam în casele țăranilor. La 4 dimineața eram deja încolonați și plecam pe șantier. Numai așa am putut face chiar și 4-5 norme de lucru într-o zi.

— V-amintiți astăzi ceva în mod special?

— Da. Că am fost primul activist obștesc care a asistat la tipărirea primului număr al Scînteii în legalitate. Am stat toată noaptea în redacție, pînă cînd, cu primul pachet de ziare în brațe am fost la 4 dimineața la poarta fabricii «Bourul». Nu știam atunci nici ce e somnul, nu mă interesa mîncarea sau altceva, n-aveam timp pentru mine.

Colonelului de azi oamenii îi spun Adam, nu Matei. De foarte tînăr, de cînd era ucenic și mînca bătaie de 50 de ori pe zi, a participat la acțiunile organizației. A fost cercetat la Comandamentul militar al Capitalei, a fost dat afară din toate locurile în care se angaja. Întîi activist voluntar de partid, pe urmă secretar, nu poate uita campania electorală din 1946.

— Mie mi-a rămas perioada asta în mod deosebit. Seară de seară ieșeam în stradă, lipeam afișe, le păzeam. Vedeți, lucram la fabrică 8 ore și pe urmă, ca instructor voluntar de tineret, mergeam dintr-o fabrică într-alta, pînă noaptea. Nu mi-era greu, pentru noi nu au existat alte lucruri mai presus decît munca de activist. Mîncam o dată pe zi te miri ce, dormeam la sediu, în «Cuibul de vulturi» cum i se spunea, pe birouri, pe jos, luptam pentru țelul nostru care era atît de mare, încît n-aveam timp nici să ne mai fie frică.

— Tatăl dumneavoastră ce zicea de asta?

— A zis într-o zi: «Tată, dă-mi tu mie întîi cu ciocanul în cap, omoară-mă și pe urmă fă politică». Iar eu am răspuns: «Tată, eu cu ciocanul în cap nu-ți dau, dar politica asta o fac pentru că e bună, e politica mea».

Din păcate spațiul nu-mi mai îngăduie să-i amintesc aici pe toți cei cu care am vorbit în ziua de sîmbătă. Erau mulți, și fiecare dintre ei, sînt sigur, avea ce să-mi spună. Sînt încredințat însă că în modestia lor dovedită prin tot ce au făcut, vor înțelege neputința unui condei înclinat omagial pe o pagină de revistă.

IULIAN NEACȘU
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

«CONSILIILE ȘI COMISIILE MUNCITOREȘTI VOR ACȚIONA PENTRU DEZVOLTAREA UNEI ATITUDINI ÎNAINTATE FAȚĂ DE MUNCĂ, PENTRU STIMULAREA INIȚIATIVELOR CREATOARE ALE OAMENILOR MUNCII ÎN ÎNDEPLINIREA SARCINILOR ECONOMICE ȘI SOCIALE, PRECUM ȘI PENTRU COMBATEREA MANIFESTĂRILOR DE NEPĂSARE, NEGLIJENȚĂ ȘI LIPSĂ DE RĂSPUNDERE... CONSILIILE ȘI COMISIILE DE CARE AM VORBIT SE VOR SPRIJINI ÎN ÎNTREAGA LOR ACTIVITATE PE PARTICIPAREA LARGĂ A MASELOR DE OAMENI AI MUNCII ȘI VOR DESFĂȘURA O ACTIVITATE PERMANENTĂ, PE BAZĂ DE PROGRAM DE LUCRU, ACORDÎND UN SPRIJIN EFECTIV ORGANELOR COLECTIVE ÎN CONDUCEREA EFICIENTĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE».

NICOLAE CEAUȘESCU

inimoși la viața oamenilor, ca ea să fie mai bună

Constanța Voinescu este muncitoare la zățuit și lucrează de zece ani în Combinatul de prelucrare a lemnului de la Pipera, e veche membră de partid și poartă cu mîndrie două lucruri albastre, un halat imaculat și ochii, jucăuși și tineri, deși femeia din fața mea nu mai este foarte tînără, de vreme ce băiatul i s-a căsătorit și ea așteaptă, la toamnă, să fie bunică.

Mari probleme de viață nu are, îmi spune, cu munca merge bine, cu familia la fel, nu-i pare rău că a plecat de-acasă, unde făcea un fel de croitorie deprinsă de la o soră, și că s-a apucat de meseria mobilei, care e bănoasă și curată, iar oamenii o apreciază ca pe o muncitoare harnică, răzbătătoare. Chiar dacă nu are decît cinci clase elementare în urmă și o calificare la locul de muncă, se descurcă bine, cu folos și cu dragoste de colectiv.

O întreb dacă-i adevărat că dînsa face parte din Comitetul oamenilor muncii de pe platformă și-mi spune că-i adevărat. Ba mai mult, adaugă, ne aflăm acolo șaptesprezece persoane, dintre care șase muncitori și restul ingineri, tehnicieni, mă rog, oameni din conducere, în frunte cu directorul general adjunct, iar eu sînt singura femeie și de aceea nu mi-e foarte ușor. Mai ales că mie îmi place să mă bat pentru problemele oamenilor și tovarășii din comitet mă ascultă respectuoși și se iau după mine, chiar dacă uneori am eu gura cam mare. Adică nu mare, atît cît trebuie. Gură de femeie, că dacă m-au delegat muncitorii de la binale în comitetul acesta de conducere și decizie, cum se spune, atunci e de datoria mea să mă zbat pentru ei și să reușesc. Apoi gîndesc că dacă mă întrunesc în acest colectiv de la înființarea lui, înseamnă că fac față și că n-am gura chiar mare, cu toate că uneori mă mai împotrivesc, ca să se facă dreptate și să primească drept la casă întîi cei care merită și care muncesc. Iar dreptate se face. Așa e la noi pe platformă, în comitet, nu luăm niciodată o hotărîre pînă nu analizăm și pînă nu ascultăm pasul oamenilor.

La început a fost tot așa ușor?

Îmi spune că n-a fost. De, oameni sîntem, nu-i era dînșii prea la îndemînă să se așeze la aceeași masă cu directorul general, ba chiar să-l și contrazică, să-l completeze, cum se mai întîmplă, dar cu vremea treaba s-a aranjat în bine. Adică a înțeles că acest colectiv este înainte de toate al muncitorilor și i-a plăcut foarte tare ce-a spus, într-o bună zi, directorul Aurel Rizea într-o ședință, cum că acest comitet aparține oamenilor muncii, în dubla lor calitate, de producători și de proprietari.

O întreb ce înseamnă de fapt să participi într-un asemenea comitet și-mi răspunde că nu participarea este totul, nu prezența acolo contează, ci are importanță modul cum stai pe scaun și cum deschizi gura. Adică modul în care faci cunoscute acolo problemele oamenilor de la locul de muncă.

Și dumneata le faci cunoscute?

Încuviințează. Să vă dau un exemplu. continuă. La noi e fabrică mare și frumoasă, aveam de toate, doar cu garderoba stăteam prost, erau niște dulapuri mici cît niște sertare, de-ți venea să plîngi cînd le vedeai și te dezbrăcai în silă. Eu am stat de vorbă cu oamenii din secție, de fapt, de ce să mă dau după degete și să zic că am stat de vorbă, că mai mult ei au venit la mine și mi-au zis cum să facem ca să rezolvăm treaba cu dulapurile. Ne-am gîndit noi ce ne-am gîndit, ne-am oprit la niște îmbunătățiri și apoi am dezbătut problema în comitet. Am insistat, am spus că asta este dorința muncitorilor, nu numai dorința lor, ci chiar o necesitate. Comitetul a înțeles și ne-a sprijinit. Avem acum un grup social de ți-e mai mare dragul să intri. Cu oglinzi și cu dușuri, o frumusețe, parcă e la Teatrul Bulandra.

Și cum vă simțiți, o întreb, o singură femeie între atîția bărbați?

Foarte bine mă simt, că am așa o intuiție, ba chiar o siguranță aș putea zice, da, o siguranță, că sînt luată în considerare și că tot ce spun ajută la ceva, căci eu, adică nu numai eu, toți muncitorii care sîntem în comitet și sîntem șase, noi venim direct din producție și cunoaștem problemele în amănunțime. Pe bucăți le cunoaștem, le expunem și susținem ce vrem, că asta e oarecum obligația noastră. Adică nici nu știu dacă-am zis bine că sînt luată în considerare, cred c-am greșit. În felul meu, eu și cu ceilalți, chiar conducem, doar așa se cheamă comitetul, așa că alegerea asta mă face să mă mîndresc, dar mă și obligă.

La ce vă obligă?

Să rezolv problemele oamenilor. Să vă dau un exemplu. La noi, la fabrica de binale, aveam mai mulți muncitori de ispravă fără buletin de București, lucrători vechi și verificați. Am ridicat treaba asta într-o ședință, i-am susținut pe Gavrilă sau Mîrzache, conducerea s-a arătat foarte omenoasă și i-a ajutat. Dealtfel, relațiile noastre cu conducerea sînt foarte bune, ba chiar tovarășul Rizea, directorul general adjunct, e înțelegător, crede în oameni și eu zic că dînsul face foarte bine, doar că ar trebui să fie mai aspru.

Tovarășă Voinescu, se aprind vreodată discuțiile în comitet?

Zîmbește. Păi altfel cum, tovarășe?! Se mai aprind, dar cu măsură, că noi ne întîlnim acolo ca să discutăm, nu ca să ne certăm. Dealtfel, toate hotărîrile le luăm numai după ce analizăm foarte bine chestiunile, că nu lucrăm acolo numai cu materiale și cu bani, lucrăm și cu sufletele oamenilor, cu viața lor. Ăsta e scopul pentru care ne strîngem, să meargă producția mai bine și să trăiască oamenii mai ușor.

Îi spun că aș vrea să aflu care a fost ultima propunere pe care a lansat-o în comitet, mă pune să repet și apoi zice că asta e o îndeletnicire cam grea, căci dînsa tot umblă cu propuneri și pe ultima nu și-o aduce aminte, dar dacă tot vreau să scriu ceva în carnet, atunci să notez treaba cu femeile bolnave și cu gravidele. Și notez: «Am cerut ca femeilor suferinde să li se schimbe locul de muncă, să fie trecute în altă parte, ca să dea un randament mai bun la condiții mai ușoare. S-a făcut. În secții am obținut înțelegere mai greu, dar ridicînd problema în comitet, am rezolvat-o imediat. La fel și cu căminul de fete, am făcut unul cu șaptezeci de locuri, pentru lucrătoarele tinere, care stăteau pe apucate și plăteau chirie la speculă».

Că tot am ajuns la case, îmi vorbește despre locuința sa. În Calea Griviței, la bloc, o casă strălucind de curățenie, întreținută de dînsa și de fată. Îi spun că am înțeles că are un băiat, student la electronică, însurat și care o s-o facă în curînd bunică, așa e, acceptă, dar mai am și o fată, la statistică. Abia a intrat, așa că nu judecăm încă s-o mărităm. Dar zestrea?, glumesc, apăi zestrea e un gînd, dar o să ne descurcăm, că stăm destul de bine și avem o familie unită.

Îmi spune apoi că abia s-a întors din concediu, dar în concediu n-a stat. A făcut cîte ceva pe-acasă, pe bătătură, cum zice, deși mi-e foarte greu să înțeleg cum devine treaba asta cu bătătura într-un bloc de pe Griviței, s-a tot gîndit cum o să fie cu reprofilarea liniei de ferestre care urmează să se producă. Această reprofilare e binevenită, ca secția să devină mai rentabilă, dar că se pune chestiunea împărțirii forței de muncă și n-o să fie ușor, o să trebuiască să se bată în comitet ca femeile să nu fie trecute la o muncă improprie, cum mai înțeleg unii.

Credeți că o să găsiți înțelegere?

E musai că doar nu găsesc pentru mine și nici pentru fii-mea, ci găsesc pentru fabrica noastră, pentru munca noastră și pentru viața noastră, că toți cei care ne strîngem în comitet, muncitori sau ingineri, avem un scop comun: să meargă treaba cît mai strună, ca să trăim cît mai omenește.

*

«Tovarășul Ion Vasile a arătat ca deja s-au comandat haine de protecția muncii pentru angajații Fabricii de casete, în așa fel încît atunci cînd fabrica va intra în funcțiune salariații să aibă și echipamentul necesar de protecție. De asemenea, tovarășul inginer șef Vasiliu a apreciat ca valoroasă propunerea făcută de tovarășul Mihăilă Gheorghe cu privire la înființarea cabinetului de protecție a muncii la Grupul școlar, avînd în vedere pe de o parte lipsa de spațiu din U.P.L.-Pipera și pe de altă parte crearea unui cabinet puternic, înzestrat cu cele mai moderne materiale de protecția muncii. Raportorul, luînd cuvîntul, a arătat că totuși ar fi bine să se înființeze două cabinete de protecția muncii, distincte, întrucît ar fi foarte greu ca instructajul salariaților din U.P.L. să se facă la grupul școlar, iar pe de altă parte ar însemna să fie două gestiuni în aceeași încăpere, ceea ce este mai dificil.

Răspunzînd tovarășului Mureșanu, tovarășul Mihăilă arată că înființarea unui singur cabinet de protecție a muncii nu presupune neapărat două gestiuni, că poate foarte bine ca toate materialele să le aibă în primire un singur salariat al grupului școlar și că în cazul în care cabinetul de protecția muncii este un cabinet înzestrat cu aparatura cea mai modernă și instructajul se va face cu mai mult folos».

(Din procesul verbal nr. 28 al ședinței colectivului de conducere operativă din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului-Pipera.)

Constantin Musceleanu, muncitor specialist la fabrica de înnobilare, se află pe platformă de la înființarea acesteia. E membru de partid din 1967, căsătorit, locuind pe undeva pe bulevardul Macaralei și recunoaște că n-are motive să fie nemulțumit de viață. Lucrurile merg drept, are casă nouă, salariu frumos, numai copii nu are și ăsta e marele necaz, cumpăna prin care trece după ce, nu demult, i-a murit băiatul în vîrstă de aproape un an.

Si Constantin Musceleanu, poate că așa mi-a fost mie dat la Pipera, are ochii albaștri, doar vorba mai ținută din scurt, mai rară și acceptă greu, după rețineri, să vorbească despre munca sa, despre ceea ce face în fiecare zi, acceptă greu și numai provocat de întrebări iscoditoare.

Adică să vă explic ce fac eu în comitet? Ascult. Iau cuvîntul. Îmi dau cu părerea. Încerc să rezolv, după puterile mele, care n-am făcut decît o școală profesională și o specializare de o lună, în Austria, problemele colectivului, căci trebuie să vă spun că probleme sînt, chiar dacă munca se desfășoară bine și oamenii cîștigă cu folos.

Omului acestuia, care se trage din țărani săraci de pe malul Snagovului, din satul Bîra, și care are mai multe invenții, «vreo șapte-opt invenții, zice, inventate chiar de mine», omului acestuia, înțeleg din prima clipă, nu-i place prea mult să discute, nu-i place și recunoaște: «mie îmi place să vorbească mîinile. Adică să fac treabă».

Am auzit că dumneata, îi spun, ai ridicat în comitet pericolul toxicității de la emailare. E adevărat?

Da, la emailare era un grad toxic foarte înalt și oamenii nu mai puteau trăi. Docu Mihalache și Hărăguș, lucrători pe care-i știu de mult ca nădăjduitori la muncă, au venit si mi-au spus cum stă treaba și m-au îndemnat s-o ridic î
Am văzut la fața locului, apoi am luat
comitet și lucrurile s-au rezolvat, în
s-a hotărît oprirea fluxului tehnolo
două ore, zilnic, ca să se aerisească. D
plăcut soluția asta și împreună cu
început să scormonesc pentru alta.
și iar m-am întors cu chestiunea l
Și-am rezolvat.

Care era soluția?

Am îmbunătățit sistemul de venti
redus astfel gradul de toxicitate, r
lucrul de opt ore.

Și cu hîrtia cum a fost?

Se uită la mine și zîmbește. Și p-asta
știu, răspund, căci am citit procesu
ședinței și am găsit acolo cuvintele
Eu o știu, dar ce-ar fi s-o povestești
revistei «Flacăra»?

Trebuie neapărat?, se interesează
Apăi, dacă trebuie, o s-o spun, dar n
nu e, doar datoria noastră de munc
comuniști ne-am făcut-o: am dat o mîn
la economisirea hîrtiei. Noi, la înno
tem cei mai mari consumatori de hî
munca noastră. Înainte, aruncam cîte
remorci pe zi, pînă cînd am zis că nu
să facem risipă, că e destul, și am în
îmbalotăm frumos, să nu se piardă. Î
aruncam filmele casante, le transport
cearșafuri de hîrtie. Acuma nu, a
ladă, le băgăm acolo, le descărcăm
folosim din nou. Cred că o să țină cel p
La fel cu imprimatele care se str
magazia de rechizite. Vechi, de nefol
o parte bună, pe care noi, cei de la înn
propus s-o folosim în hîrtie de scris
copie. Asta ar fi. O economie de-a
dincolo, se tot adună și contează p
formă în general.

Cum sînt privite aceste propuneri

Cum să fie, sînt privite?! Pînă acun
fost aplicate și eu consider că am
deauna înțelegere la comitet. Dealtfe
putea să fie altfel, doar e organul no
cei care ne adunăm acolo vrem
lucrurile mai bine.

Și o să meargă?

Cu siguranță că o să meargă. O
harnici și introducerea acordului
ajută mult la optimism, că avem
mari. La început ne-a fost nouă can
acordul ăsta, dar ne descurcăm de
ne-a făcut viața superioară. Acum vre
cu toții în acord global, cu șefi de se
așa că mă gîndesc ca în curînd să desc
asta la comitet.

Și după aceea?

O să fie alte probleme, tovarășe,
mobilă naște multe probleme. Ca o
dealtfel, iar noi avem datoria să le luă
ție și să le rezolvăm, că d-aia ne-au
torii în comitet și d-aia mă salută
stradă și prin fabrică, oriunde, cu
respect.

Că sînt inimos la viața lor, ca să fi

OVIDIU IOANIT

Constanța Voinescu

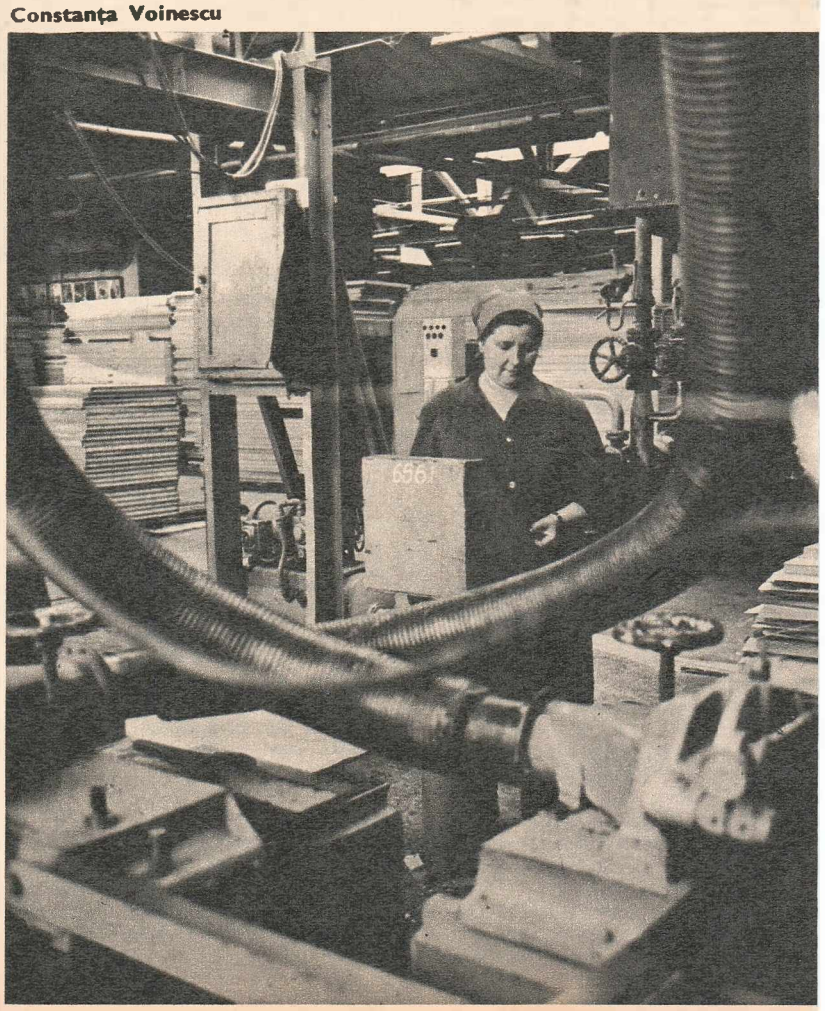

ii cinstit, ii harnic, ii de folos etății

izut toate spectacolele de operetă, am ite piesele de teatru istorice...» Dar mp, maistre Clement Chiorsacu?, îmi l întreb pe acest om de la secția de Uzinelor «Republica». Parcă bănuiam i spună: Cînd? Timpul și-l face omul, te de toate lucrurile de bază... Și care urile de bază în viața unui om care a 5 de ani de activitate neîntreruptă în zină? Dacă stau bine și mă gîndesc, versația pe care am avut-o cu dînsul, ror lucrurilor la acest om de 55 de ani, onderat, este munca tenace. Știți — urisește — în lumea noastră trebuie să ere cam trei lucruri: să fii cinstit, să fii fii de folos societății. Sînt niște îndaimale. Nu mai vorbesc de altele... Eu, eu de muncă, aici la sculărie, totdeauna ndus după aceste precepte... Stau și-l tiu că Clement Chiorsacu este autorul 0 de inovații și patru brevete de inștiu că spun adevărul. De ce v-ați bătut atîtea inovații?, îl întreb. Îmi răspunde pciunea omului cu experiență: Știți componentele de bază ale unei uzine: bă oameni, apoi mașini, în sfîrșit scule. sînt oameni, mașinile sînt de prisos, sînt scule, și oamenii și mașinile stau. ovațiile și invențiile le-am făcut ca să unca oamenilor de aici, s-o aduc pe putință spre ultimele ore tehnologice noastre. Cu cîtva timp în urmă, barele care cîntăresc circa 500 de kilograme ite și manevrate în procesul de forjare e de către șase muncitori. Muncă grea, nu glumă, productivitate mică, dacă ub aspect uman și economic. Atunci am o mașină care se deplasează pe șine, otată cu o prindere mecanică a barei și se execută semiautomat. Un om la unul sau doi la prinderea barelor. t... Sigur, într-o conversație totul pare lar nu este chiar așa, maistrul nu socole, nici nopțile de gîndire, nu socotește cruri. Socotelile le-au făcut însă contabilii: toate inovațiile și invențiile valorează șase milioane. Întreb în final: ce calități trebuie să aibă un om care lucrează cu dumneavoastră? Puține — îmi răspunde: capacitatea de a veni cu o contribuție proprie în munca noastră, corectitudine, puțină imaginație și multă ingeniozitate.

Sirenele uzinelor din împrejurimi sună prelung anunțînd ora 3. Îmi vine în minte ultima întrebare: ce faceți în după-amiezile libere? — Am un program important și încărcat de obicei: mă plimb pe aleile Titanului cu nepoțica mea Gabriela care are șase ani.

CORNEL BOZBICI ■

bucurie am fost prima gazdă a celor ole de început ale romanului **Niște** de Dinu Săraru, urmărite cu viu inle către cititorii revistei noastre. Rova putea fi citit în întregime chiar în cestui an, fiind tipărit de Editura scu.

lul «Zece ani în slujba maiestății enisul românesc», semnat de Ștefan escu, își va continua apariția în nuviitor.

și toți au ajuns oameni de treabă

— La 13 aprilie 1925 am venit în uzină și aici am rămas pentru întreaga viață.

Cel care îmi spune asta cu o mîndrie neascunsă e un omuleț fără astîmpăr, cu chipul brăzdat de bătrînețe dar extrem de mobil, proaspăt ras, cu părul sîrmos, tăiat scurt. Dumitru Mara și-a păstrat pe el pardesiul, cum dealtfel am procedat și eu, pentru că în biroul acesta din cadrul Întreprinderii mecanice-Muscel este destul de frig.

— Adică la anul ar fi 50 de ani de atunci.

— Exact, exact, se precipită nenea Mara, se mișcă pe scaun, apoi se repede la telefonul care sună strident, smulge receptorul din furcă, îl duce la ureche și răspunde scurt: nu-i aici. Apoi, în loc să pună receptorul la locul lui, se uită în dreapta, în stînga și îl așază cu un aer vinovat alături de telefon.

— Să nu ne deranjeze, se scuză el.

Mă stăpînesc cu greu să nu zîmbesc.

— Pe părinții mei nu i-am cunoscut. Mama, pentru că avea copii mulți, m-a dat la orfelinat. De-acolo am trecut la școala de horticultură din Lugoj. Iar la 13 aprilie 1925 am venit la Cîmpulung ca grădinar șef la Fabrica de hîrtie. Primeam 600 de lei, lumină, lemne.

— Nu vă simțiți străin pe aceste locuri?

— Dar unde nu m-aș fi simțit străin? Dacă eram singur.

— Nu v-ați gîndit să vă căsătoriți?

— Ba da. Așa că am pus ochii pe... madam Mara. N-a vrut la început să mă ia.

— De ce?

— Zicea că sînt venetic. Că vrea un băiat de pe-aicea.

Nenea Mara își umflă pieptul, plesnește cu palma în masă și rostește triumfător:

— Tot pe-a mea a fost. Am vrut-o pe ea și pace. Era fata unei văduve de război. Era săracă. Asta voiam eu. Nu o bogătană care atunci cînd eu sînt plecat să facă cu ochiul cine știe cui. Nu să fiu eu în curte de umplutură.

Ca și cum ar fi stat prea multă vreme liniștit pe scaun, omulețul se ridică brusc în picioare, se duce la fereastră, vede cum plouă și rostește mai mult ca pentru sine:

— Măcar să nu ningă. E prăpăd cu florile.

Apoi, ca un școlar care a făcut o boroboață, se reîntoarce cuminte la locul său.

— În 1933, fabrica s-a închis. Muncitorii au plecat la pădure. Pe mine m-au chemat la conducere și mi-au zis: Dragă Mara, dumneata devii paznic șef al fabricii. Și așa, iată-mă și paznic. Aveam ceas de pontaj, un cîine lup și făceam «naveta» la 5 posturi de pază.

Nenea Mara își trage o clipă răsuflarea. Își privește gînditor mîinile arse de soare și de vînt, cu degete puternice, de parcă le-ar vedea întîia oară. Apoi continuă să povestească la fel de curgător, neadmițînd să fie întrerupt, de parcă ar vrea să afle și el urmarea istoriei vieții sale, pentru că niciodată nu a zis-o ca acum, de la început, an cu an.

— Cînd au venit bombardamentele, în timpul războiului al doilea, I.A.R.-Brașov s-a mutat aici. Soseau pe calea ferată strunguri, freze și le depozitam în curtea uzinei. Ehei, dragule, era tare greu. Mîncare puțină. Îmbrăcăminte mai deloc. Te și mirai cum mai trăiești. Ne mulțumeam cu tare puțin.

Nenea Mara se întristează. O vreme, scaunul pe care stă el nu mai scîrțîie din toate încheieturile, pentru că omulețul pare acum mai bătrîn decît e în realitate, stă nemișcat și își contemplă amintirile. Ce vede el acuma? Sînt convins că nu mă mai zărește, că nu mai vede dosarele îngrămădite într-un colț al biroului, masa asta lungă, receptorul telefonului așezat lîngă niște caiete. Fac la întîmplare cu stiloul rotocoale, linii, figuri omenești pe carnetul meu, așteptînd ca omulețul să-și aducă aminte de mine.

Scîrțîitul scaunului se aude din nou în încăpere.

— Știi cum i se zice uzinei noastre?, se repede vijelios bătrînul.

— Uzina dintre brazi și flori.

— Da, dom'le. Și nu că mă laud, dar și eu am un merit în asta. Spune-mi, mă somează el și se întinde peste masă cu degetul arătător îndreptat spre mine, ce alte întreprinderi din țară se pot mîndri cu atîtea flori? Avem aici de toate. Trandafiri, liliac, panseluțe, petunii. Tot ce-ți dorește sufletul.

— Aveți și trei căprioare.

— Am avut și un urs. Dar dihania a crescut așa de mare încît nu ne-a mai dat voie s-o mai ținem și am dus-o la grădina zoologică.

— Dar ce rost are atîta grijă pentru flori la o întreprindere care face turisme de teren?

Simt că nenea Mara a luat foc.

— Ei, asta-i bună. Ce rost are?, mă imită el atît de hazliu încît în loc să mă supăr, rîd din toată inima. Dar bine, domnule, pe ce lume trăiești? Adică muncitorul nu trebuie să-și odihnească ochii pe ceva frumos? Adică crezi că producția nu are de cîștigat atunci cînd oamenii, în drum spre secțiile lor, trec printre florile astea în sute de culori? Adică muncitorul nu e însetat de frumos, nu-i place și lui să-și vîre nasul într-o floare și să aspire o mireasmă plăcută?

— Știam și eu toate astea, dar am vrut să văd ce spuneți dumneavoastră.

Omulețul se burzuluiește și mai amarnic.

— Le știai, le știai. De ce mai întrebi atunci? Cum să-l împac?

— Haideți, nene Mara, să lăsăm supărarea. Mai bine spuneți-mi despre sere.

Nenea Mara pufnește.

— Auzi? Să nu știe cît de mult contează o ambianță plăcută.

— Vorbiți-mi totuși despre sere.

— Păi, avem două sere. Una de 250 metri pătrați. Cealaltă de 115 metri pătrați. Iar pe 2 000 metri pătrați, răsadnițe. Acu', să vă spun ce rost au și ele.

— Ascult.

— Ei, să zicem că iese cineva la pensie. Conducerea vine la mine: Nene Mara, flori pentru cutare. Urgent. Și eu pregătesc un buchet frumos. Fie vară, fie iarnă. Naște cineva. Haidem la nenea Mara să luăm flori. E ziua cuiva. Cine are cele mai frumoase flori în tot orașul? Nenea Mara. Unde îl găsim? Păi, dacă nu-i acasă, atunci nu poate fi decît în uzină. Și așa, primul dar, în orice ocazie, vine de la mine. Mai ales că în oraș, pînă anul trecut, nici n-a fost vreo florărie.

— Dar acum n-ați ieșit la pensie?

— Ba da. De cinci ani. Dar tot mai lucrez patru luni pe an. Cu plată. Iar restul lunilor vin de plăcere. Ce să fac acasă? Viața mea sînt florile. Eu n-am știut de opt ore, de sărbători. Acu', mai mare peste seră e o fiică de-a mea. Dar parcă tot eu am ochiul și mîna mai bune. Nici în Cișmigiu nu e atît de frumos ca la noi.

— Cîți copii aveți, nene Mara?

— Opt.

— Nu sînt mulți?

— Eu zic că sînt puțini. Alții au și mai mulți.

— Cum îi cheamă pe copiii dumneavoastră?

— Dumitru, Gheorghe, Maria, Nicolae, Angela, Elisabeta, Aurica, Vasilica. Cel mai mare are 46 de ani. Cel mai mic 27.

— Unde lucrează?

— Toți lucrează la Întreprinderea mecanică-Muscel.

— De ce?

— Cum de ce? Pentru că am lucrat eu aici. Și mai lucrez. Și pentru că e la o azvîrlitură de băț de casa mea.

— Sînt căsătoriți copiii dumneavoastră?

— Da. Toți. Și numai două nurori nu lucrează în uzină.

— Dar nepoți?

Nenea Mara lovește din nou cu palma în masă. Pare un general de oști care a aflat că a cîștigat o bătălie.

— Am 15 nepoți. Cel mai mare are 19 ani. Și or să mai vină.

— V-ați crescut greu copiii?

— Greu e puțin zis. Dar pentru că ne iubeam unii pe alții, au trecut toate. N-au mai rămas decît amintirile plăcute, de care rîdem cînd ni le mai povestim cîteodată.

— Spuneți-mi o astfel de amintire.

— Cînd puneam masa, pornea balamucul. Eram zece inși și copiii se încăierau cînd se așezau pe scaune. Azi așa, mîine, așa, pînă cînd mi-am zis: Las' că am eu ac de cojocul vostru, dracilor. Și le-am vopsit scaunele. Așa că i-am potolit. Fiecare știa care e scaunul lui și se așeza pe el.

Nenea Mara zîmbește.

— Cînd madam Mara făcea mămăliga și o răsturna, al naibii să fiu dacă mămăliga nu avea 70 de centimetri în diametru.

Rîdem împreună de dimensiunile acestea pantagruelice.

— Trăiați destul de greu. Nu v-a ispitit gîndul să vă dați unul dintre copii cuiva să-l crească?

— Ba, drept să-ți spun, mi-au cerut mulți să fac asta. Eu știam că nu mă lasă inima dar îmi plăcea s-o necăjesc pe madam Mara. Îi spuneam că, «hai, ce-ar fi dragă să-l dăm pe Nae sau pe Angela cuiva». Ei, domnule, s-o fi văzut atunci pe nevastă-mea. Mă dădea afară din casă, mă blestema, iar eu rîdeam de mă prăpădeam. Eh, am fost noi tare veseli, că numai așa mai puteam birui necazurile. Și, pe deasupra, am fost și mulți. Cine ne-ar fi putut înfrînge?

— Vă e vreunul dintre copii mai drag decît ceilalți?

— Nu, la mine sînt toți egali. Cu toți am fost la fel de sever. Au fost opt copii, opt, și dacă nu-i țineam din scurt, ar fi ajuns poate vai și-amar de capul lor. Nu i-am bătut, nu, dar mi-au știut de frică. Și acuma nu hotărăsc nimic fără aprobarea mea. Vin la mine și îmi spun: vreau să fac cutare. Eu le zic: să nu faci așa că te-ai ars. Ei răspund: să trăiți, am înțeles și pleacă.

— N-ați avut totuși necazuri cu ei?

— Copiii mei nu fumează și nu bea nici unul. Cînd l-am prins pe Titi că a început să sugă, adică a început să treacă pe la cîrciumă, i-am zis: înainte să te dea afară de la întreprindere, să știi că te dau eu. Și băiatul a înțeles. Dacă vrei să bei, bea acasă un pahar, două. Nu mai mult. Nu ca să nu te faci pe tine de rîs, dar să nu mă faci pe mine de batjocura lumii. Unul e nenea Mara în uzină.

— Aș vrea să vă cunosc copiii.

— Care e în schimb îl putem vedea.

Înainte de a pleca din birou, Dumitru Mara a pus telefonul în furcă, zîmbindu-mi complice. Am ieșit împreună în ploaia rece și ne-am îndreptat spre sere unde roboteau Aurica și Angela. Pe urmă, am mers într-o secție a întreprinderii și acolo am vorbit cu Gheorghe care tocmai se pregătea să iasă din schimb și își aștepta fratele mai mare, pe Dumitru, să-i predea mașina la care ei lucrează, de ani de zile, unul dimineața și altul după-amiaza. Una din cele mai scumpe mașini din fabrică. La serviciul heliografic Vasilica aranja niște planșe. «Pe Nicolae n-ai cum să-l vezi, e în Columbia. Scrie că și-a lăsat mustață. Ei, lasă că se întoarce el și îi arăt eu mustață», zice nenea Mara. Apoi am ieșit din curtea întreprinderii și am mers cîțiva pași pînă am dat, pe strada Vasile Roaită numărul 48, de casa lui Dumitru Mara. Grădina are straturile frumos îngrijite. În casă, ordinea și curățenia dovedesc că madam Mara nu stă o clipă locului. Bătrîna ne-a poftit în odaia cea mai mare, ne-a pus să stăm pe niște scaune și a dispărut fără zgomot. Nenea Mara îmi face cu ochiul:

— Ce zici de nevastă-mea? Se ține bine. Nici n-a lepădat dinții de lapte.

Eu rîd și privesc mai atent prin casă. Un pat mare. Deasupra lui e o fotografie din care mă privesc cei doi stăpîni ai casei în haine de miri. Un dulap, o masă. Sub o «broboadă»-televizorul. Dumitru Mara îmi surprinde privirea.

— O broboadă ca asta are și madam Mara. Pînă la călcîi îi ajunge. Cînd o ia nici n-o mai vezi. Poate să stea și pe gheață că nici nu-i pasă.

Intră și madam Mara cu un castron plin cu plăcinte, și unul dintre nepoți, Marian, elev în clasa a patra. Ne îmbie să gustăm. «Luați, serviți, chiar acum le-am făcut», zice ea și se așază pe un scaun, sorbindu-și din ochi soțul, atentă să-i ghicească orice dorință înainte chiar ca ea să fie exprimată. Nepotul mănîncă cu poftă, mănînc și eu. Nenea Mara îmi face semn și-mi șoptește cu gura plină, arătînd spre nepot:

— Mă topesc cînd îmi zic ăștia tata-mare.

— Vin din cînd în cînd copiii pe aici?

— Cum din cînd în cînd?, se supără nenea Mara. Aici e cartierul general. Înainte de a intra în schimb sau după ce ies din schimb fiecare dă o fugă pe la mine. E pelerinaj, nu alta.

— Dar dumneavoastră vă duceți pe la ei?

— Aproape în fiecare duminică. Nevastă-mea face ca și altădată o oală de sarmale plină. Cînd cauți însă sarmale, ia-le de unde nu-s. S-au evaporat. Le-a dus madam Mara la copii.

— Dar așa, de sărbători, faceți masă mare?

— Nu numai de sărbători. Lunar convocăm «plenară», ne strîngem toți și hotărîm ce avem de făcut luna următoare.

— Aveți vreo dorință care ați vrea să vi se împlinească?

Nenea Mara se ridică de la masă și vine în mijlocul camerei. Începe să vorbească solemn, lepădîndu-se de aerul hîtru pe care îl avea.

— Eu, care am fost orfan, care am crescut singur, am dat țării opt copii, care s-au căsătorit și care la rîndul lor au 15 copii. Lucrăm la Întreprinderea mecanică-Muscel aproape toată familia. Și nepoții vor intra cu siguranță tot aici să lucreze. Noi, care va să zică, o singură familie, în economia întreprinderii nu sîntem un fleac. Așa stînd lucrurile, mă întreb: nu merită și nenea Mara ceva pentru asta? Eu zic că da. Am să mă duc deci la Naghi, la director, și am să-i spun: Tovarășe director, dați-mi un autobuz. Pentru ce? o să se mire el. Ia, vreau să-mi urc în el tot familionul și să mă duc în satul în care am copilărit. Lîngă Cluj. Și ce-ai să faci tu acolo, măi Mara?, o să întrebe el. Acolo o să ne dăm jos, ne ducem la primar și-i zic să adune tot satul. Și cînd au venit toți am să le spun: Măi, oameni buni, cunoașteți cine sînt eu? Și ei n-or să mă cunoască. Și eu am să le zic: Măi, luați bine aminte. Eu am trăit prin locurile astea acum mai bine de 50 de ani. Țin minte și unde e gîrla, țin minte și unde e moara, țin minte totul. Eu eram orfan pe-atunci iar acum am o familie al cărui număr nici nu-l mai știu. Și toți au ajuns oameni de treabă.

GEORGE ÁRION ■

tibco '74 - o lume de mărfuri, de culori și de mare prestigiu pentru România

La această oră de sîmbătă, Tîrgul internațional de bunuri de consum se află înaintea ultimei zile de lucru, gata să-și închidă porțile după o săptămînă de viață intensă, trepidantă, comună marilor manifestări ale genului.

Această primă ediție a unui tîrg, pe care comerțul și industria românească intenționează să-l includă în circuitul internațional, printr-o organizare repetată, în fiecare primăvară a unui an par, s-a bucurat — scriu asta chiar dacă nu este ceasul bilanțului — de un interes extraordinar al vizitatorilor, afluența de public subliniind cu exactitate nu numai virtuțile sale estetice, ci și necesitatea unei asemenea expoziții, dedicată produselor industriale de consum larg, a acelor lucruri de care fiecare dintre noi are nevoie, în fiecare zi, ca să trăiască mai civilizat, mai comod și mai bine.

Judecînd după afluența de public, TIBCO '74 și-a atins scopul pînă la capăt. Publicul a luat cu asalt pavilioanele, s-a prezentat în fața standurilor într-un adevărat șuvoi, urmînd un singur sens, iar acest interes neobișnuit merită cu atît mai subliniat, cu cît vizitatorul n-a fost implicat la o manieră imediată, de vreme ce în incinta tîrgului, cu excepția unui magazin plasat la intrarea în pavilionul românesc, nu s-a vîndut nimic în această săptămînă, decît cel mult țigări și răcoritoare.

La TIBCO '74, manifestare pe care comerțul și industria românească intenționează s-o transforme într-una din principalele expoziții de profil găzduite de Capitala noastră, începutul a fost foarte bun, o sută șaizeci de firme din șaisprezece țări etalîndu-și produsele pe o suprafață totală de 16 500 de metri patrați, din care aproape două treimi au revenit, după regulile mai mult sau mai puțin nescrise ale comerțului, României, acestei țări a noastră lansată într-un avînt economic fără precedent, exportînd astăzi — numai în perimetrul industriei ușoare — mărfuri în nouăzeci și patru de țări ale lumii.

Urmînd profilul tematic al reuniunii, determinat tocmai de atenția sporită ce se acordă pretutindeni bunurilor industriale de larg consum, firme străine din Austria, Cehoslovacia, China, Cuba, Elveția, Filipine, Republica Democrată Germană, Republica Federală Germania, Israel, Italia, Japonia, Nigeria, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. au adus la București cele mai bune dintre mărfurile lor, adunîndu-le fie în cadrul unor expoziții colective, organizate sub pavilion național, fie în standuri independente, inaugurate în preajma cupolei de sticl a pavilionului central.

Abundența, farmecul, simțul com mai modern, toate aceste atribute reunite în expoziția românească, ac expun prestigioase firme de comerț care se numesc Romsit, Stirex, Arp Tricoexport, ca să citez cîteva, dar ca colo de nume — dezvăluie uriașul pro de industria noastră ușoară în ultimii ar competitivă astăzi pe plan mondial. produsele aliniate de firmele auto TIBCO '74 nu înseamnă — prin ca varietatea lor — decît o dovadă a pr indiscutabil consemnat de industria n cadrul căreia produsele de larg consu nate imediat îmbunătățirii vieții cotid prezintă treizeci la sută din ansamblul p

1

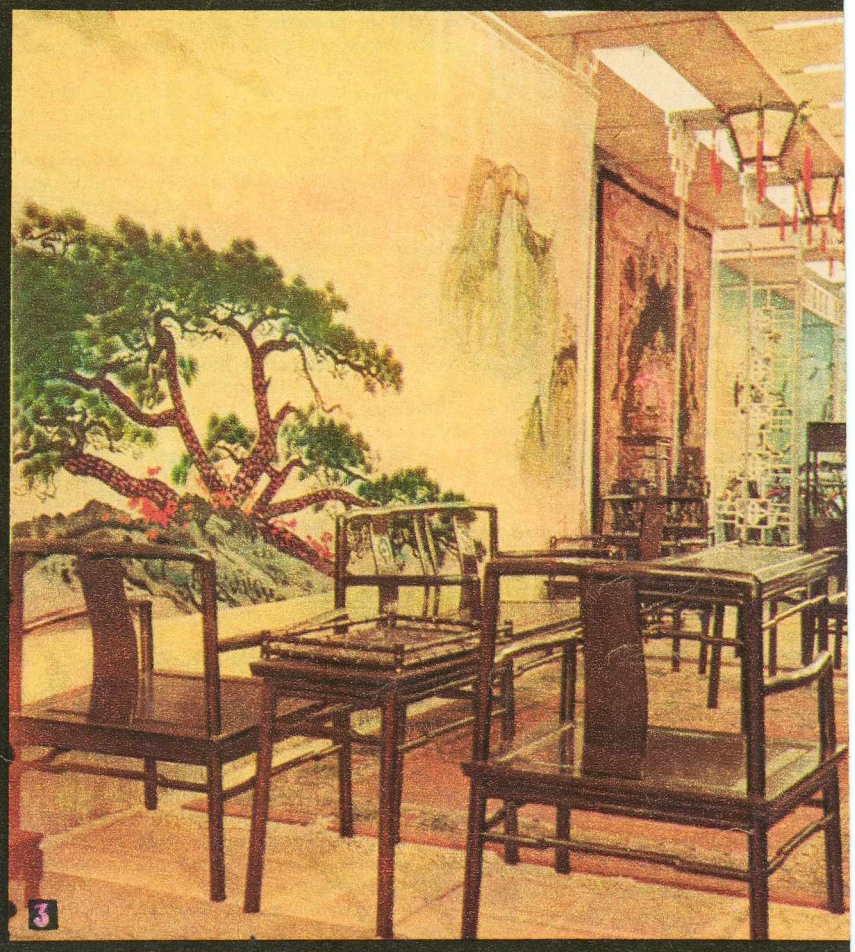

3

2

4

si timp douăzeci la sută din exportul de trei ori și ceva mai mult decît în

area majoritate a țărilor expozante se ucureşti pentru a nu ştiu cîta oară, ebuie remarcată prima prezență în a unui pavilion comercial nigerian. a țară africană aducînd în fața ochilor or nu numai ceva din mireasma și răbunei arte negre, ci și semnele con- e ale evoluției, țesături de o finețe și pretențioase produse din țiței.

, o trecere în revistă a tuturor firme- turor produselor ar fi o îndeletnicire ința reporterului. N-am să mă încumet a, dar am să pomenesc aici — fără a rdine anume — explozia de vitalitate ilor chinezești, gingășia sculpturilor și jad venite tocmai de la Șanhai, a neasemuită a blănurilor siberiene. intrarea în pavilionul sovietic alături o idee ingenioasă a decoratorilor — tipuri de puști de vînătoare, adică cu acele obiecte care au contribuit, a transformarea blănurilor în ceea ce stăzi.

tip de Skoda 110 R coupé ocupă locul pavilionului cehoslovac, pe peretele cărula stă scris numele multor firme de recunoscut prestigiu internațional, «Jablonex» sau «Omnia», și — în imediata apropiere — standuri cu imprimate de tot felul și țesături din Austria, cu aparatură ultramodernă din Republica Democrată Germană, și mai departe, în celelalte pavilioane, jucării din Israel, instalații și produse farmaceutice din Republica Federală Germania, produse cubaneze, venite de peste mări și țări, din această insulă a Caraibilor în plină dezvoltare, pe teritoriul căreia s-au cheltuit — după cum se afla scris pe un perete — pentru asigurările sociale de cinci ori mai multe milioane de pesos în 1972 față de 1957.

Apoi, standul polonez cu un nume familiar nouă, «Pollena», o etichetă aflată în multe din sălile noastre de baie, cosmetică maghiară, utilaje din Japonia toate acestea și altele, expoziții aranjate cu ochi dibaci și cu pricepere cu interes pînă la urmă, căci nu trebuie uitat că — dincolo de latura lui vizuală, estetică — TIBCO '74 nu reprezintă altceva decît un tîrg, adică un loc în care firmele își aduc produsele pentru a găsi cumpărători și a semna contracte, după legea veche aproape de cînd lumea a comerțului.

Manifestare internațională de prestanță, la care și-au dat întîlnire patru continente, Tîrgul internațional de la București a atras atenția lumii comerciale de pretutindeni asupra României, o dată în plus a făcut acest lucru, subliniind nu numai capacitatea românilor de a organiza o acțiune de asemenea amploare, dar și varietatea și calitatea produselor românești, plasate într-un continuu proces de perfecționare.

Astfel, aceste rînduri, desigur prea puține față de pretențiile și realizările tîrgului, vor să se constituie nu numai într-o consemnare mîndră a evenimentelor consumate acolo, ci și într-o invitație de ultim moment de a vizita o lume fascinantă de mărfuri și culori, o expoziție care întărește, cu o nouă ocazie, prestigiul comercial de care se bucură astăzi România între celelalte popoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA

1
Stand românesc cu viitoare rochii și bluze.
2
Skoda 110 R coupé, o mașină modernă și confortabilă, aflată în circulație pe șoselele lumii.
3
Mobilă, lampadare și goblenuri sosite la București tocmai de la Pekin.
4
Îmbrăcate în țesături fabricate în R.F. Germania, manechine într-un dialog vestimentar animat.
5
Artă neagră din Nigeria pentru prima oară în România.
6
Orgă electronică Made in R.D.G.
7
La intrarea în pavilionul sovietic — o superbă expoziție de blănuri, veritabile și sintetice.
8
Stirex, sticlărie de menaj, faianță și porțelan, un nume tot mai familiar, o prezență tot mai dorită în casele noastre.

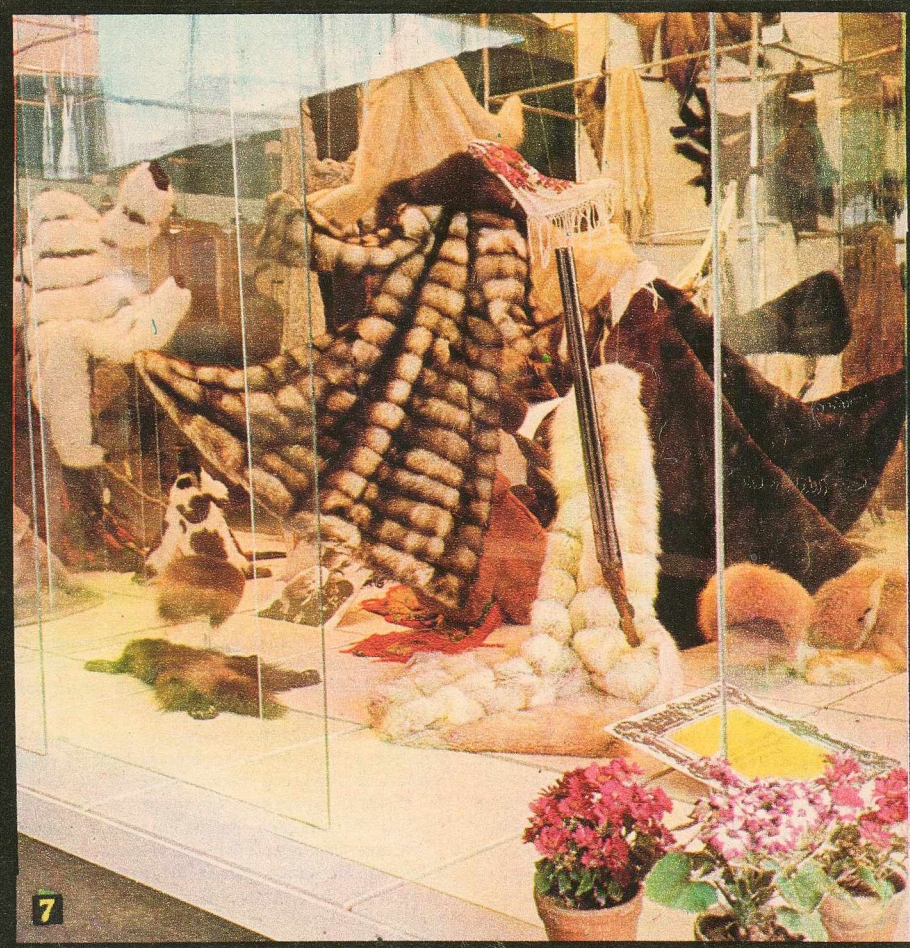

Fotografii de VASILE MOLDOVAN

electroreglarea— un nou termen în literatura medicală

O DESCOPERIRE A UNUI INGINER ROMÂN PE CARE O SUPUNEM ATENȚIEI SPECIALIȘTILOR

După 20 de ani de studiu și cercetări, inginerul Simion Moraru, în prezent salariat al Institutului de proiectare «Carpați», dezvăluie în cadrul unei ample lucrări o particularitate foarte puțin cunoscută a organismului uman: *electroreglarea*

— Avînd în vedere, stimate tovarășe inginer, că ne adresăm unor mase largi de cititori, vă rugăm pe cît e posibil să convertiți în termeni uzuali terminologia și formulările de strictă specialitate.

— Cam greu, dar am să mă străduiesc.

— Așadar, pornind de la faptul că organismul uman nu este numai un furnizor, ci și un receptor sensibil al electricității, ce înțelegeți dumneavoastră prin electroreglare?

— Este o problemă pe care o studiez de mult timp, observînd funcționarea sistemului nervos și modificările survenite datorită bombardării din partea naturii cu particule încărcate electric pozitiv sau negativ. Funcționarea sistemului nervos și, implicit, a întregului organism este posibilă datorită electricității. Astfel, celula nervoasă pentru o concentrație a ionilor de sodiu 1:10 spre exterior și a ionilor de potasiu 1:30 spre interior are asigurat un potențial interior *negativ* de 70 mV. Acesta este potențialul de echilibru. Cînd celula lucrează, transmite impulsuri, potențialul ia valori de la 0 la 120 mV. Dar în natură, și anume în atmosferă, se produc mari perturbații electrice. Într-o zi cu soare organismul este bombardat cu particule *pozitive*, iar într-o zi cu nori de particule *negative*. Or, organismul nu rămîne indiferent la aceste solicitări, el reacționează modificîndu-și funcțiile. Este un fapt pe care-l cunoaște oricine, simțindu-se proaspăt și vioi într-o dimineață cu soare și greoi și apăsat în alta cu nori, dar nu din cauza temperaturii sau a presiunii barice, cum se susține în prezent, ci a electricității existente în atmosferă și a «electroreglării» organismului în funcție de ea.

— Prin urmare, în corelația organism-natură, cum explicați fenomenul pe care l-ați descoperit?

— Am încadrat acest fenomen în complexul diversificat de răspunsuri ale organismului la influențele exterioare. Astfel prin electroreglare se înțelege ansamblul de măsuri luate de organism pentru menținerea potențialului de echilibru al celulelor nervoase, în condițiile existenței unei presiuni electrice exterioare care tinde să-l modifice. Baza materială pentru primirea informațiilor asupra stării electrice exterioare există. Medicul neurolog Dumitru C. Mîrghia arată că ultimele cercetări dovedesc că «punctele de acupunctură» din medicina orientală constituie receptori de electricitate la nivelul învelișului cutanat.

— Care sînt efectele și consecințele fenomenului pe care l-ați relevat?

— Am înregistrat două serii de efecte cu consecințe opuse. Astfel, efectul presiunii exterioare *pozitive* constă într-o «încălzire electrică» a organismului și se desfășoară pe trepte. Pe prima treaptă constituie un stimul pentru organism deoarece scade valoarea potențialului din celulă, aproape de 60 mV, limita declanșării impulsului nervos, ceea ce atrage după sine mărirea sensibilității, mărirea capacității de muncă, bună dispoziție. Pe treapta a doua valoarea potențialului din celulă scade la 50 mV, deci impulsul electric se produce independent de voința noastră, fapt observabil mai ales noaptea cînd apar insomniile nemotivate, ceea ce înseamnă că organismul a ridicat metabolismul pentru a reface potențialul de 70 mV. Pe ultima treaptă, cînd presiunea exterioară scade potențialul intern al celulei sub 40 mV se atinge limita de declanșare a inhibiției de protecție și organismul își limitează activitatea la minimum necesar. În felul acesta se explică letargia în orele de amiază a locuitorilor țărilor foarte calde.

— În al doilea rînd sînteți probabil interesat de efectul presiunii exterioare *negative*?

— Desigur, deoarece efectul presiunii exterioare *negative* constă într-o «răcire electrică» a organismului și se desfășoară de asemeni pe trepte. Pe prima treaptă valoarea potențialului din celulă crește la 80 mV, ceea ce atrage după sine micșorarea sensibilității, scăderea capacității de muncă, o ușoară stare depresivă. Pe treapta a doua valoarea potențialului crește într-atît încît organismul intră în alertă și reduce metabolismul provocînd starea de somnolență, erori de apreciere a situațiilor de ansamblu, a distanțelor etc. Pe ultima treaptă presiunea electrică crește într-atît încît se declanșează inhibiția de protecție, respectiv organismul își reduce activitatea la minimum necesar.

— Dezvăluirea existenței fenomenului electroreglării alături de cel al termoreglării organismului uman implică și o importanță deosebită pe plan social?

— Desigur. Descoperirea unei aparaturi simple care, în raport cu starea atmosferei, să normalizeze nu numai temperatura, ci și încărcarea electrică a încăperilor în care ne desfășurăm activitatea, va face să se obțină permanent un randament maxim în procesul muncii, să se reducă condițiile care înlesnesc apariția accidentelor în uzine, în transporturi etc., să instaleze un climat de bună dispoziție între oameni, de însănătoșire a bolnavilor, de realizare a marilor performanțe sportive etc. Extinderea acestei aparaturi la lumea vegetală și animală, dominată de același fenomen al electroreglării, va însemna un cîștig imens din punct de vedere economic, conducînd la crearea acelor condiții care stimulează în permanență dezvoltarea și nu stagnarea ei.

LIA TUDOR ■

proiectăm nave de mare tonaj; se cere însă muncă de concepție nu dispecerat mărunt!

Inginerilor Corneliu Cloșcă, șef de proiect, Ioan Hatos, șef de atelier, Constantin Alexandru, inginer proiectant principal, de la Institutul de cercetare și proiectare pentru construcții navale din Galați, ICEPRONAV, le-am pus o întrebare delicată:

— În ultimii ani ați vizitat marile șantiere navale ale lumii. Cum apreciați industria noastră navală — aflată încă la începuturile ei — capacitatea inginerilor noștri, în lumina celor văzute peste hotare? Inutil să adaug că mă interesează părerile dumneavoastră reale, nu generalități și exprimări de bune intenții.

Răspunsul lor colectiv sună cam așa:

— Da, am văzut multe șantiere. Am admirat petrolierul japonez de 477 000 tone, înalt cît 29 de etaje, pe puntea căruia ar încăpea două terenuri de fotbal sau 79 terenuri de tenis, iar în cîrmă — 49 autoturisme. Am vizitat șantierele «Ansaldo» din Genova, «Monfalcone» din Triest, «France-Gironde» din Dunkerque, șantierele din Gdansk-Gdynia, am urmărit atent construcția coloșilor maritimi pe șantierele I.H.I., cele mai mari din Japonia; ne-am întreținut cu ingineri, tehnicieni, simpli muncitori, am tras concluzii, învățăminte.

Noi înșine sîntem specialiști navali nici de azi, nici de ieri, avem probitatea noastră profesională și mai bine tăcem decît să ne lansăm în afirmații gratuite. Vă rugăm să ne iertați pentru introducere. Acum intrăm în subiect.

Fiecare am mers într-alt colț al lumii, vă asigurăm că ne-am întors în patrie pe deplin încrezători în capacitatea creatoare a proiectanților și inginerilor, a maiștrilor și muncitorilor din industria navală română. Firește, țara noastră nu intenționează să se înscrie în competiția gigantismului, să construiască, bunăoară, petroliere de 1 000 000 tone. Noi proiectăm și construim nave pe măsura nevoilor și intereselor noastre. De pildă, recent s-a terminat la ICEPRONAV proiectul tehnic al celui mai mare vas de concepție 100% românească, o navă de 40 000 tone pentru transport în vrac (cereale, minereuri, cărbuni, îngrășăminte etc.). Este un proiect interesant, încorporînd cîteva soluții originale. Deci, nu se pune problema întrecerii la tonaj, ci a nivelului tehnic, competitiv. Și, în acest context, putem afirma că dispunem, practic, de tot ce ne trebuie, atît pe plan material, cît și intelectual. Să vă dăm un exemplu. La noi, în trecutul apropiat, un colectiv de 2-3 specialiști de înaltă calificare depuneau o muncă încordată, timp de 4-5 luni, pentru a face calculul de robustețe a unei nave de 8 000 tone. În Japonia am văzut un calcul similar realizat la computer în circa zece zile, răstimp în care se include și pregătirea datelor!

Veți spune: vedeți...

Iată însă că nu demult și la ICEPRONAV s-a efectuat un calcul similar, pentru o navă de 65 000 tone (este vorba doar de un studiu de perspectivă), tot la ordinator! »Felix» a calculat 30 de variante de încărcare optimă, deci 30 de variante de volum, greutate, dispunere a încărcăturii etc. Așadar, posedăm capacitatea de a mînui acest polivalent instrument al vremurilor noastre care este calculatorul electronic. Timpul suplimentar pe care l-am pierdut — în comparație cu inginerii japonezi — a fost cel cheltuit în tren, pentru transportul datelor la București, căci la ICEPRONAV nu avem calculator. Dar acesta este totuși un amănunt.

Deficiențele noastre izvorăsc nu dintr-un nivel de pregătire tehnică inferioară. Un proiectant naval român experimentat are cam tot atîtea cunoștințe cîte un proiectant străin.

Pentru a fi onești cu noi înșine trebuie însă să recunoaștem că mai avem destule de învățat în materie de organizare, de folosire mai judicioasă a propriilor noastre forțe tehnice. Și aci vrem să facem o pledoarie pentru munca de birou a inginerului. Nu tresăriți: nu totdeauna o asemenea muncă este dăunătoare.

La noi se înțelege că un inginer naval — și numai la el ne referim în cele ce urmează — se află în focul producției atunci cînd stă pe vas, la șantier, în ploaie și vînt. Eroare! Aceasta nu e muncă de concepție — și doar pentru aceasta a urmat el cinci ani și jumătate una dintre cele mai grele școli tehnice superioare! — ci dispecerat mărunt. Apare aici și un aspect psihologic: un specialist obligat să presteze o muncă inferioară calificării sale, o face prost, fără suflet.

Inginerul trebuie să gîndească, să elaboreze pregătirea producției, să dea planurile — am putea spune: mură în gură — maiștrilor și, respectiv, muncitorilor. În șantierele navale japoneze cînd apare un inginer pe cală este un adevărat eveniment; în schimb, bunăoară la un șantier cu 3 000 de salariați, nu mai puțin de 150 de ingineri se îndeletnicesc exclusiv cu întocmirea documentației, cu pregătirea și programarea producției. Desenele și indicațiile tehnice elaborate de ei sînt atît de precise încît nu lasă nici un loc improvizației pe șantier: fiecare maistru, fiecare muncitor japonez știe exact ce are de făcut și în cît timp. Și aceasta grație muncii de birou a inginerului, creatoare și eficiente. La noi cam lipsește încrederea în utilitatea unei asemenea activități, bineînțeles în sensul și în contextul mai sus arătat.

O altă problemă. La un șantier naval din nordul Italiei am observat că un număr destul de important de lucrări îl asigură, prin cooperare, antreprenori din afară. Venea, să zicem, un maistru însoțit de o sută de sicilieni și lua în antrepriză o anumită operație, de pildă de vopsire. Aceasta degaja conducerea șantierului de o grijă, ca să spunem așa, permițîndu-i să-și concentreze atenția asupra problemelor tehnice fundamentale.

Firește, noi n-avem «sicilieni» și e bine că așa stau lucrurile. Muncitorii itineranți, goniți de mizerie din locurile lor natale, sînt produsul unui anumit context social. Dar producția prin cooperare se poate foarte bine realiza și la noi, în socialism. Astfel, credem că întreprinderile care livrează produse șantierelor navale ar trebui să ridice gradul de cooperare, predîndu-le la navă, în funcție.

Să vă dăm un exemplu. Echipamente foarte importante la o navă sînt capacele gurilor de magazie. De o construcție destul de complexă, ele trebuie să fie perfect etanșe, să ruleze lin, să se stivuiască într-un anumit fel etc., ceea ce dealtfel se realizează în majoritatea cazurilor. Dar se mai întîmplă uneori și așa: întreprinderile producătoare livrează capacele — mai corect, le aruncă — în curtea șantierului naval și le abandonează acolo. După aceea cei de la șantier, cînd se apucă să le instaleze pe navă, observă că ele au role defecte, nu etanșează, axele nu sînt corect amplasate etc. De aici, tărăgăneli, reparații de ultimă oră, necazuri. Desigur, e mai comod să arunci capacele decît să le fixezi chiar tu pe navă, ducînd astfel treaba pînă la capăt, dar credem că pe viitor tocmai pe această linie trebuie mers.

Iată cu ce gînduri ne-am întors din țări străine. Firește, n-am discutat aci și probleme pur tehnice, dar, repetăm, acestea sînt — poate în mod paradoxal — mai simple decît cele legate de îmbunătățirea organizării muncii de concepție și de execuție. Sîntem la început de drum și nimeni n-are pretenția ca ele să fie soluționate dintr-o dată, să aflăm răspunsuri pe care alții s-au străduit să le găsească decenii sau poate chiar secole de-a rîndul. Sîntem însă optimiști și mîndri că proiectăm nave romă-

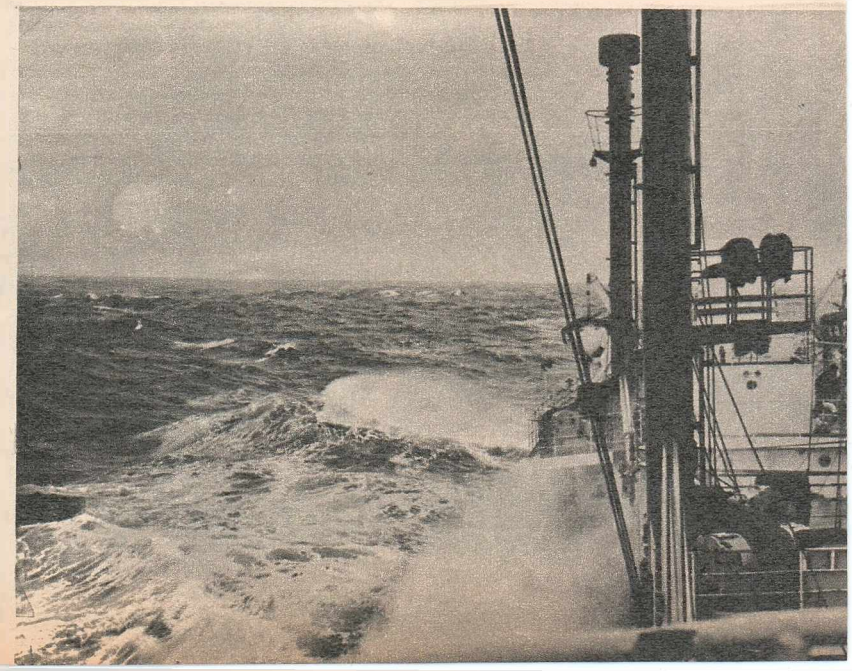

nești de mare tonaj, că muncim într al economiei noastre naționale în ve expansiune.

Acum înțelegeți de ce cîrma și c etaje ale petrolierului japonez de 47 nu ne-au inhibat, ci dimpotrivă?»

Da, am înțeles. **LIONEL NIT**

se poate ajunge de la timișoara la galați cu vapo

În această primăvară navigația pe reluată cu aproximativ o lună mai dev obicei. Nava «Uliu», avînd un pesc metri, transportă zilnic lucrători și în aval de Timișoara în vederea ope întreținere a malurilor și albiei Beg «Uliu» (avînd în apă 1,20 metri din poate naviga în mod curent pe Be siguri că un vas de agrement cu 50 centimetri și o capacitate de ci locuri — cum sînt cele fabricate la și utilizate pe lacurile de agrement – foarte bine face deliciul timișorenilo ților lor, cu atît mai mult cu cît Timișoara, la Sînmihai Român, se insulă amenajată deocamdată timid pe mentul turiștilor de la sfîrșitul săp ajung acolo cu autobuzul. Căpitani Timișoara asigură asistența de specia tru vasele de agrement care circulă de acumulare pe lîngă Satu Mare, Mare, și Hunedoara! Circa 2 000 de s-au înscris la O.J.T. pentru excursii pe Dunăre de la Orșova la Galați.

...Hai să zicem că astfel a fost făcut daj de opinie asupra excursiilor c I se mai spune Timișoarei, orașul d Dar dacă adăugăm faptul că Bega este se întrevede și o perspectivă și mai dar mai ales de mare eficiență e Iată despre ce este vorba. Unele p care țara noastră le exportă se află la Timișoara chiar pe malul Begăi. E drumul pînă la Dunăre cu trenul îmbarcate pe șlepuri. Dar de la Tim Bega pot naviga șlepuri cu un depla pînă la 700 de tone. În țara vecină — lu cursul Begăi este racordat la Dunăre pentru traficul de șlepuri. Așadar, u cînd de la Timișoara ar putea ajung gheze și pe Dunăre. Iată și cîteva din ar permite efectuarea unui calcul Trei șlepuri de 700 de tone (purtînd de mărfuri) pot fi trase de un rem aproximativ 300 CP. Să zicem că doar locomotivă de 2 100 CP ar putea r garnitură cu 42 de vagoane purtîr încărcătură de mărfuri. Comentariile de prisos. Dealtfel, este știut că tran calea apei este mai ieftin decît altel

Am ridicat, așadar, două probleme: tul și transportul de mărfuri pe Beg punem O.J.T.-ului din Timișoara, dar liului popular municipal, iar a doua a deja de către Întreprinderea de valo cerealelor din Timișoara Direcției g valorificării cerealelor la 9 august 1969 purtînd numărul 14 661 și repusă la 24 1970 cu o altă adresă purtînd număru fără a se primi însă vreun răspuns. A sesizați și alții. Mai adăugăm că în anilor 1949—1950 pe Bega circulau mărfuri spre Dunăre, fapt ce a dete autorii adreselor de care vorbeam să studiul lor «Preluarea exportului vi pe Bega».

Și dacă în curînd la Timișoara vor a rinarii cu pipele lor, vom putea zice c o treabă bună, gospodărească.

ION TES

Geometria teraselor la Valea Călugărească.

oate suna t frumos

noutate în producția de vinuri se vin spumant aromat. Un vin alb, ușor, ritoare. 7-8 grade alcool. În acest an s omologării. «Acest vin imită perfect ampanie Asti» (inginerul Popa Viorel). în aer, nu-i așa, parfumul, mirosul, !» (întrebare generală sau constatare du-i inginerului Macici Mihai, director tiințific). «Important este ca vinul, în l alb, să păstreze gustul strugurelui, tatea»(doctor inginer Laszlo Iuliu, di- institutului). Și ce se mai întîmplă pe Cînd ai fost ultima dată pe acolo? sează fotoreporterului nostru cu care itean și, de ce să nu o spunem, erau tare mîndri și bucuroși de această tă întîlnire)

espre comuna Cuci, despre satul Pe- sau despre faima de altădată a lernu- despre problemele institutului.

ul de cercetări pentru viticultură și de la Valea Călugărească a luat ființă 967. Este singurul institut din țară. ară cercetările pe o suprafață proprie ctare cu 34 de cercetători. Coor- i îndrumă activitatea științifică a celor i experimentale din întreaga țară: Odobești, Iași, Greaca, Murfatlar, i-Argeș, Drăgășani, Blaj și Miniș.

noutate, veche de patru ani, cînd a în practică, dar care abia acum își dele, este proiectul de amenajare cu viticole pe albiile majore ale rîurilor țării. Experiența s-a făcut în albia rîului Teleajen, un loc pietros, ne- il din punct de vedere agricol. Terenul, părăginit, prăpăstios, fără nici o va- nomică, a devenit astăzi obiectul unei cerbe între C.A.P.-Bucov și C.A.P.-Va- ărească.

susține inginerul Macici Mihai, este ecuperare a terenului din albia Telea- una dintre realizările noastre. Dar e institutului au avut în vedere, în nd, elaborarea unor soluții și metode entru transformarea viticulturii din tră într-o viticultură modernă, știin- deplină concordanță cu momentul pe care îl trăim.

e că ne explicați mai concret și mai t această problemă.

În prezent, pentru un hectar de vie mă 230-250 zile om-muncă. Prin unei tehnologii mecanizate, într-o cultură înaltă a viței-de-vie, sau într-o cultură protejată, s-ar ajunge la 50-60 și, respectiv, 100-120 zile-om muncă pe hectar. Cred că diferența este elocventă. Dar, pentru a mecaniza cultura viței-de-vie, se impun cîteva măsuri obligatorii: alegerea și amenajarea terenului pentru noile plantații (se va renunța la sistemul de terase), adoptarea unor distanțe de plantare, forme de conducere și sisteme de susținere adecvate, precum și asigurarea unei dotări tehnico-materiale corespunzătoare. Această mecanizare a culturii viței-de-vie a devenit o necesitate mai mult decît stringentă. Nu exagerez cînd spun că viticultura noastră se află în fața unui serios impas determinat de scumpirea brațelor de muncă solicitate și atrase tot mai mult de marile centre industriale. Institutul nostru a elaborat o serie de lucrări ca: Norme tehnice pentru înființarea plantațiilor viticole, Tehnologia culturii viței-de-vie în forme înalte, Tehnologia mecanizării plantațiilor viticole moderne. Aceste lucrări, plus rezultatele cercetărilor noastre pe noile forme de cultură, conțin toate datele necesare pentru transpunerea în practică a unei politici economice, conformă cu cerințele actuale. Multe dintre soluțiile noastre au fost acceptate de către specialiști și enunțate prin reglementările în vigoare. Ne aflăm într-un moment în care, de introducerea grabnică în practică a unor astfel de soluții, chiar și cu riscul corectării unor elemente de ordin tradițional, depinde soarta însăși a viticulturii românești, așezarea ei pe bazele unei dezvoltări moderne.

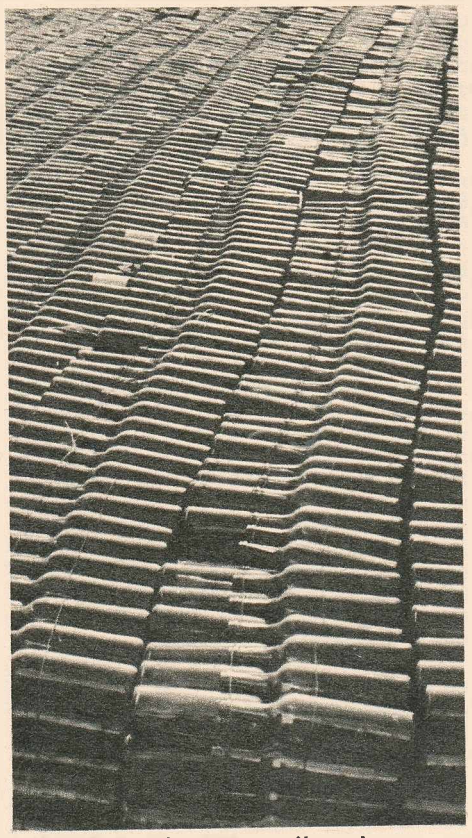

Spațiu locativ pentru viitorul Cabernet Sauvignon.

Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

Eram undeva, sus, pe un fel de colină, în bătaia vîntului. Jur-împrejur, la picioarele noastre, dealuri și dealuri terasate cu viță-de-vie. Muguri fragezi, de-abia pocniți în acest șovăielnic episod de primăvară, frunze palide, plăpînde. Un verde stins, roșiatic. Bătea un vînt puternic, rece, iar apa aspersoarelor se pulveriza într-un uriaș evantai, stîrnind frînturi de curcubeie efemere. Fără îndoială, vinul este un simbol, o cultură, o mitologie, plus încă o sumedenie de alte asemenea noțiuni, iar inginerul Macici Mihai îmi spunea că orice laudă adusă vinului nu poate suna decît frumos, ca și cum ai repeta mereu o melodie îndrăgită.

Sigur că da, vinul și vița-de-vie fac parte dintr-un întreg sistem poetic și cultural, dar, dincolo de acest aspect, la Valea Călugărească, vinul și vița-de-vie înseamnă știință, cercetare, pasiune.

VICTOR NIȚĂ ■

Acest șovăielnic episod de primăvară.

salariul, logodnica și celelalte probleme

Burci Nuțu are 19 ani, este maramureșean, a terminat școala profesională și a devenit lăcătuș mecanic. Zice că se simțea singur-singurel în toată Reșița asta mare, dar de la o vreme încoace are un prieten bun, un om mai în vîrstă, tot lăcătuș mecanic, în aceeași secție, la R.A.M.S. «Mergem la un spectacol, la cîte o bere, la fotbal. Am fost invitat la el acasă și m-am simțit bine. Acuma, la îndemnul lui, sînt în anul întîi la liceul seral».

— Cum s-ar spune, se amestecă în viața ta, nu-i așa?

— Eu spun că sînt al patrulea.

— Cum adică, al patrulea?

— Adică nea Pașa Gheorghe mi-a spus într-o zi: «Mă băiete, eu am avut înaintea ta și pe alți băieți, pe Bălăscău Nicolae, Vijulie Ștefan și Percea Ilie. Îi cunoști? Da, meștere, i-am spus. Bun. Cu ei m-am înțeles foarte bine. Tu ești al patrulea. Cred că n-ai să mă faci de rușine. Ce-am avea să nu ne înțelegem?! Eu îți spun toate ale mele, tu mi le spui pe toate ale tale».

— Și totuși, nu înțeleg ce vrei să-mi spui că a însemnat această discuție cu meșterul.

— Nu cred eu că nu înțelegeți. Vă mai spun un lucru: eu cred în nea Pașa, ca într-un frate.

— Cum ați reușit, tovarășe Pașa, să cîștigați încrederea atîtor tineri care vă iubesc?

— Păi cum?! Nu cred că e mare filozofie. Trebuie să fii un om prietenos, să ai o fire deschisă. Să știți că tinerii au dat tonul. Ei au cerut ca noi, bătrînii care îi educăm, să fim oameni cu adevărat. Să nu îi umflăm cu lozinci și nici cu critică de aia, ca la ședință. Problemele lor personale sînt salariul, prietenii, timpul liber, cantina și căminul. Acestea sînt probleme pe care noi trebuie să le cunoaștem foarte bine.

Rusu Ion, unul dintre cei mai vechi maiștri ai secției, după douăzeci de ani de maistorie spune că: eu am darul de a lucra cu oamenii. De exemplu, băiatul acesta, Humiță Pavel, trebuie luat cu buna, cu frumosul. Altfel nu faci treabă cu el. De 33 de ani de cînd lucrez aici....

— Dar nu arătați chiar așa de bătrîn!

— Nu arăt, dar eu am intrat la uzină cînd aveam 13 ani. La 28 de ani eram maistru. De atunci și pînă azi prin mîna mea au trecut mulți ucenici. Unii au devenit ingineri. Nu-i nimic, să ne depășească. Să învețe cît îi duce capul. Nimeni să nu le fie o frînă, adică un obstacol.

Ticfăneanțu Ion este bobinator. Are 25 de ani și se ocupă de educarea bobinatorului Vuc Nicolae.

— Ai dumneata o suficientă experiență de viață pentru a i-o împărtăși colegului Vuc Nicolae care are numai 19 ani?

Ticfăneanțu Ion surîde, apoi devine serios, mult prea serios. Am impresia că l-am supărat.

— Sper că nu te-a deranjat întrebarea mea!

— Nu, de ce? Nu știu dacă am experiență, dar necazurile vieții le-am cunoscut, le-am învățat. Cînd aveam 14 ani, părinții mei s-au despărțit. Tata a plecat într-o parte, mama într-altă parte. Am rămas eu și fratele meu, mai mic cu doi ani. Ne-am descurcat și noi cum am putut. Cred că am ajuns amîndoi oameni adevărați.

— Deși este tînăr, Ticfăneanțu este un meseriaș foarte bun, în rînd cu cei mai vechi și mai pricepuți bobinatori, intervine Popescu Ion, maistru principal la sectorul reparații energetice.

— Cam știu ce e bine și ce e rău. Știu să cos, să calc, să fac mîncare, să gospodăresc un ban. În curînd am să fiu și tată. Nevastă-mea trebuie să-mi nască un băiat, un Ion mic...

— Și dacă va fi fată?

— Nu-i nimic, și fata-i bună. Am să-i dau numele de Mariana.

— Și cum îl educi dumneata pe Vuc Nicolae?

— În primul rînd eu cred că Vuc are deja o educație. Dar eu cunosc destule lucruri pe care el încă nu le știe. Despre meserie, despre viață... sînt destule. Cel mai important lucru este ca tinerii noștri să aibă cui spune o vorbă atunci cînd le crapă buza, cînd au ceva pe suflet, cînd vor să facă ceva.

— Spune-mi dacă ai fi în stare să-l povățuiești pe un tînăr cu următorul proverb: capul plecat, sabia nu-l taie!

— Uneori e bine să știe și proverbul acesta. Dar să nu-l aplice prea des, să nu devină un laș. Să-l aplice doar așa, ca pe o tactică de luptă, pentru un moment, pînă se liniștesc spiritele. Aș adăuga la acest proverb, altul: nu încap în aceeași teacă două săbii.

— În fond, care este principala metodă pentru a educa un tînăr?

— Metodă?! Păi sînt mai multe «metode». În primul rînd trebuie să existe omenie, prietenie. Acești băieți nu sînt altceva decît colegi de-ai noștri, tovarăși de muncă. Eu trebuie să-i știu toate necazurile și toate bucuriile, să-i cunosc toți prietenii de dinafara secției.

— Trebuie să ți se spună cu cine a băut o bere, cu cine a dansat, ce idei poartă în cap cutare sau cutare prieten?

— De ce nu? Adică eu nici nu-l întreb, vine el și-mi spune. Dacă sîntem prieteni, apoi sîntem prieteni, nu?!

Despre Bozdog Dumitru, un tînăr lăcătuș din Botoșani, comuna Săveni, proaspăt căsătorit, bătrînul șef de echipă Bura Ioan, de la sectorul utilaj mecanic, îmi spune: «La mine a fost ucenic, de la mine a plecat în armată, la mine s-a întors. Înainte de a se căsători, a venit cu fata la mine în casă și m-a întrebat — meștere, asta-i fata cu care mă însor; îți place? Am rîs. Parcă trebuia să-mi placă mie?!»

— Și dacă nu v-ar fi plăcut fata aceea?

— Apoi el nu venise să-i dau... binecuvîntarea! Venise doar așa, din respect.

— *Mai întîi și întîi, ne spune Brandiburu Ilie, locțiitorul secretarului de partid, a fost o propunere sau inițiativă intitulată cam așa: fiecare comunist să fie angajat direct în educarea tinerilor din secția noastră, de la gospodărirea salariului și pînă la toate celelalte probleme ale vieții.*

— *Și totuși, problemele intime...*

— *Dar viața nu este alcătuită în marea ei parte și din probleme intime? Nu se cer ele mărturisite, dezbătute cu un prieten, cu un om? Și cine să fie acest om dacă nu cel care te învață tainele meseriei?*

VICTOR NIȚĂ ■

un mire fără voie și un maistru pe post de tată

În ce moment și în ce limite este justificată intervenția colectivului în delicatele probleme personale ale unuia sau altuia din membrii săi? S-ar putea vorbi mult, frumos și abstract pe această temă, dar personal prefer ca, fără nici un preambul, să vă povestesc cîteva istorii adevărate întîmplate nu demult în echipa lui Nicolae Manea din secția Prelucrări mecanice a Întreprinderii mecanice Timișoara, U.M.T., gigantul industrial din orașul de pe Bega.

Prima poveste mi-a relatat-o însuși eroul sau, dacă vreți, antieroul, un tînăr de 20 de ani, pe nume Ștefan Crăciun.

«A fost o dragoste pripită. La o cabană din Șușara am cunoscut o fată de 17 ani, elevă de liceu. Mi-a căzut cu tronc și am fost invitat să merg acasă, la părinți. Ei m-au primit bine, poate chiar prea bine — abia mai tîrziu mi-am dat seama de ce. A rămas să ne mai vedem, să ne mai scriem și m-am întors la lucru, la Timișoara.

Locuiesc la căminul întreprinderii. Colegului meu de cameră i-am destăinuit totul: cum am întîlnit-o, cum m-am dus la părinții ei, cum ei au început să facă aluzii, iar mie să-mi umble gîndul la căsătorie, mai ales că îmi promiseseră și un apartament gata mobilat, așa, pe tavă. Părinților mei — tata e miner la Șașca Montană — nu le-am suflat un cuvînt. Parcă simțeam că ceva nu era în regulă...

Iată că primesc o scrisoare de la tatăl fetei: să vin în vizită și să mergem cu toții la o nuntă. Am căutat să invoc că aveam de lucru, că nu puteam lipsi nemotivat, dar el n-a vrut în ruptul capului să audă de așa ceva: «Te arunc în aer cu lucru cu tot dacă nu vii» — mi-a scris. Așa că am plecat.

M-am dus cu «viitoarea familie» la nunta sîrbească. Eu am dansat cu fata, dar și cu altele; la fel și dînsa, ba cu unul, ba cu altul. Taică-său a luat atunci la bătaie pe unul dintre dansatori și a ieșit scandal mare: zicea că noi doi eram logoditi și că trebuia să ne căsătorim cît mai repede. Pe mine — deși scandalul m-a cam întors pe dos — chestia cu apartamentul mă atrăgea, deși începusem să cam înțeleg de ce părinții se grăbeau atît de tare. Probabil că fata, cu o lună, două înainte, se încurcase cu altul și avea motive serioase să nu întîrzie cununia. Cu oricine ar fi... Eu eram însă bine îmbrobodit și mă pregăteam să fac formele, cînd deodată primesc o telegramă».

«Să vă explic cum a fost — intervine Nicolae Manea, maistrul trecut pe post de tată, după propria sa expresie. Cînd am văzut că Ștefan lipsește mai multe zile de la lucru, m-am mirat; băiatul era disciplinat, totdeauna la locul lui și hodoronc-tronc... Îl întreb pe colegul său de cameră dacă știe ceva și el îmi răspunde hohotind: «S-a dus să se însoare!» «Părinții știu?» «Nu». Deși ignoram detaliile, am înțeles că nu era lucru curat. Ce era să fac? Timp nu mai era să-i chem pe părinți, căci pînă veneau ei, pînă se dumireau, pînă se duceau la flăcău, poate el era gata însurat. Atunci, fără să stau la îndoială, am trimis eu o telegramă băiatului, la adresa indicată de colegul său: «Vino urgent. Mama grav bolnavă».

Ștefan Crăciun reia firul povestirii: «Eu știam că mama e suferindă de inimă și mi-era frică să nu se fi întîmplat ceva, așa că am lăsat totul baltă și m-am întors la Timișoara. Abia la fabrică m-am dumirit de rostul telegramei. Nicolae Manea a adunat echipa de față cu mine, le-a spus tot și băieții au rîs de s-au prăpădit. Dar nu din răutate. Mi-au explicat că o căsătorie începută cu o minciună (ulterior mi s-au confirmat bănuielile) nu avea sorți de izbîndă. Și apoi ar fi însemnat să amîn sau chiar să întrerup studiile, să rătez calificarea în profesie. Și toate astea, pentru ce? Dintr-o pornire copilărească? Pentru că n-avea cine să mă sfătuiască și fiindcă părinții mei erau departe? Dar uite că s-a găsit cine să-mi dea o mînă de ajutor și le sînt recunoscător.

În prezent urmez anul III la seral, la liceul industrial de mașini; la anul termin. Mai încolo, da, o să-mi întemeiez o familie, dar nu pe ascuns și în pripă. De multe ori stau și mă gîndesc: ce s-ar fi întîmplat cu mine, cu viitorul meu, dacă Nicolae Manea n-ar fi trecut, o zi, pe post de tată?»

Multe treburi încurcate apar într-un colectiv de muncă și, de multe ori, de modul în care acesta știe să le descurce, fără ajutor din afară, poate atîrna viața unui om. E ușor să predai un om miliției, să te speli pe mîini și să-ți vezi mai departe de treabă, fără să te întrebi ce se va întîmpla cu vinovatul și dacă nu există altă ieșire din impas.

Iată ce mi-a povestit șeful de echipă de la Frezele mici, Aurel Ivănescu.

«Erau la noi trei frați din județul Suceava. Nu le dau numele din motive pe care le veți înțelege imediat. Fratele cel mare își vedea liniștit de treabă, dar ceilalți doi ne dădeau mult de furcă. Cel mijlociu se înhăitase cu niște derbedei, se tatuase pe braț, zicea că face parte din tagma «Prințului Negru». Nu era numai fandoseală de copil, căci se pare că «prinții» se îndeletniceau cu furtișagurile. Necazul era că-l influențaseră și pe ăl mic care, într-o zi, a furat un fulgarin de la un coleg. Probe însă nu existau, pînă cînd băieții l-au văzut purtînd chiar fulgarinul cu pricina! Strîns cu ușa, făptașul a recunoscut totul, dar între timp dăduse fișul fratelui mijlociu. Ce să ne facem? Păgubașul își reclama cu vehemență bunul său, dar fulgarinul dispăruse; fratele tatuat dispăruse și el... Mare dandana. Pînă una-alta, fratele cel mare a venit în secție și l-a bătut pe ăl mic de l-a stins. Știu că bătaia nu mai e azi la modă, uneori însă — vă rog să nu scrieți — are părțile ei bune: lui ăl mic i-au mai venit mințile în cap, nu de durere, ci de rușine față de colectiv. Rămînea de mulțumit păgubașul. Toți băieții din echipă i-au împrumutat fratelui mai mic cîte zece lei, eu personal i-am dat mai mult decît ceilalți, ca să cumpere un fiș nou și lucrurile s-au aranjat: la prima leafă ne-a înapoiat banii și de atunci, opt ore nu se clintește de la mașină!

Într-o zi băiatul vine la muncă plin de vînătăi: mi-a zis că l-au oprit noaptea în stradă niște golani și l-au snopit. Mai mult n-am scos de la el. Nu este exclus ca cei din «Prințul Negru» — și poate chiar fratele mijlociu, dispărut definitiv de atunci — să-i fi aținut calea și să se fi răzbunat că i-a părăsit. Fapt este că azi echipa noastră se mîndrește cu el. Acum nu-l vedeți aici, la strung, pentru că dă niște examene. O să iasă om din el. Așa ne-a răsplătit încrederea!»

Aceasta nu e o istorioară morală aranjată ca să sune frumos, ci un crîmpei de viață pe care l-am aflat de la șeful de echipă Aurel Ivănescu, de la Frezele mici.

Să nu credeți că la U.M.T. nu există și rateuri la capitolul intervenția colectivului în «problemele personale». Ni s-au citat cazuri cînd «s-au pierdut băieți», au plecat din uzină și poate din meserie, deoarece colectivul n-a știut să intervină la timp.

— Noi, maiștrii, șefii de echipă, oamenii mai vîrstnici, nu avem sau nu ne facem totdeauna suficient timp ca să ne ocupăm de toți — ne spune Dimitrie Bandu, secretarul de partid de la secția Prelucrări mecanice. Din experiența mea pot să afirm că băieții noștri sînt maleabili, ascultă bucuroși de un sfat bun, dar trebuie să te apropii de ei, să te ocupi cam un sfert de oră pe zi de problemele personale ale fiecăruia; firește, nu 15 minute la rînd, formal: «acum vorbește-mi despre tine», ci una peste alta, cam un sfert de oră pe zi.

Am discutat cu Alexandru Poșa. Fostul său șef de echipă nu l-a ajutat, îl lăsa de capul lui; de cîștigat nu prea cîștiga fiindcă nu i se dădeau îndrumări, în afară de un indiferent «descurcă-te cum știi». Băiatul s-a descurajat, a început să chiulească și pînă la urmă s-a dus la directorul Ioniță Bagiu pentru transfer. Directorul s-a alarmat. Părea un fapt minor: și ce dacă un strungar din multe mii pleacă?! Dar nu era vorba de procentaj, ci de faptul că «se pierdea un tînăr». Ioniță Bagiu a chemat pe șeful secției și pe secretarul comitetului de partid și toți trei și-au bătut capul, au «pierdut timp» ca să-i găsească lui Poșa un loc de muncă potrivit.

— Cum te simți acum, tovarășe Poșa?

— Extraordinar.

Nu numai fiindcă acum cîștigă mai mult — e încă un copil! — ci fiindcă simte că i s-a întins o mînă de ajutor.

Directorul Bagiu îi vizitează pe tineri la cămin, stă de vorbă cu ei — în camere, nu numai la ședințe — îi dojenește dacă e cazul, îi îndrumă, merge cu ei în excursii.

Pe unul l-a surprins luînd pe furiș un trandafir din grădina uzinei și l-a întrebat de ce avea nevoie de floare? «Pentru prietena mea». «Atunci vino cu mine. Cu un singur trandafir nu faci nici o treabă». Și i-a dat un buchet «din grădina-proprietate personală».

«Important e trandafirul» — spune c La U.M.T. «importantă e macaraua», s-a argumenta cu gîndul doar la producția Dar ce te faci dacă cei care produc ma fură trandafiri pentru drăguțele lor? Ce dacă omul de la strung își are delica probleme personale care nu-i dau pace nu e just să ai probleme personale în consacrat producției, dar dacă totuși el simțite? Atunci tu, director, tu, mais secretar de partid, uiți o clipă de macara nu le ia nimeni — treci pe post de tată urgent o depeșă: «Vino urgent, mar bolnavă».

LIONEL NIȚES

despre «sfatul omeniei»

De cîte ori îmi vine să dau cuiva un care acesta nu mi l-a cerut, îmi pun într cu ce drept mă amestec eu în viața ace tulburîndu-i liniștea și întregul sistem cipii după care trăiește? Dar în biroul t lui Dumitru Mosora, secretar la Consili cipal Brașov, m-am convins că uneori e să te apropii de semenul tău chiar d cunoști și ai aflat numai faptele sale nu se poate mîndri și că îndemnîndu-l la ție serioasă, fără falsă pudoare, să-i preceptele de viață, să-i dărîmi aparen libru și să-i smulgi vălul de pe ochi, ar poate contrar voinței sale, adevărata care trebuie s-o urmeze.

— Ai tot dreptul să faci asta pentru pe om, pentru a-l salva chiar, mi-a spus șul Mosora. Uitați, de pildă, noi am în Brașov, în 1971, un «Sfat al omeniei».

— Îmi place cum i-ați spus.

— Ei bine, «Sfatul omeniei» depist cei care au rămas fără ocupație din motive sau care refuză să lucreze, n tîndu-se la Forțele de muncă pentru a posturi. Noi facem o treabă la care l ne obligă. Poate ar trebui să spunem pasă nouă că un tînăr duce o viață de încurajat cîteodată chiar de familie? noi nu vrem ca acest tînăr să se irose fără nici un rost.

Am plecat de la Consiliul municipal am ales, la întîmplare, cîteva nume de care au trecut prin fața «Sfatului ome Victor Bugl l-am găsit în bucătăria ca spălînd niște vase. Mi-a zîmbit jenat.

— Știți, soția doarme. M-am gîndit

În încăpere erau și cei doi copii ai băiat și o fată, frumoși foc amîndoi, într-un talmeș-balmeș de jucării, vase tărie, tacîmuri, farfurii.

— Cîți ani aveți, tovarășe Bugl?

— 30.

— Și ce meserie?

— Am lucrat pînă în 1970 ca reglor mentul».

— De ce ați ajuns la «Sfatul omenie

— Să vedeți cum a fost... În 1970, unor neînțelegeri cu șeful de atelier, m demisia. Și nu m-am mai angajat nică început să beau. Soția era disperată. știa unde să se ducă. S-a adresat pînă «Sfatului omeniei».

— Și ce făceați dacă nu lucrați?

— Eram mai mult hoinar. Mai făc o treabă prin casă și apoi o pornean Mă întîlneam cu unul, cu altul. Merg bodegă. Cam asta făceam toată ziua.

— Cînd ați fost chemat la «Sfatul ce v-ați spus?

— Am fost foarte uimit cînd am invitație de la Consiliul municipal, di «Sfatului omeniei». Nici nu știam ce e Mi-am zis: ce mai vor și ăștia?

— V-ați dus de la prima invitație?

— Nu. De-abia la a treia.

— Și cum a fost?

— Am intrat într-o sală. Erau v oameni acolo. Mi-au pus fel de fel de î mi-au cerut să mă las de băutură, să jez undeva.

— Și?

— Peste o lună m-am angajat lăcătuș

— Vă pare rău că niște oameni s pătruns în intimitatea dumneavoastră, îndrumat pe o cale pe care, zic eu, nu s-o regretați că ați urmat-o?

Victor Bugl nu răspunde. Se uită l copii ai săi care-și văd liniștiți de joac din privirea aceasta încărcată de dra țeleg cît de mult ar fi suferit o fam acest tată n-ar fi înțeles la timp ce t facă atunci cînd a fost tras de mîne menii săi.

Da, E.S., ai dreptate. S-a vorbit p despre tine. Ai apărut și la televizor, un înfățișată ca unul din oamenii pe care meniei» i-a adus pe linia de plutire. Cî căutat la Fabrica de stofe din Brașov ca tăm, lucrai în schimbul trei, așa că am î vorbim abia pe la orele 24. Îți mărturis formasem deja o imagine despre ti voia mea, îmi închipuiam că ești o fată

i cu entuziasm despre ajutorul oferit în momente de cumpănă. Am întîlnit rumoasă, de 19 ani, care a izbucnit în unci cînd am pronunţat vorbele «Sfatul ». «Mi-a făcut mult bine «Sfatul omeni-ai spus. Mi-a găsit un rost atunci mai ştiam ce să fac. În familie, numai şi necazuri. Noi sîntem şase copii. n pe clasa a opta atunci. Dar tata nu ola să ne cumpere nici de unele. Se ereu cu mama. Eu făceam de mîncare Îl îngrijeam pe frăţiorul mai mic. Dar ai mers la şcoală. Am început să umblu curi, ca să nu mai ştiu ce e acasă. Tata mama e de vină, mama zice că tata. Eu un? Nici azi nu s-au împăcat. Un căpiniliţie din Dîrste, unde locuiam înainte, la «Sfatul omeniei». Şi m-am calificat de muncă: ţesătoare. Eram fericită că at de tot balamucul. Dar mai bine nu aja. Pentru că aici se ştie cum m-am toţi zic acum că sînt o fată stricată, că bondat. La televizor au spus că sînt o inte, că am luat premiu, dar n-am luat premiu. Acuma, dacă greşesc şi eu cîtefacă lipsesc dintr-un motiv sau altul, că «ştim noi de unde-ai venit şi ce-ai Acuma spun că-i fac de rîs. De ce se upă vorbe, de ce n-au răbdare să vadă e ce e în sufletul omului?» Da, E.S., ate. Şi chiar aşa dacă a fost, am înţeles ă uiţi totul, că ţi-ai întemeiat un cămin pentru că vrei să fii curată şi în sigurea mult s-a vorbit despre tine, E.S. i te-a durut. Chiar şi eu mă simt vino-am răscolit amintirile. Pentru că uneori eşte prea mult despre un om, fără ca să-l cît de mult doreşte el aceasta, despre are-l dor şi pe care el rîvneşte să le uite. făcut să înţeleg că «Sfatul omeniei», pen-i-şi merite cu adevărat numele, mai trelucreze şi cu puţină discreţie. Pentru că cu oameni şi niciodată nu ştii cum reac- ei. Şi pentru că e vorba de discreţie, cateţe, mi-ar plăcea ca tovarăşii din omeniei», precum şi cel din preajma ei E.S., să mediteze asupra unui caz de nentul» Braşov. P.C. are 26 de ani, e mic ră, firav şi atît de sfios încît atunci cînd că omuleţul din faţa mea a făcut închi- mi-a venit să cred. Şi totuşi, acesta e l. Într-o seară, într-o sîmbătă, P.C. şi rieten, B. Constantin, s-au dus în Poia- B. Constantin au venit şi cîţiva cunoai lui. Lui P.C. nu i-au convenit chipu- Dar ce să mai zică? Erau în total vreo dus la Capra Neagră, s-au aşezat la o ingă ei era o masă la care stăteau o fată băieţi. Toţi ascultau muzică şi beau. La nent dat, B. Constantin a invitat-o pe lans. Ea n-a vrut. Nimeni n-a zis nimic. : vremea de plecare. Au plătit şi au oţi erau cam ameţiţi. Cei doi băieţi şi caseră mai demult. I-au ajuns din urmă Constantin a dat într-unul din băieţi. prins-o pe fată. Fata l-a muşcat de mînă. pezit şi ceilalţi din grup în încăierare. zbătut, a ţipat. O maşină a oprit şi -au împrăştiat care încotro prin pădure. tare speriat, nu ştia ce să facă. A dormit poi a venit acasă. L-au chemat la miliţie multe rînduri, l-au întrebat, a dat declană la urmă, la proces, a primit doi ani tentativă de viol. A făcut mai puţin. A acolo pe rupte, ştiind că numai aşa poate mai repede.

ieşit într-o sîmbătă. Era lume multă la Am ieşit cu privirile în jos. M-am dus prieten. Maică-sa, cînd m-a văzut, s-a . A venit şi prietenul meu, şi a doua zi, ers pe stadion la meci. M-am întîlnit u cîţiva colegi de serviciu. Toţi se bucumă văd. Luni, în secţie, toată lumea să mă vadă. «Lasă, mă, Petrică, o să », îmi spuneau ei bătîndu-mă pe umăr. tim că eşti băiat de treabă». Eu primai mult în pămînt. După un an de -am căsătorit. Am si un copil. Nimeni amintit ceva, nu m-a jignit zicîndu-mi făcut puşcărie. Unii au observat că sînt M-au luat cu ei la o distracţie, la o bere. fost şi sînt atît de cumsecade încît simt că nu s-a întîmplat nimic. Sînt şi am o grupă de 12 maşini. Nu vreau r pe nimeni. Simt o profundă recunoşentru tovarăşii mei. M-am integrat tocmai că ei au tăcut, pentru că nu m-au cu întrebările. Dar mă gîndesc uneori tuşi ei nu discută niciodată despre mine? gur că da. Uneori, îmi vine să-l iau pe ul şi să-i spun: «Mă, eu am făcut puşcăred că mi-ar spune: «Nu-i nimic. Vezi-ţi ba ta».

l-am întrebat pe P.C. dacă-mi dă voie să-i public numele întreg. Mărturisesc uitat. Dar m-am gîndit că dacă un întreg s-a purtat cu atîta delicateţe cu P.C., -se că uită o faptă urîtă de-a sa, puteam om străin, să-i dau numele în vileag ca să-l afle toată ţara, distrugînd poate bă sau din neştiinţă echilibrul la care om a ajuns cu siguranţă după multă

GEORGE ARION ■

obstacole şi tergiversări în calea economisirii multor milioane

Totul a început în noiembrie 1971, cînd ruperea digului unui depozit de steril, la Certej-Săcărîmb, lîngă Deva, a produs victime şi stricăciuni, sugerîndu-i inginerului Nicolae Gondea de la IPROMIN găsirea unei soluţii pentru limitarea şanselor de accident şi — ca o noutate în tehnica mondială — utilizarea acestor sterile în construcţii.

Înainte de a relata povestea cercetărilor sale să spunem aici că, pînă la această oră, există în întreaga ţară peste 150 de depozite de steril, sterilul fiind ceea ce rămîne după extragerea minereului, un fel de praf, dacă vreţi, în limbaj profan, depozite înălţate sub forma unor iazuri de decantare, căci transportul sterilului se face hidraulic, apa care l-a însoţit pînă la depozit fiind apoi deversată în cursul celui mai apropiat rîu. Existînd deci foarte multe asemenea iazuri, conţinînd milioane şi milioane de tone de steril, problemele de soluţionat în raport cu această aglomerare în creştere cu fiecare zi sînt complexe dar ele se leagă — înainte de toate — de limitarea pericolelor de rupere a digurilor, de limitarea poluării atmosferice prin antrenarea particulelor de praf, a poluării apelor în care sînt deversate resturile de transport, în sfîrşit, de reducerea ariilor destinate acestor depozite, suprafeţe scoase din circuitul arabil.

Singura soluţie pentru toate aceste limitări era legată de folosirea sterilului, cu alte cuvinte, de utilizarea lui într-un scop anume, de recuperare, iar inginerul Nicolae Gondea a făcut tocmai acest lucru, după cercetări îndelungi ajungînd la concluzia că există multiple posibilităţi de utilizare a sterilelor şi a altor deşeuri provenite din uzinele de preparate a minereurilor neferoase în industria materialelor de construcţii. Conducînd un proiect pe această temă, folosind ajutorul oferit de Centrala minieră Deva, Nicolae Gondea a prezentat, în iulie 1972, rezultatul cercetărilor sale, demonstrînd că aceste mase uriaşe de steril pot fi valorificate în producerea betonului celular autoclavizat, beton care se realizează astăzi în ţară după metode clasice, pe bază de agregate din nisip. Arătînd că, spre deosebire de nisipul ce trebuie măcinat în vederea realizării betonului în discuţie, sterilul se află deja depozitat în formă de granuloame fine, acoperind 40-45 la sută din volumul unui iaz de decantare (ceea ce elimină automat o operaţie, reducînd tot procesul doar la selectare), autorul proiectului a demonstrat, cu probe, *că producerea betonului autoclavizat pe bază de steril devine cu treizeci de procente mai ieftină decît realizarea aceluiaşi produs după metoda clasică.*

Evident, toate forurile interesate de proiectul inginerului Gondea au salutat noua metodă cu entuziasm, un entuziasm uşor de anticipat căci, dincolo de avantajele antipoluante pe care le prevedea eficienţa ei economică era simplu de depistat, presupunînd economii importante, mai ales în cazul în care instalaţiile de producere a betonului autoclavizat ar fi fost plasate în imediata apropiere a iazurilor de decantare.

Entuziasmul iniţial s-a stins însă repede. După ce inginerul Gondea a primit o temă specială în acest sens în planul de lucru al institutului, Centrala de prefabricate din Bucureşti a refuzat — e drept, la modul politicos — executarea analizelor chimice şi granulometrice solicitate, datorită faptului că noua metodă contrazicea tehnologia deja pregătită a centralei, conform căreia ar fi trebuit utilizată partea grosieră a sterilului, tehnică stipulînd rămînerea malaxării ca operaţie obligatorie şi stabilind ridicarea preţului betonului celular autoclavizat cu circa şaizeci la sută faţă de proiectul Gondea!!

Şirul obstacolelor nu s-a oprit acolo. În ciuda faptului că probele solicitate, în noiembrie 1973, de Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii au dat rezultate mulţumitoare, în raport cu condiţiile de improvizaţie, manuale, în care inginerul Gondea personal a adunat eşantioanele de la Deva, i s-a cerut autorului ca acestea să corespundă STAS-ului, unui STAS vechi, valabil pentru alte materiale, de vreme ce un STAS pentru sterile nu există, fiind vorba de o inovaţie, nu numai românească, ci mondială. Deşi Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei, în cadrul căruia lucrează Nicolae Gondea, a dispus înfiinţarea, la Deva, a unei staţii-pilot de selectare a sterilului, lucrurile înaintează cu viteza melcului, inovaţia nu se aplică în practică în nici un fel, tergiversîndu-se de la o zi la alta, de la o lună la alta, autorului inovaţiei aducîndu-i-se — între altele — ca argument şi obiecţia că producerea unui beton atît de ieftin ar însemna închiderea unor fabrici care lucrează după metode mai puţin productive!!

După cît se pare, întîrzierea are o explicaţie fundamentală: pe de o parte, Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei, proprietarul, dacă se poate spune aşa, al uriaşelor rezerve de steril nu este interesat în exploatarea acestora, în timp ce, pe de altă parte, Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, interesat de exploatarea sterilului, nu este proprietarul acestuia!? Este vorba, aşadar, de un cerc vicios în incinta căruia funcţionează amînările şi tergiversările, cerîndu-i-se autorului proiectului alte probe, alte dovezi, în vreme ce metoda sa, cu virtuţi altfel recunoscute, continuă să rămînă între paginile unei comunicări, chiar dacă ea deschide — după aprecierile «Revistei minelor» din luna aprilie (!!) a anului trecut — «*noi perspective pentru utilizarea unor imense depozite de materiale, în prezent fără valoare, şi creează premise dintre cele mai favorabile pentru rezolvarea problemei depozitării sterilelor de flotaţie*» (pag. 189).

Stînd de vorbă cu autorul proiectului, l-am găsit optimist, sperînd că pînă la urmă metoda sa va fi pusă în aplicare, poate chiar la fabrica de la Bîrcea ce va intra în folosinţă în curînd. Prea multe noutăţi faţă de ce ştiam noi nu avea. Ne-a confirmat doar că staţia-pilot de la Deva nu funcţionează decît în timpul şederii sale acolo şi că Institutul de cercetare şi proiectare a materialelor de construcţie îl aşteaptă cu un nou transport de steril şi că acest transport masiv îi este, bineînţeles, imposibil, nefiind vorba de cîteva kilograme, ci de cîteva tone. Inginerul Nicolae Gondea s-a ferit să acuze pe cineva, dar noi am înţeles că nimic nu este sigur în privinţa transpunerii în practică a tehnicii sale de exploatare a sterilului, făcută publică în urmă cu doi ani!

Un singur lucru este cert: această problemă ridicată de inginerul Gondea nu este, de fapt, numai a inginerului Gondea şi nici măcar numai a celor două ministere care-şi pasează responsabilităţile, diluîndu-le, arătîndu-se interesate de metodă, dar depunînd eforturi minime în aplicarea ei. În ultimă instanţă, această problemă este a noastră, a tuturor, căci este vorba despre evitarea pericolului dărîmării unor diguri, de limitarea poluării atmosferice şi a unor rîuri, este vorba de cîteva zeci de milioane de lei care se cheltuiesc inutil, în vreme ce o metodă economică şi eficientă continuă să rămînă — în ciuda aprecierilor şi a vorbelor amabile — în stare de proiect.

Fiind aceasta o problemă generală a societăţii noastre, rezolvarea ei nu poate să mai întîrzie.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

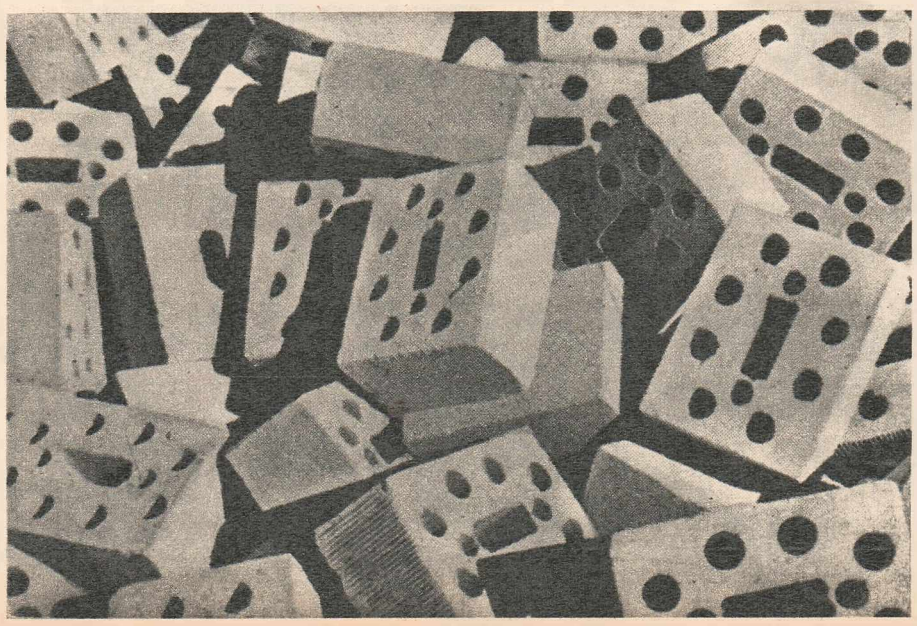

SCRISORI CU ADRESĂ

povestea vorbei

Opinam în «scrisoarea cu adresă» din numărul trecut că deosebirile flagrante în interpretarea unor termeni comunitari nu provin din specificitatea şi originalitatea limbilor respective, ci din mentalitatea vorbitorilor. N-ar fi vorba, prin urmare, de soarta vorbei, cît de povestea vorbei.

Renegociere sună rău în franceză, dar minunat în engleză şi aceasta pentru că laburiştii se consideră nedreptăţiţi de condiţiile aderării britanice la Piaţa comună — condiţii negociate de conservatori — şi doresc să apropie termenii aderării de interesele naţionale. Francezii îi consideră pe englezi nu nedreptăţiţi, ci nerecunoscători: ei au acceptat aderarea Albionului la «mica Europă» după îndelungi şi anevoioase negocieri, în cursul cărora partenerul britanic trebuia să probeze că nu-i un cal troian atlantic, ci un devotat al cauzei comunitare.

Consultare obligatorie sună diferit în toate limbile occidentale; în orice caz, nu sună prea plăcut pe malul răsăritean al Atlanticului, unde consultările sînt apreciate ca discuţii între egali, desfăşurate şi pe vreme bună şi pe vreme rea. La Washington, prin consultare obligatorie se înţelege mai degrabă situaţia în care aliaţii vest-europeni urmează să raporteze despre planurile şi obiectivele lor, obligaţie pe care americanii nu şi-o însuşesc. La observaţia Washingtonului că vest-europenii au luat hotărîri şi au întreprins măsuri fără să-şi consulte partenerul transatlantic, comunitarii răspund că Statele Unite i-au pus deseori în faţa faptului împlinit; ei reproşează, bunăoară, hotărîrile unilaterale ale Washingtonului în perioada războiului din octombrie din Orientul Apropiat, cînd americanii au mers pînă la a decreta starea de alertă a trupelor lor. Despre această hotărîre vest-europenii au aflat însă din ziare. Ei reduc formula americană a **consultărilor obligatorii** la această ecuaţie simplă: «Ce vreau eu, să vreţi şi voi; ce vreţi voi — o să vedem!»

Fond comunitar de dezvoltare regională sună rău în germană, întrucît Bonnul fusese solicitat să contribuie cu partea cea mai substanţială, fără foloase vizibile. După invitaţii şi presiuni succesive, Bonnul a adus o serie de argumente a căror traducere liberă în limba română ar fi următoarea: «Comunitari, comunitari, dar brînza e pe bani».

Cuvîntul **supranaţional** sună, de asemenea, diferit în limbile vorbite la Bruxelles, sediul comunitar al «celor nouă». Spus mai simplu, fiecare poate vorbi pe larg despre instrumentele supranaţionale, dar lasă pe celălalt să transfere mecanismele suveranităţii către ambiguitatea supranaţională. Nu s-a încercat încă nici un experiment demn de acest nume, probabil şi datorită faptului că nu este încă prea clar cine trebuie să fie supranaţional şi cine încetează de a mai fi naţional. Se pare că experimente în acest domeniu nu se vor întreprinde într-un viitor previzibil.

Vedeţi, prin urmare, că e vorba de povestea vorbei...

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

o planetă numită curaj

În timp ce astronomii recunoşteau că «nu înţelegem nimic» din numeroasele date transmise de sondele Mariner 10 de pe Mercur (eroziuni inexplicabile! cîmp magnetic? gaze pe Mercur?), de Marte 6 de pe Marte (cînd s-a schimbat atmosfera acolo?), de Pioneer 10 de pe Jupiter (cu temperaturi de +260° cînd se credea că acolo e un frig de îngheaţă hidrogenul...), în acest timp la Portsmouth se încheia celebra cursă a vaselor cu pînze care înconjuraseră pămîntul; lumea, privind aceşti nebuni bărboşi, scofîlciţi, ajunşi cu bine la mal şi la capătul puterilor, se întreba: pentru ce?

Ce i-a făcut să bată mările, să reziste, să învingă frica, urgiile naturii, cicloanele declanşate în sufletul şi mintea lor? Se face inventarul fantasticelor încercări prin care au trecut toate echipajele: n-a fost numai groaza trecerii prin dreptul coşmarescului Cap Horn — s-au înregistrat conflicte aprige între oamenii aceluiaşi echipaj, «a vorbi însemna deseori să accepţi a te certa», declară un celebru navigator, boli, lipsa apei şi a alimentelor, urletele mării şi ale oamenilor într-atît de grozave că pe «Tauranga» cei patru au hotărît să nu se mai vadă la faţă, într-atît de cumplite că multe echipaje nu mai puteau citi sau asculta muzică. «33 Export» a avut un mort: vasul a fost de două ori «culcat» în ocean, un val l-a luat de pe bord pe Dominique Guillet, echipajul a pierdut ruta corectă, «ajunsesem în adîncul disperării», dar nu, de acolo, din adîncul ei, oamenii au urlat că nu, că nu cedează şi atunci îşi revin, sfidează fantoma celui dus «care alerga după ei», trec de Capul Horn şi, deodată, cu acest imens preţ, al privirii drept în ochii angoasei, «tensiunile dintre noi s-au atenuat, am intrat în convalescenţă» şi «33 Export» ajunge la Portsmouth, al treilea în clasamentul timpului real, trăgînd după el coada enormă a unui rechin, tot ce-a mai rămas din prada cu care s-au alimentat zile de-a rîndul.

Ce i-a făcut să nu cedeze? — continuă lumea a se întreba. Banii? Gloria? Instinctul de conservare? Spiritul pueril cu care e dotat fiecare — «oamenii n-au dreptul să redevină copii? Am participat la un joc...», explică halucinat omul cel mai lucid de pe «33 Export»...

De fapt, nu se găseşte răspunsul exact. Tenacitatea omului e o planetă cu mai multe mistere decît Jupiter, Marte şi Mercur. S-o slăvim în şoaptă, cu modestie, încăpăţînaţi, zilnic, «grijulii doar la a nu mînia prea mult zeii din adîncul negru al oceanului de încercări», cum zice din antichitate înţeleptul grec.

RADU COSAŞU ■

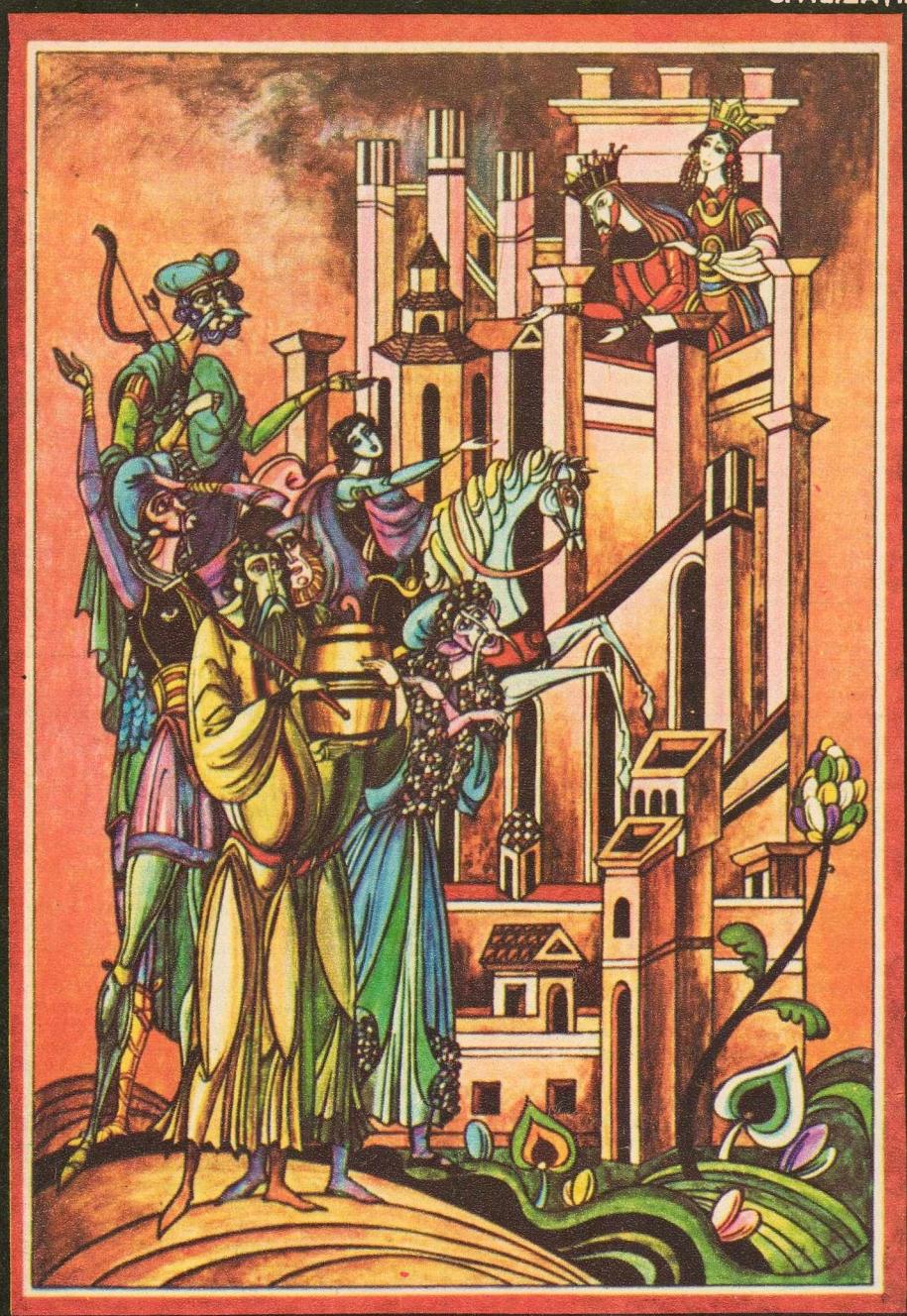

«Povestea lui Harap Alb»

val munteanu: eu cred că o carte se construiește cam cu aceleași unelte ca ale arhitectului

— *Cît desenezi pe zi, Val Munteanu?*

— Nu am făcut niciodată socoteala asta — sînt zile (puține) cînd lucrez numai cîteva ore, sînt zile cînd lucrez 10-12 ceasuri. Știu doar atît: o zi în care nu am așternut ceva pe hîrtie o socotesc o zi pierdută.

— *Cîte cărți ai ilustrat?*

— Multe; cred că peste 60. Dintre acestea vreo 25 le iubesc în mod deosebit și le socotesc cît de cît realizate. Unele dintre ele îmi sînt atît de apropiate prin conținutul lor încît oricînd le-aș ilustra din nou cu aceeași plăcere.

— *Ești cunoscut ca un om foarte serios, teribil de preocupat de ilustrația de carte, domeniu în care ai obținut numeroase succese. Cînd iei în mînă o carte făcută de Val Munteanu te izbește grija pentru cel mai mic amănunt. Nimic nu-ți scapă. O carte făcută de tine poate să placă sau nu. Dar, în orice caz, nu poți spune că ilustratorului i-a scăpat vreun amănunt. Nu o dată te-am comparat cu un meșter bijutier de altădată care cu migală și talent făcea din metalul lucrat o operă de artă perfectă. De fapt, cum gîndești o carte, Val Munteanu?*

— Comparația mă onorează, dar nu trebuie să uităm că spre deosebire de artizan, graficianul, în cazul ilustratorului de carte, nu este decît unul dintre factorii unui proces de muncă colectiv — ceea ce are în mînă cititorul este rezultatul unei munci de echipă. Cînd echipa funcționează bine, cartea iese bine, cînd nu... Cum gîndesc o carte? Fie că este vorba despre ilustrarea ei (deci de o prezentare grafică complexă), fie că este vorba de o copertă, totdeauna caut să mă conduc după două idei: cui îi este adresată cartea și funcționalitatea elementelor de grafică ale ansamblului. Eu cred că o carte se construiește cam cu aceleași unelte ca ale arhitectului; ea este de fapt o construcție în care golurile și plinurile sînt într-un raport de echilibru. Cartea este pentru mine un obiect (dacă se poate frumos), dar caut să nu uit niciodată că ea este și un instrument cu funcții etico-estetice, un mesaj, un tezaur de idei și de inimă și că tot ce fac trebuie subordonat în primul rînd acestui conținut. Documentarea pentru ilustrarea unei cărți, lecturile paralele sînt mijloace subordonate acestui țel.

— *Răspunderea unui ilustrator de carte este mare, zic eu, mai ales pentru acel ilustrator care lucrează cărți pentru copii, deoarece într-un fel ne închipuim personajele la anii marilor visări, și într-alt fel cînd avem 20, 30 ori 40 de ani. Cum reușești să intri în pielea copiilor?*

— Acum intervine un element să-i zicem, deși termenul a fost demonetizat, didactic-educațional, dacă vrei. Este clar că, de pildă, dacă am ilustrat textul lui Rabelais (în versiunea pentru copii a soților Vulpescu) am căutat prin mijloacele mele modeste să dau cititorului-copil o idee despre atmosfera timpului, despre costum și arhitectură, tipologie și chiar despre aspectul unei tipărituri de atunci. Așa cum ilustrînd balade sau basme populare românești, sau «Harap Alb», am vrut să încadrez personajele mitologiei românești în imageria veche românească, adică să le așez într-o lume a frescelor, gravurii populare, icoanelor noastre — în esență a sufletului românesc. Acel aer copilăresc al desenelor este da[illegible] de această cultivare a semnelor epocii.

— *Iconografia medievală o întîlnim în toate lucrările tale. Dacă te-aș acuza de [illegible]rism, ce mi-ai replica?*

— În privința «influenței medievale [illegible] să-ți spun că ea nu a apărut întîmpl[illegible] imagistica medievală — care m-a fascin[illegible] am găsit o cheie care se potrivea cel [illegible] temperamentului meu. Totdeauna eu a[illegible] să fiu clar, riguros, lapidar (schemati[illegible] puțin satiric, puțin decorativ, adică, [illegible] așa cum te obligă o ilustrare de text. [illegible]rism» cred că ar fi dacă aș turna totul în [illegible]oală; dacă, de pildă, aș încerca să ilu[illegible] același mod textele de literatură conte[illegible] (cu temă contemporană) și un afiș pen[illegible] tecția muncii.

— *Indică-mi doi ilustratori care nu-ți [illegible] spune-mi și de ce?*

— De ce doi, de ce nu mai mulți? A[illegible] o chestiune absolut particulară — deci [illegible] subiectivă și niciodată nu aș face o a[illegible] afirmație publică. Fiecare din noi munc[illegible] ori mai bine, alteori mai prost. Pot s[illegible] că dacă nu îmi plac niște ilustrații — nu[illegible] tori — atunci ele nu-mi plac pentru [illegible] respectă spiritul textului, adică sînt [illegible]

— *La începutul carierei erai caricatu[illegible] multă vreme ai abandonat genul, fără [illegible] revii. Socoti caricatura o artă minoră [illegible] ajuns la concluzia că temperamental [illegible] potrivește?*

— Nu socot caricatura o artă mino[illegible] potrivă. Pe mine personal caricatura ș[illegible] de gazetar m-au ajutat enorm. Temper[illegible] ne potrivim și aceasta cred că se vede în [illegible] mele. Am visat însă întotdeauna — îți [illegible] secret — încă de pe băncile școlii să [illegible]

— *Ce carte ai dori să ilustrezi?*

— Visele mele sînt pline de cărți pe[illegible] dori să le ilustrez. Dar cel mai mu[illegible] plăcea să fac desene la minunatele [illegible] și basme populare românești, chiar d[illegible] să reiau teme deja ilustrate de mine.

DAN BÎRLĂDEA

«Agheran Viteazul».

«Pipăruș Petru și Florea Înflorit»

«Povestea lui Harap Alb»

riela pătulea drăguț

na din rarele mărturisiri în cuvinte des- și despre arta sa, Gabriela Pătulea Dră- eafirma atașamentul față de o «pictură din mișcările realului», încrederea lui contemporan în formele artistice ale ce așteaptă să fie mereu șlefuite în noi, originale, dorința de a cuprinde în «ceva din frumusețea necunoscută a umi prin care trecem atît de repede...» curs vreo patru ani de-atunci, dar ati- artistei a rămas neschimbată. S-au eo șase ani de cînd, prezentîndu-i o e, noi înșine descopeream în pictura i Pătulea Drăguț, condensată în figura- nii, emoția reconstituirii din giuvaere și ri a lumii realului. În atelierul artistei oi în recenta sa expoziție bucureșteană sit aceeași atitudine, același program, moție. Doar formele prind expresii noi originale, determinate de alte investigații în cîmpul infinit al realității și de trăirea acestui demers. Cercetarea atentă, efectuată după temperarea recepției emoționale, ne permite să descifrăm «zidirea» imaginii, edificiu complex de materie și culoare alcătuit și situat în zona de comunicare artistică a condiției umane cu structurile ambianței, aici regnuri — vegetal, mineral, astral etc.

Comunicarea armonioasă este mai ales vitală, de o vitalitate cuprinsă și exprimată prin învolburarea continuă a formelor, formele existînd și fiind determinate de conexiunea lor. De aici rezultă organicitatea proprie imaginii figurative a acestei picturi, în care lectura atentă ne dezvăluie existența unor mari planuri suprapuse. Planul arhitectural, al compoziției propriu-zise, îl putem deduce pînă la ceea ce putem numi schema de bază ce asigură ordinea generală. El e mai ușor de citit în tablourile construite din forme ample (de pildă, *Madona păgînă*, *Investigație pentru timp*). Alt plan este acela al țesăturii cromatice, alcătuit de succesiunea ritmată a localităților, a multiplelor localități de culoare, aparent autonom față de primul, dar determinat de acesta (mai ușor de citit în trama floreală din *Grădini*, *Frunze verzi*, *Faun și nimfă*). Din întrepătrunderea diferitelor planuri rezultă acea atmosferă de farmec și de reverie trează ce învăluie transpunerea și expunerea ideilor și sentimentelor în expresii picturale. Elementele figurative prime cu care-și zidește Pătulea Drăguț imaginea sînt în general simple, desprinse mai ales dintr-o lume imaginară a vegetației abundente în flori și frunze. Elaborarea lor e supusă unei permanente decantări. Iar decantarea, cel puțin a elementelor referitoare la figura umană, atitudinea, gestul, expresia, se efectuează într-un cîmp de saturată cultură plastică, în general, intelectuală. Artista-și permite să manevreze cu autoritate tipuri de reprezentări ale căror sursă se află, după cum permit stilizările să ne dăm seama, în arta noastră populară, în artele unor alte mari culturi, de la picturile murale indiene sau egiptene, la frescele medievale românești. Discreția cu care aceste date ale culturii sînt așezate pe același plan de interes cu datele realității propriu-zise și autoritatea cu care sînt omologate de talentul și fantezia pictoriței, spre a exprima o lume de idei și sentimente contemporane nouă, sporesc și farmecul și originalitatea acestei picturi. Farmecul i se dezvăluie fiecărui privitor în parte. Fiecare are dreptul să adauge, prin propria sensibilitate, un spor de semnificație pe parcursul recepției. Dar oricît de diferite ar fi preocupările ori preferințele ori disponibilitatea privitorilor, se întîmplă adesea ca ei să se întîlnească, cu aceeași atitudine, în timpul recepției: mărturisim, astfel, același gînd exprimat de Barbu Cioculescu (din prefața catalogului expoziției) — «o dată mai mult înțelegem că cele o mie și una de nopți au fost rodul unei imaginații feminine, proaspete și rafinate...»

HORIA HORȘIA ■

CRONICA DE FOTBAL

de-ale campionatului

Articole îngrijorate semnalează o criză a unui anumit public. La Timişoara s-a aruncat cu o sticlă, precum în urmă cu două săptămîni pe *Ghencea*, cînd infractorul a fost iute depistat în mulţime şi condus la miliţie. La Craiova, unde entuziasmul publicului a început să întreacă şi el măsura, s-au observat de asemenea semne de nervozitate. Pe *Dinamo* s-au ars steagurile echipelor *U-Craiova* şi ale gazdelor într-o ceremonie barbară. Galeria *Rapiduleţului* dă semne de fantezie obscenă şi face vizite în Ştefan cel Mare pentru a cînta campionilor versuri pe seama lui... Tamango!... Se pare că nici arbitrii nu sînt mai puţin vinovaţi de aceste ieşiri din pepeni. O recentă decizie a F.R.F. anunţă că la viitoarele meciuri, arbitrii de centru vor fi cunoscuţi abia la teren, cu puţin înaintea începerii partidelor. Din ce pricină? Există suspiciuni în ce priveşte perfecta lor obiectivitate şi atunci se păzeşte bostănăria! Mi-e teamă însă că date fiind telegramele, telefoanele şi alte mijloace de transmisie prin satelit, secretul nu va putea fi păzit atît cît am dori unii dintre noi şi ne vom trezi cu cine ştie ce *cazuri* de care nu am voi să pomenim în aceste coloane.

Mi se spune că, mai ales în Divizia B, lupta pentru promovare a luat şi ea forme patetice: bani daţi pe sub mînă, jucători «convinşi» să stea în banca lor atunci cînd ne este lumea mai dragă, în sfîrşit, cavaleri ai fluierului mituiţi discret şi ei pentru închiderea de ochi şi aşa mai departe. Ciudat e faptul că, deşi folclorul vorbeşte despre asemenea fapte reprobabile, reacţia forurilor conducătoare din Vasile Conta e cu totul discretă şi ciudat de moale. Oare chiar atît de abili să fie aceşti *sforari* cu buzunarele încărcate de sute şi mii de lei, sau se închid ochii prejudecat? Oare un corp de *cavaleri ai dreptăţii*, constituit în secret, pe bază de jurămînt şi discreţie, nu ar putea să dea o iamă în mijlocul acestor corupători, silindu-i să mai locuiască şi la răcoare, nu numai în hoteluri de lux pe banii nu ştim cui...

Dar să ne întoarcem la etapa care a trecut, cu semnificaţiile ei. *Dinamo* a cîştigat cu 3–0 la Cluj în faţa unei echipe ce şi-a pus în mod neaşteptat candidatura pentru Divizia B. Rezultatul permite echipei din Ştefan cel Mare, după victoria de miercuri, să se ţină în plasa craiovenilor, şi ei dînd un examen astăzi pe terenul învinsei de duminică! Încurcă-i, drace!, ar zice un răutăcios, deşi, după noi, oltenii ar merita măcar anul acesta titlul suprem după care aleargă de aproape 700 de zile! *C.F.R. Cluj* şi *Poli-Timişoara* au scos puncte de aur pe teren străin după jocuri dramatice. Clasamentul de luni dimineaţă arată că 6 echipe sînt ameninţate direct de retrogradare, şi între ele figurează chiar *Sportul studenţesc* care duminică a făcut o repriză bună, terminînd partida în dificultate în faţa *Utei*, curioasă echipă, ce şi-a adus aminte abia după pauză că a jucat cîndva şi bine! Finalul de pe *23 August* a fost antologic: egalare în minutul 89 şi bară a lui Stroe (sau Kassai) în poarta proprie în finalul unui 2–2 de pomină!

Aş mai aminti aici înfrîngerea după nouă etape a *Steagului roşu* la Petroşani, unde se dovedeşte că nu e deloc simplu să scapi măcar cu un punct în traistă. Se mai menţionează starea de melancolie în tabăra constănţeană, după partide foarte bune, ceea ce dovedeşte că programul forţat creat de plecarea *naţionalei* peste ocean dă dureri de cap antrenorilor. Ciudată este şi căderea ploieşteană în faţa *Rapidului*, deşi echipa din capitala ţiţeiului mi se pare bine sudată şi mai ales foarte viguroasă. Echipa gărarilor a cîştigat uşor un meci care nu i-a pus probleme. De la Piteşti vin veşti bune în ce priveşte *Steaua*. Fără ratările incredibile ale lui Iordănescu, echipa militară s-ar fi aflat pe locul 5, asaltînd poziţii părăsite fără justificare şi asta numai din capriciile unor jucători care sînt refractari la *nou* şi nu-şi iubesc destul culorile clubului, fapt inadmisibil mai ales la un club de anvergura *roş-albaştrilor*.

Cam atît de spus, aşteptăm în continuare acel salt valoric atît de dorit pentru a putea să scriem că ceva-ceva se mişcă în fotbalul nostru atît de încercat.

Pe urmă mai e şi *Cupa României* către care privesc cu ardoare cîteva cunoscute *teamuri*. Dar aici e ca la patinoar: nu ştii care alunecă la mantinelă.

EUGEN BARBU ■

tenisul românesc, azi şi mîine

— Tovarăşe general maior Stan Nicolae, aţi fost ales preşedinte al Federaţiei române de tenis într-un moment considerat deosebit de propice dezvoltării tenisului în România. Credeţi că acest moment va fi fructificat?

— Sper. Vom depune toate strădaniile pentru a-l valorifica. Deşi se numără printre disciplinele sportive cu tradiţie în ţara noastră, tenisul trăieşte abia acum adevărata sa înflorire, făcînd acel pas decisiv spre o dezvoltare de masă. A crescut simţitor interesul pentru tenis, a crescut şi numărul celor care doresc să-l practice. Evident, consecinţă firească a afirmărilor pe planul marii performanţe a jucătorilor noştri de vîrf, care au avut o rezonanţă amplă în cercurile largi ale iubitorilor de sport şi chiar ale acelora ce calcă acum pentru prima oară pe un teren de sport.

— Ce aţi răspunde unei mame dacă v-ar întreba unde pot juca tenis copiii ei care, ce-i drept nu au — şi nici nu pot avea — veleităţi de campioni, ştiut fiind — printre altele — că în multe locuri cotizaţia a ajuns la 600 sau 700 lei anual?

— Pentru cei tineri, pentru copiii de vîrstă şcolară, porţile tenisului sînt larg deschise. Pe lîngă fiecare club funcţionează centre de iniţiere, în care cei nou veniţi primesc noţiunile de bază pentru practicarea jocului. Cei mai dotaţi dintre absolvenţii cursurilor sînt primiţi în secţiile de performanţă ale cluburilor. Deci, pentru aceştia cel puţin, problema practicării sportului preferat este pe deplin rezolvată. Pentru cei mai puţin dotaţi — cum spuneţi — dar care vor să joace tenis pentru agrement, rămîne într-adevăr problema cotizaţiilor, strîns legată, cum se ştie, de existenţa terenurilor şi a echipamentului necesar. Ea va fi reglementată însă foarte curînd şi vă pot spune încă de pe acum că elevii şi studenţii vor beneficia de multe facilităţi în această privinţă.

În ultimul timp s-au construit foarte multe terenuri, peste 500 în doi ani. Numărul lor se măreşte. Numai în Capitală avem în proiect o nouă sală de tenis cu două terenuri, un complex de tenis pentru tineret, apoi un teren central în Parcul Progresul, cu tribune pentru 6 500 spectatori. Sînt eforturi importante în această direcţie, pentru a acorda numărul terenurilor de tenis cu cererea crescîndă a iubitorilor de sport. Sîntem totuşi pe deplin conştienţi că numărul total al terenurilor rămîne în continuare insuficient. Federaţia noastră şi-a propus să ajute, chiar direct, construirea lor. Am pus la dispoziţia forurilor interesate întreaga documentaţie tehnică şi chiar, în unele cazuri, mijloacele financiare. Sînt însă pe drept cuvînt indignat de uşurinţa cu care unele organe locale tratează această problemă. Am să vă dau un exemplu: cu patru ani în urmă, la Iaşi, federaţia a alocat 80 000 lei pentru construirea unei baze de tenis, dar aceasta n-a luat fiinţă nici pînă azi, banii fiind cheltuiţi în alte scopuri. Aşa nu se poate face treabă.

— Faţă de obiectivul covîrşitor, aş zice, al federaţiei, acela de a cîştiga Cupa Davis, faţă de marea propagandă pe care campionii noştri o fac de ani de zile sportului românesc, cum vă explicaţi faptul că din punct de vedere bugetar tenisul se află la periferie în ansamblul disciplinelor sportive?

— Cred că nu au fost cunoscute în suficientă măsură necesităţile reale ale acestui sport. Deocamdată am obţinut unele suplimentări, iar pentru viitor sperăm într-o evaluare mai exactă a acestei probleme, atît la nivelul federaţiei, cît şi la cel al secţiilor...

— Fără îndoială că mărirea numărului de jucători este condiţionată, pe lîngă existenţa terenurilor, şi de existenţa într-o cantitate corespunzătoare a rachetelor, mingilor, corzilor şi echipamentului. V-aş ruga să-mi spuneţi în ce stadiu se află producţia indigenă a acestor materiale?

— Şi în această privinţă avem temei de a fi optimişti. Fabrica din Reghin s-a angajat să-şi bată «recordul» în acest an, producînd peste 100 000 rachete. Le-am dori, desigur, îmbunătăţite calitativ şi la un preţ de vînzare mai redus. Apoi, avîndu-se în vedere dezvoltarea actuală a industriei noastre chimice, se studiază posibilitatea fabricării în ţară a mingilor de tenis.

— V-aş ruga să-mi spuneţi cîteva cuvinte despre perspectivele celor care-l vor urma pe Ilie Năstase. Apariţia unor noi campioni de talia lui Năstase sau Ţiriac este condiţionată, în primul rînd, de importanţa pe care o vom acorda tineretului.

— Aş începe cu pionierii. Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor şi Federaţia română de tenis au elaborat o hotărîre comună care se referă atît la activitatea de masă, cît şi la cea de performanţă. Este vorba, printre altele, de popularizarea şi organizarea practicării «tenisului mic», o formă foarte preţioasă de atragere spre sportul nostru; amenajarea prin muncă patriotică a unor terenuri de tenis la casele pionierilor, în curţile şcolilor, în cartierele de locuit; înfiinţarea, la Palatul Pionierilor, a clubului «Ilie Năstase», construirea unei noi săli de tenis; organizarea unei competiţii cu caracter naţional dotată cu «Cupa Cutezătorii». Ne preocupă, de asemeni, mărirea numărului de secţii din cadrul şcolilor sportive şi chiar formarea viitorilor campioni într-o şcoală sportivă cu profil de tenis.

Acestea ar fi, am putea spune, lucrurile noi în acest domeniu, adevărate «premiere» din activitatea noastră. Desigur, rămîn însă în vigoare metodele clasice de depistare a talentelor în tenis, de valorificare a lor, în cadrul secţiilor de performanţă, sub supravegherea cadrelor noastre de specialitate. Dar ne gîndim şi aci la unele inovaţii. Avem în perspectivă crearea unui Centru de perfecţionare a tineretului, în care vor creşte viitori performeri. Sînt şi eu de părere că tenismenii de perspectivă trebuie rodaţi în competiţii, atît în ţară cît şi peste hotare, de la cea mai fragedă vîrstă. Selecţia celor mai buni dintre ei va fi facilitată şi de îmbunătăţirea sistemului competiţional intern, în care ponderea concursurilor rezervate juniorilor şi tineretului este mărită.

— Cine va pregăti campionii noştri de mîine?

— Am vorbit la început despre t
noastre în tenis. Trebuie să precizez
domeniul strict al instruirii avem un fa
pe care s-au înregistrat şi în trecut
Avem antrenori buni, oameni pric
inimoşi şi lor, ca şi celor care li se vor a
viitor, le acordăm tot sprijinul pentru
la bun sfîrşit a activităţii lor. Începînd
şcolar 1974–75, tenisul va intra print
plinele de studiu ale Institutului de
fizică şi sport, ceea ce umple o lacună
existentă. Federaţia va organiza cu
perfecţionare a antrenorilor şi se vor in
schimburile de experienţă cu specia
alte ţări. În aceeaşi direcţie urmărim a
unei metode unice de predare a tenisu
ce va contribui în mod substanţial la p
disciplinei noastre pe întreg teritor

— Jucaţi tenis, tovarăşe general?

— Joc.

*— Ar fi trebuit să presupun acest lu
pasiunea pe care o puneţi în rezolva
blemelor lui.*

STEFAN GEORGE

POŞTA SPORTURILOR

ilie precum muhammad, sau invers...

Indescifrabili, Baia Mare. Pe plicul în care răspundeţi la cele semnalate în plîngerea fotbaliştilor Gherasim apare, ca trimiţător, «A.S. Topitorul», deci o instituţie. Scrisoarea din interior însă poartă «girul» a opt semnături cu totul şi cu totul indescifrabile. Veţi fi atît de amabili să clarificaţi nelămurirea într-o viitoare scrisoare (eventual mai la obiect: a fost sau n-a fost antrenorul în cauză sancţionat pentru culpa la care se referă Gherasim?) ● **Ştircu Florea, învăţător, Hotarele, Ilfov.** Cum scrisoarea dv. — în care ne cereţi un reportaj despre... victimele Carnavalului de la Rio de Janeiro, ciţi morţi, ciţi răniţi etc. — ne-a parvenit chiar în timpul turneului întreprins de fotbaliştii noştri în Brazilia, ne-am ferit s-o facem publică imediat, spre a nu se spune că ne dedăm la cine ştie ce aluzii. Acum însă, după ce evenimentul a intrat în meritata uitare, vă putem asigura că ne vom strădui să vă îndeplinim dorinţa cît de curînd. ● **Aurel Drăghici, Brazi, Prahova:** «Petre Dragomir, fost mijlocaş al Petrolului în perioada de glorie a acestei echipe, după retragerea din activitatea competiţională, a reuşit, ca antrenor, performanţa de a promova în B o tînără echipă (Gloria Buzău) care bate astăzi la porţile primei divizii. De curînd, Petre Dragomir a devenit cel mai tînăr antrenor de divizia C: Chimia Brazi. Nu este prea puţin pentru un antrenor cu pregătire de A?» Mult-puţin, eu aş zice să nu comită imprudenţa de a promova şi Br
că pe urmă — cine ştie? — se vede din n
gradat. ● **Ioan Petre Popescu, econo
structor U.J.C.A.P.-Craiova.** Cele d
toane pe teme sportive trimise de dv. n
aveţi şi umor şi dreptate în cele pe care le
privitor la unele aspecte ale fotbalului şi
Din păcate, scrieţi atît de lung încît efor
rului de a depăşi introducerea ca să a
problemă» devine, cum să spun, n
Imaginaţi-vă că, ducîndu-vă la fotbal, vi
un ceas şi jumătate de încălzire şi 20 de
meci. V-aţi mai duce a doua oară? ●
**Ion, lăcătuş sudor, Şantierul 7 Instal
goviştе.** Mulţumesc pentru gîndurile
vind reportajul despre realităţile indus
priveşte un răspuns la întrebarea dv. —
«U» Craiova campionatul?» —, ca unui
vă mărturisiţi a fi, nu pot să vă răspund
neşte: dacă o să fie în fruntea clasamentu
ultima etapă, precis ia campionatul.
de-aşa... ● **George Mihai, Sibiu:** «De
Belgia, s-au întîlnit echipele divizionare
Eupen — F.C. Malines. Scorul era favora
formaţii cu 3—2. În ultimul minut, arbit
corner pentru cei de la F.C. Malines.
Danöel Aidrot aleargă la poarta adversă.
taş execută lovitura. Urmează saltul ac
portarului, un cap şi... 3–3». Ce scrieţi m
reprezintă o adevărată provocare: invita
me portar bucureştean să urmeze exemp
nului. Cum nu vreau să produc infarct
secade antrenori din zona Grantului, pre
trez sub tăcere numele portarului pro
fim umani!

PETRE DR

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

ARGENTINA

«Exportul de fotbalişti» îi împiedică pe argentinieni să formeze o naţională puternică, omogenă, pe măsura măiestriei jucătorilor. **Ruben «Raton» Ayala** (raton în româneşte = şoarece) joacă la Atletico Madrid; **Hector Yazalde** se află la Sporting Lisabona, pentru care a înscris 29 goluri, devenind cel mai eficace atacant al Europei; **Roberto Perfumo** este la Cruzeiro, în Brazilia; **Ugo Bargas** în Franţa, la Nantes; **Daniel Carnevali** şi **Oscar Mas** de asemenea în Europa. A rămas acasă doar **Miguel Angel Brindisi,** care a refuzat categoric toate ofertele venite din străinătate. Pentru fidelitatea sa, Brindisi a primit felicitările preşedintelui Peron, care l-a decorat cu «Ordinul Renaşterii Naţionale» spunînd: «Un sportiv îşi poate demonstra măiestria în orice parte a lumii, dar în ceea ce priveşte dezvoltarea calităţilor sale, cele mai bune condiţii i le oferă propria sa

Antrenorul. Vladislao Cap (39 ani
gine poloneză, a fost jucător la Quilme
Buenos Aires, Huracan, River Pla
Sarsfield, Deportivo Miraflores (Peru)
nor la Ferrocarril, Chacarita, Independi
nos Aires şi Deportivo Cali (Columb
care a preluat conducerea reprezent
gentiniene de la fostul internaţional On
«Voi păstra osatura echipei lui Sivori
un 4-3-3... Cred că ne vom califica pentr
semifinale. Ordinea favoritelor aces
pionat, după părerea mea, este: R.F.G.
Italia, Argentina».

Formaţia probabilă: Carnevali (Sa
Wolf (Togneri), Bargas, Perfumo, Ta
Chazaretta (Houseman), Brindisi,
Ayala, Yazalde (Kempes), Mas (Guer

CRISTIAN ŢOPE

, românii, r și cei care em matematicieni, n sufletul ıintea uite noului»

lemicianul Tiberiu Popoviciu, directo-utului de calcul din Cluj, și pe soția sor universitar Elena Popoviciu, i-am Arad, în zilele festivalului «Primăvara ». Într-una din seri i-am auzit discu-re doctorul Ștefan Odobleja, precursor iberneticii, i-am auzit solicitînd redac-ef al «Flacării» cele două cărți de e consonantistă, publicate de doctorul în 1938 la Paris. Am înțeles că soții ı, după ce vor parcurge volumele ıi Odobleja, își vor exprima părerea e la prioritatea mondială a ideilor ıi român, precursor, pe nedrept uitat, iințe de importanța pe care o are azi ca. Dar pînă atunci, pînă la aflarea matematicienilor Popoviciu cu pri-duelul» Norbert Wiener-Ștefan Odo-am solicitat, celor dintîi, acceptarea eției despre *condiția NOULUI în ma-*

— Așadar, care este condiția NOULUI ıatică și care sînt șansele lui, ale NOU-ı ieși la suprafață, adică acolo de unde însemne doar un moment spectaculos, nă util în dezvoltarea și perfecționarea or atît de dependente în lumea mo-matematică?

— Matematica, deși este o știință atît , încît aș putea spune că viața ei este că, a depins întotdeauna de NOU. El -o înainte, dar asta nu înseamnă că avut o soartă ușoară în matematică. cmai din cauza caracterului abstract al iințe, atît de abstract încît i-a înspăi-deseori, chiar și pe matematicieni.

— NOUL pătrunde greu în matema-numai datorită proverbialei rezistențe «bătrîni», ci și pentru că fiecare coti-ıatematică înseamnă înlocuirea unui stil e, lucru care se face — firesc și ome-cu greutate.

— Și apoi, nu uitați prejudecățile. Iată e ele: *Matematica este o știință în care t ce se putea da, o știință în care lucruri ot apărea decît la intervale imense de* , asta e o stupiditate. Cei tineri, în ost inoculată o astfel de prejudecată, decît să îngroașe rîndurile matemati-*«onești»*, adică ale acelora care și-au n bagaj de cunoștințe suficient pentru meseria în liniște, pentru a-și cîștiga de pîine în liniște. Numai că această ıseamnă lene, înseamnă, în ultimă in-ezertare de la datoriile față de știința ești dator nu numai posibilitatea de a de a te îmbrăca, dar căreia îi ești dator ce ai mai bun în tine. Așa cum ea te trăiești, așa trebuie s-o ajuți să fie dică să progreseze, să poată fi din ce ıi utilă oamenilor.

— Pentru pătrunderea noului în ma-pentru crearea statutului pe care el ı în cadrul acestei discipline, trebuie ım celor tineri ideea că POT contribui esul unei științe, care nu este nici pe ajunsă la împlinirea definitivă. Sistemul imînt trebuie să aibă aici un rol funda-Să facem tot ce este posibil ca tinerii nu mai fie terorizați de caracterul al matematicii. În fond, de aceea există i de matematică: să traducă, să uma-dacă se poate spune așa, caracterul al acestei discipline.

— În această privință, clasele speciale natică reprezintă o formă de îmbunătă-redării, pe de o parte, și a învățării, tă parte, a matematicii? În ce măsură tă clasele speciale de matematică o ıună?

— După mine, sistemul claselor spe-satisface nici pe departe încercarea rii, îmbunătățirii predării matematicii, a în care acești elevi să poată deveni tematicieni. Sigur, absolvenții acestor ı matematică, dar lor nu li se formează că TREBUIE ȘI POT să devină mate-i. Și așa se întîmplă că o mare parte r elevi nu dau examene de admitere ițile de matematici, ci te miri pe unde.

— Totul pornește de la selecție. Acești t incluși în clasele speciale de mate-upă notele lor bune la matematică și ar fi firesc, și după dorința lor, după că ei trebuie să devină matematicienii . Ba mai mult, considerați cei mai buni trebuie să fie eminenți și la biologie, zică, și la toate celelalte pentru că altfel e». O soluție mai bună ar constitui-o ea unor licee de matematică, fiindcă imp, și luați din timp, elevilor li se va putea forma conștiința că ei vor fi matematicieni, că ei pot aduce lucruri noi în acest domeniu, că ei vor trăi prin și pentru matematică. Adică se vor forma acei oameni care să înțeleagă că matematica are nevoie și de sufletul celor care o practică, nu numai de ușurința lor de a rezolva o gamă mai mică sau mai întinsă de probleme matematice.

E.P. — Pentru ca NOUL să-și intre în drepturile sale firești în matematică ar trebui schimbate multe lucruri în domeniul învățămîntului superior. De exemplu: oprești la catedră un asistent care, ca student, a avut note bune pe parcursul anilor de studiu. Dar, după un număr bun de ani, se dovedește că omul nici nu se gîndește să contribuie cu ceva la munca de creație în matematică, ci se mulțumește să fie un asistent onorabil și respectuos cu superiorii. Or, azi, pe astfel de oameni nu-i mai poți urni din posturile acelea nici cu patru perechi de boi. Ar trebui ca astfel de oameni, dacă nu dovedesc că au și suflet de creatori, preocupări de cercetare, să fie trimiși profesori, unde pot face față onorabil.

Rep. — Credeți că un astfel de om ar fi chiar un profesor bun? Parcă înțelesesem că pledați pentru existența unor profesori de liceu care să aibă «suflet de creatori, puterea de-a umaniza caracterul abstract al matematicii etc.».

T.P. — Dumneata ai mare dreptate, numai că nu se poate rezolva totul dintr-o dată. Trebuie și acel om, care nu s-a dovedit a avea chemarea cercetării, suflet și conștiință de creator, zic, trebuie și el să muncească undeva. În școală, ca profesor, oricum e mai binevenit decît la o catedră universitară ori la un institut de cercetări sau de calcul.

Rep. — Dumneavoastră ce ați făcut pentru asigurarea formării unor adevărați matematicieni?

E.P. — Iată, acești tineri, pe care soțul meu i-a numit mai adineaori copiii noștri, acești tineri de lîngă mine, adică Alin Papluca, Mircea Ivan, Octavian Gurzău, sînt studenți în anul V. Mă ocup de ei, ca și de alții (Florian Potra, Săcăluș, Iovanov, Radu Popovici), încă de cînd erau elevi. Azi sînt cu adevărat matematicieni. Deși încă studenți, participă la simpozioane de mare amploare, fac comunicări cu o bună primire în țară și în străinătate. Ei sînt, cu siguranță, printre cei care se vor bate pentru nou, fiindcă au vocația noului, au conștiința unui adevărat cercetător.

T.P. — Și tot nu v-am spus, de fapt, ce înseamnă nou în matematică. Oricum, n-o să putem clarifica totul acum, în această scurtă discuție, dar cîte ceva ar trebui adăugat. În matematică, noul absolut aproape că nu există. El este o acumulare de idei, acumulare care se face, deseori, pe parcursul unor sute sau poate mii de ani. Iată, teoria grafelor nu este o noutate absolută, fiindcă ea este produsul dezvoltării teoriei combinatoricii, teorie căreia i s-au adăugat nenumărate detalii, de mai mică sau mai mare importanță, pînă a apărut o nouă teorie: teoria grafelor. Apoi mai este și problema adevărului matematic. Iată, noi, cei de azi, susținem ca și vechii greci, că radical din doi e un număr irațional, dar demonstrația vechilor greci ni s-a părut insuficientă, cuprinzînd un procent prea mare de intuiție. Deci, demonstrația lor ni s-a părut insuficient probantă, deși adevărul era evident. Am căutat să dăm o demonstrație care să se susțină riguros și inatacabil pentru azi. Dar peste o sută, o mie de ani, s-ar putea ca matematicienii acelor timpuri, de acord cu noi că radical din doi este un număr irațional, să considere demonstrația noastră puțin probantă. Vedeți deci, că problema noului în matematică nu e chiar ușor de definit. Iată, adevărul matematic este, în mod aproape paradoxal, independent de demonstrația care l-a scos la iveală. Demonstrația moare, este înlocuită ori îmbunătățită, dar respectivul adevăr rămîne. Este și asta o parte a vieții NOULUI în matematică.

E.P. — După mine, NOUL în matematică ar trebui să răspundă azi la următoarele trei cerințe: 1. Să îmbogățească bagajul de propoziții despre care să putem spune că sînt adevărate (matematic, bineînțeles). 2. Să producă schimbări în toate domeniile conexe cu domeniul la care ne referim. 3. Să îmbogățească metodologia de tratare matematică a problemelor din practică și din cercetarea științifică.

Rep. — În cadrul «Primăverii arădene», care a fost contribuția matematicienilor, NOUL propus, adus în fața festivaliștilor?

E.P. — Am organizat simpozionul *«Matematică și artă»*, în care am încercat să dovedim că există o concretă, reală și nu formală legătură între matematică și arte. Ne-am oprit la grafică, muzică și, oarecum, la poezie. Astfel, am organizat o expoziție în care tînărul matematician Mihai Jalobeanu de la Institutul de izotopi stabili din Cluj a expus opere grafice produse de calculatoare.

Rep. — Credeți în aceste opere de artă? Credeți că sînt cu adevărat opere de artă?

E.P. — Nu mă pot hazarda în astfel de afirmații categorice. Mai întîi va trebui ca împreună cu artiști, profesioniști ai artei, împreună cu critici de artă, să vedem dacă există o anume definiție a OPEREI DE ARTĂ. Dacă ea există, să vedem dacă mai reprezintă garanții, adică dacă mai satisface spațiul atît de bogat și complex al operei de artă. Sigur, e mult de lucru, va fi nevoie de mult timp pînă să se ajungă la niște păreri comune, dar, pentru mine, un lucru este clar: de cînd a intervenit și în artă, matematica a produs și aici schimbări spectaculoase, care pot, în măsura în care au substanță, să sprijine NOUL și într-un domeniu «inamic».

Rep. — Tovarășe academician, știu cîte ceva, foarte puțin, despre niște mașini de calcul construite de institutul pe care-l conduceți. Care sînt aceste mașini, ce reprezintă ele din punct de vedere practic și care este soarta lor actuală? Vă întreb aceste lucruri, fiindcă pentru un nespecialist ca mine, o mașină de calcul înseamnă o probă certă a NOULUI, una dintre formele lui concrete.

T.P. — Prima mașină realizată de noi se numește *MARICA* și azi se află la casa pionierilor din Cluj, unde copiii numiți pionieri se joacă cu ea. A doua a fost *DACICC 1* (Dacicc nu are nici o legătură cu dac, dacicc înseamnă DISPOZITIV AUTOMAT DE CALCUL AL INSTITUTULUI DE CALCUL DIN CLUJ) și e complet tranzistorizată. A treia este *DACICC 200* (se numește așa, pentru că realizează pe minut operații de două sute de ori mai multe decît DACICC 1) și practic înlocuiește munca a 40 de oameni, care astfel pot lucra în altă parte. *DACICC 200*, din cîte știu eu, se află pe undeva, pe la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor. E greu să construiești astfel de mașini, dar nici să discuți despre nou în matematică nu e ușor. Nu ca profesor ori academician, ci ca om mai în vîrstă, vă spun că NOUL în matematică a avut și va avea toate șansele de-a fi ceea ce trebuie să fie: substanța care dă viață acestui domeniu. Orice ar face lenea, și în matematică noul va cîștiga toate «bătăliile», pentru că așa e firesc. Noi, românii, chiar și cei care sîntem matematicieni, avem sufletul și mintea dăruite noului.

DORIN TUDORAN ■

istoria nu e numai o acumulare de date

Rectorul Universității din Cluj, Ștefan Pascu, este unul dintre cei mai ocupați oameni pe care i-am întîlnit în primăvara aceasta[1], iar dificultatea cu care găsește timp pentru un *scurt* interviu mi-a confirmat prima impresie. Cînd a găsit însă acest timp permanenta sclipire tinerească din privire și căldura cu care mi-a vorbit despre Cluj și ale sale m-au făcut să uit de îndată sutele de kilometri parcurși și care mă așteptau, egali, la înapoierea spre Casă[2].

— De ce iubiți atît de mult Clujul?

— Am mai multe motive: sînt născut la 14 kilometri de el, iar în urma extinderii permanente a suprafeței orașului a fost integrat și satul meu, așa că pot afirma liniștit — Clujul este orașul meu. Aici mi-am făcut studiile și tot aici am revenit după specializarea făcută în străinătate; aici îmi desfășor activitatea de atîta vreme; iar motivul cel mai de seamă, cred eu, este că domeniul pe care-l cultiv — istoria patriei și în special a Transilvaniei — *aici* se înțelege cel mai bine. Fiindcă istoria nu e numai o acumulare de date, ci și trăirea, cunoașterea unei mentalități, a tradiției ce urcă, asemeni unui fir roșu, de-a lungul veacurilor și care joacă un rol mai important decît se crede, plus experiența acumulată generație de generație.

— V-ați simțit vreodată tentat să părăsiți Clujul?

— Nu, nu, niciodată. Nu m-a tentat așa ceva pentru că permanent am senzația că activitatea mea aici este importantă, fie pentru învățămîntul superior, fie pentru viața culturală, fie pentru cercetarea științifică.

— Ce diferențiază învățămîntul universitar clujean de cel al altor centre universitare, Iași sau București, de pildă?

— Da, trebuie ca în disciplinele fundamentale planurile și programele de învățămînt să fie unitare, dar în același timp fiecare universitate să se preocupe și de diferențele ei specifice față de celelalte, acelea care-i conturează personalitatea. E normal ca geologia, mineralogia, studiate la noi, să cerceteze mai ales particularitățile Transilvaniei; avem însă și discipline speciale, secții proprii universității noastre, ca ergonomia, demografia etc. Pe de altă parte există la Cluj o tradiție a învățămîntului umanist mai accentuată ca în alte universități, fără a neglija însă dezvoltarea științelor naturii cu diferitele lor ramuri.

— Spuneți-mi, vă rog, cîteva cuvinte despre celelalte preocupări ale dumneavoastră, despre pasiunile unui rector, eventual.

— Cu toate îndatoririle științifice numeroase, inerente activității unui rector, o bună gospodărire a timpului îți dă posibilitatea de a cultiva și alte domenii. Mă pasionează noul și noutatea în diferite domenii de creație, îndeosebi în cele cu profil umanist, literatura, arta în sensul larg al termenului și regret că nu reușesc întotdeauna să fiu la curent cu totul. Mă preocupă de asemeni o problemă de interes general: echilibrul dintre dezvoltarea tehnicii pe de o parte și umanizarea ei, pe de altă parte, pentru a oferi oamenilor posibilitatea completării actualelor mijloace tehnice extraordinare cu ceea ce este uman, spiritual, nou și permanent, pentru a avea o viață mai complexă și completă.

— În fine, ultima întrebare: la ce lucrați?

— Lucrez la ultima revizuire a unei monografii despre Cluj, care va apărea în toamnă, în septembrie, cu ocazia aniversării a 1 850 de ani de viață municipală atestată documentar. Un om iubește Clujul...

CORNEL IONESCU ■

[1] **Primăvara culturală arădeană.**

[2] **Casa Scînteii.**

filozofie și curaj

Dacă memoria nu mă înșală, filozofii Plotin, Aristotel și chiar Seneca au fost bărbați. Termenul de «femeie filozof» îmi sună nu știu cum, dar el există și cred că îl poartă cu justificată mîndrie multe absolvente ale facultăților de filozofie din România de azi. Se numește Călina Mare femeia filozof cu care stau de vorbă, este profesoară la catedra de filozofie a Universității din Cluj, și membru corespondent al Academiei de științe sociale. Știe să cînte bine «Așe (nu «așa») beau oamenii buni», și o face cu o plăcere ardelenească. Discuția se încheagă încet-încet, ce-ați dori să discutăm, mai vedem noi, vorbiți-mi întîi despre dumneavoastră.

«Am o fetiță, îmi spune, ba nu, nu mai pot zice așa, are deja 17 ani. Vrea să facă psihologia, urmînd modelul tatălui. De ce nu filozofia, de ce nu exemplul mamei? Are înclinații spre psihologie, vă spun eu. Cu două limbi străine pe care le stăpînește, plus cunoștințele din facultate privind psihologia umană, poate ajunge un bun reporter, da, reporter vrea să se facă, visează asta. Dacă visam și eu să fiu filozof? Hm, sigur că da, chiar așa. Îmi plăceau filozofia și matematica, aveam înclinații spre ele. Dar a fost să mă îmbolnăvesc și n-am mai putut urma matematica, asta cerea frecvență obligatorie, așa că am început filozofia la fără frecvență. În '48, își amintește privind undeva spre o draperie din spatele meu, la reforma învățămîntului am devenit preparator. Eram în anul III. De atunci și pînă azi realizarea mea ca specialist își are întreaga istorie legată de chiar istoria acestei discipline la noi. Am străbătut deci, îmi spune puțin încruntată, sinuozitățile și dificultățile apărute pe drumul acela greu, cuprins de scheme și aspecte formale. Eu facultatea am făcut-o în două etape: înainte și după reformă. Am apucat filozofia marxistă atunci cînd era ea în perioada aceea a dogmatismului, plină adică de bariere care azi nu mai sînt. Cum care bariere? De fapt, ai dreptate, dumneata ești tînăr. În urmă cu 9 ani atunci s-a produs o deschidere în creația filozofică românească».

Urmează o argumentare teoretică, la obiect, care pentru cîteva minute mă transformă într-un student silitor și atent al profesoarei Călina Mare.

— Cum vedeți dumneavoastră relațiile dintre filozofie și practică, eterna și foarte actuala problemă a legării teoriei de practică?

«Cred că posibilitățile reale de obținere a acestei legături se află în realizările culturale particulare (deci în faptul de cultură) și în știință. Filozofia are drept componentă principală atitudinea și concordanța dintre teză și compoziție atitudinală. Ea se leagă de realitate numai ancorîndu-se în faptul social, și în cotidian. Aspectul ăsta e greu de realizat, presupune curaj civic, ieșirea din conformism».

— Ați pronunțat, zic, un cuvînt în stare să excite auzul multor-multor tineri de aici și de pretutindeni, fie ei și nefilozofi. Iată o temă generoasă de discuție: conformismul, curajul și tineretul.

«Cînd zic conformism la modul peiorativ, nu mă refer la tiparele constituite ale unei societăți în care pozitivul este preponderent (așa-zisele tipare demne de urmat), ci la o anumită așezare în tipare, pe care din comoditate sau din considerente de carieră nu o zdruncinăm. Atunci curajul este capacitatea (pozitivă!) de a contribui la spargerea tiparelor care incomodează mersul general. Incomodează nu un individ, ci tineretul în general, prin necorespondența cu idealurile de condiție. Iată un exemplu, am constatat că pe studenți îi îngrijorează mult fenomenul relațiilor interpersonale. Sînt nemulțumiți de locul pe care îl ocupă deseori influențele personale în problemele de carieră. Sigur, îmi spune cu un zîmbet auzindu-mi propunerea, dacă vorbim de tineret, de ce să nu vorbim și despre dragoste? Singura șansă a autenticității în iubire este curajul. Și asta pentru că fiecare generație are o modalitate proprie de a se raporta la iubire. Aici tiparele sînt mult mai mobile».

GEORGE STANCA ■

în curînd — prin bunele oficii ale spitalului clinic «colentina» — două premiere românești de interes mondial

■ — doi tineri ingineri — unul specialist în electronică, celălalt în mecanică fină — devin prieteni, descoperindu-și o pasiune comună: medicina!...

■ — «cel cu filme», «cel cu sînge» — sau cum se pot aduce economii statului, anual, valorînd circa 4 000 000 lei!

■ — «prinși în focul discuțiilor, ne pomeneam tîrziu, noaptea, la capătul tramvaiului 5! Uitasem să coborîm unde trebuie!»...

■ — în timp de numai O ORĂ, unui număr de 300 persoane li se poate determina — fără nici o posibilitate de eroare! — grupa sanguină!...

■ — NOU MONDIAL: «am rezolvat, cu această ocazie, și o chestiune de drept internațional...!»

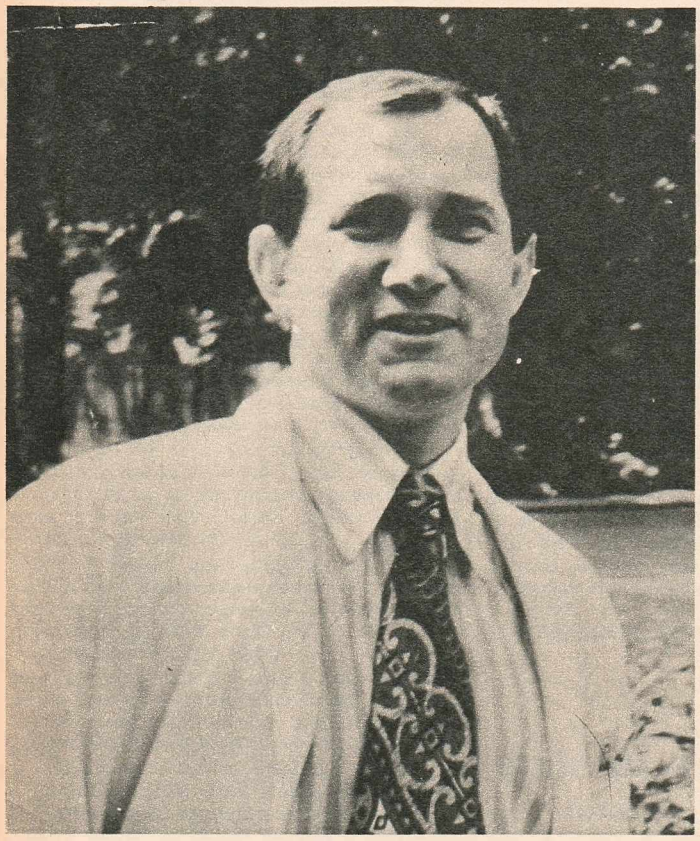

Omul numărul 1: inginerul Lucian Popa.

«La ora actală sîntem ași, domnule; nu mi-e jenă să o spun!»... (inginer Mircea Naiu).

Doctor chimist Ion Pucerea: «Se spu spitalul nostru, «Colentina», folose proximativ 75% din fondurile de inv ale Direcției sanitare a Capitalei; cr că e ceva rău în asta?!»

«Nu întotdeauna, pentru realizare nor invenții, materialele se pot pro ușor!»... (Ion Răuță, șef serviciu ap zionare).

Doctor Viorel Mateescu: «Doriți nou Veniți la noi!»

...Pe Lucian și pe Mircea i-am descoperit, împreună, acasă la primul, acum doi ani: în timp ce Mariana, soția lui Lucian, pregătea niște clătite — deși profesoară de engleză fiind — cei doi meștereau la niște coturi de țevi, tăind metalul cu bomfaierul, acolo în bucătărie, spre disperarea gospodinei și mai ales spre totala mea nedumerire: pe Lucian îl cunoscusem a fi, cel mult, fotoamator. Pe celălalt, pe Mircea Naiu, nu-l mai văzusem pînă atunci niciodată. Am aflat că lucrează împreună la o «invenție»... Ce fel de invenție? *Secret total!*

O elementară decență mă obligă să afirm încă din capul locului că pe inginerul Lucian Popa îl cunoscusem ceva mai înainte, aproximativ, atunci cînd m-a ajutat foarte mult, eu student fiind; mi-a oferit — într-o anumită perioadă grea pentru mine — ceea ce îndeobște obișnuim a numi OMENIE! Cu atît mai mare mi-a fost surpriza atunci, în bucătăria trăsnind a miros de clătite rumene, cînd cei doi «m-au cam expediat» — ca să zic așa! Erau preocupați doar de coturile acelea de țevi, tăiate grosolan după umila mea părere. Ne-am despărțit cam acru, și țin minte că eram în acel moment destul de amărît: prietenia dintre bărbați încă mi se pare dovada supremă de solidaritate umană. Iată însă că o împrejurare oarecare, sfîrșită cu un telefon mai mult sau mai puțin anodin, m-a determinat să-mi revizuiesc părerile: cei doi reușiseră o dublă performanță! Încep, așadar, convins a fi că performanța asta *merită girul publicității.*

— *Două idei, două colective, două rezultate spectaculoase, și un om admirabil!*

...sau mai mulți oameni admirabili, dar printre aceștia, directorul spitalului «Colentina», doctorul Grigore C. Dumitrescu, are un rol aparte: «un vizionar, deși în vîrstă de aproape 50 ani; un om sensibil la nou, reușind să imprime întregului spital a fi receptiv în ceea ce privește premisele unor invenții, a nu-și bate capul cu importurile de aparatură, dimpotrivă, a face pe dracu-n patru pentru a se realiza aici, la noi în țară, ceva asemănător! Niciodată nu și-a propus rezolvări prin consum de valută, dimpotrivă, a fost trup și suflet pentru autodotare, avînd încredere deplină în capacitățile creatoare ale oamenilor noștri, în pasiunea, în *pofta lor de a fi ei înșiși!*»

Și a reușit. Două colective, două invenții brevetate:

1) «*A.D.F.R.-001*» (mai pe românește: «automat pentru developarea filmelor radiologice»; colectiv de elaborare: doctor Dumitrescu, radiolog Viorel Mateescu, doctor Octavian Crăciun și cei doi ingineri, Lucian Popa și Mircea Naiu). În limbajul celor doi din urmă, denumit «cel cu filme»...

2) «*D.G.S.-001*» («aparat electronic automat pentru determinarea grupelor sanguine»; colectiv de elaborare: doctor Petre Dănilă, doctor chimist Ion Pucerea, economistul Răuță Ion și, iarăși, cei doi — inginerii Popa și Naiu) «cel cu sîngele»...

Primul aparat măsoară, fizic, cît două aragazuri cu cuptor așezate alături; complet tranzistorizat și automat, include în pîntecele său circa 2 500 de repere. Programat fiind, el are capacitatea de a developa un lot de 50 de filme radiologice — simultan! — în circa 15 minute (în mod clasic, adică *normal* pînă la darea lui în funcțiune, timpul necesar unei astfel de operații cuprinzînd o zi întreagă — 24 de ore!). În plus, «mamutul» — așa cum s-au obișnuit să-l numească cei doi ingineri — scutește operatorul de serviciu de a sta cu mîinile în soluții (soluții acide, care degradează pielea), pe de altă parte întreaga operație avînd loc *la lumină de zi* (avantaj uriaș, demn de a fi prețuit pentru toți acei care au lucrat — fie și numai pentru cîteva minute — într-o cameră obscură). Astea ar fi performanțele — să nu uităm însă că, iarăși, în mod normal — adică fără a beneficia de binefacerile «mamutului» — un pacient stă internat în spital timp de o zi *(24 de ore!)* pînă la obținerea filmului. Prin noua instalație, timpul respectiv se reduce la... *15 secunde!* Pe scurt, socotind costul internării pacienților, pauza produsă prin lipsa de productivitate a acestora, renunțarea la anumite produse chimice obținute din import — cît și reducerea timpului de execuție a unor probe clinice extrem de necesare — «A.D.F.R.-001» va aduce, practic, circa patru milioane economii anual!...

«Acum sîntem doctori în hematologie și radiologie, deși habar n-aveam de medicină nici unul!...» (inginer Lucian Popa).

«Am absolvit electrotehnica din Timișoara, secția calculatoare, în august anul acesta împlinesc 27 de ani, soția este ingineră chimistă, am un copil de 2 ani, Radu. Asta, Lucian, îmi spune ba «naistul», ba «puștiule», altceva vă mai interesează ca reporter?!...»(inginer Mircea Naiu).

«În chestii de mecanică de mare precizie, «naistul» e as!»(inginer Lucian Popa).

«Ne-am cunoscut în martie '72, știința ne-a făcut prieteni, atunci a început bîlciul de fapt...! La ora actuală sîntem egali, am învățat unul de la altul» (inginer Mircea Naiu).

...Al doilea aparat brevetat de cei doi tineri, solicitați de către direcția spitalului «Colentina», rezolvă efectuarea grupei sanguine a 50 de subiecți în zece minute — *300 de persoane în decurs de o oră* — performanță unică deocamdată pe întreg mapamondul! În plus, aparatul ăsta, «cel cu sîngele», *nu poate greși:* atunci cînd există nesiguranță, el nu înregistrează pur și simplu, nefiind programat pentru eroare. Responsabilitatea autorilor s-a dovedit a fi, iată, o chestiune de drept internațional: banda de hîrtie perforată (inventatorii au folosit bandă de telegraf) poate rămîne *la dosar*, spre deosebire de lama de sticlă clasică, ce poate fi spălată ulterior, în caz de «trișare juridică»!...

«La ora actuală sîntem ași, domnule, nu mi-e jenă să o spun!»... (inginer Naiu).

«Noi pur și simplu am cercetat modelarea unor fenomene chimice și medicale, care să se preteze unor interpretări electronice!»... (inginer Popa).

«Nu cred că altă femeie ar fi acceptat sacrificiile noastre!» (inginer Naiu, referindu-se la soția sa, Mihaela).

— *Pila lui Naiu, problemele mai mult sau mai puțin familiale ale celor doi, și bucuria noastră cea de toate zilele! Visuri.*

Inginerul Lucian Popa este la ora actuală *cercetător științific*, iar celălalt inginer, Naiu, este în devenire. A face o «radiografie» a evoluției celor doi ar fi, cred, o impietate — asupra lor, cel puțin! — sînt doi oameni visători și entuziaști, sosiți tocmai din culmea Ardealului aici, în București, violenți uneori în replică, dar mai adesea veseli, fericiți — fără pic de exagerare! — că la spitalul clinic «Colentina» au dat de creiere, de oameni care gîndesc. Revista noastră reproduce numai *cîteva* dintre chipurile celor ce au adus o substanțială contribuție aparatajului medical românesc modern, i-am cunoscut îndeaproape, am înțeles cu această ocazie că entuziasmul nu ține neapărat de o vîrstă anume, că vîrstnicul doctor Ion Pucerea, împreună cu Ion Răuță — șeful ser aprovizionare, un om deosebit de onest rîs cu lacrimi văzîndu-l pe Naiu meșteri la o piesă anume, folosind o pilă enormă lui Naiu», i-au zis, deși tînărul inginer piesă extrem de fină. «Seara, pe la 10 după o reușită, fie după un fiasco tot în tramvai — ajungînd la capătul lui — deam seama că nu coborîsem unde treb

...Au făcut piesele respective pe ac unde se putea, soțiile i-au așteptat mult să vină acasă, veneau în cele din urmă, chenzina la jumătate... («acum o săptăm să aruncăm toată dihania, nu mergea!» renunțat la multe («multe piese coman făcute se aruncau: nu-și mai aveau rost Doriți mai mult?

Au sacrificat mult, enorm, de dragu idei; sau de dragul *unor conștiințe exe* Au riscat, și au cîștigat în cele din urm acum, astăzi, gîndurile lor se îndreapt altele: se gîndesc de pildă la brevetare sistem de termometre electronice colect transmitere la distanță — captate și ar de un dispecerat — al valorii tempe pacienților (durata obținerii rezultatul de 3 secunde pentru o persoană!). Și gîndesc la multe, Lucian Popa de pil susține că are — sau duce în minte — ce cincizeci de idei; cel puțin 50 de pre metode tehnice de a aduce medicina nească la nivel competițional. Și îl cred cum cred și în Naiu, amîndoi fiind sala Institutului de cercetări și proiectări automatizare — I.P.A., cu alte cuvinte! treprindere unde în acești doi ani de de riri și zbucium n-au întîrziat nici măcar c Dimpotrivă.

HORIA PĂTRAȘ

Întrucît Cenaclul Flacăra își îngădu **o scurtă pauză, vă facem cunosc că data reluării activității sale va anunțată într-unul din viitoarele n mere ale revistei noastre.**

Magazinele de specialitate v-au pregătit o surpriză: covorașele-ștergătoare importate din China și din India. Țesute, plușate, vopsite în fir și imprimate într-o varietate de dimensiuni — de la 30×45 cm pînă la 45×75 cm — ele sînt fabricate din fibre de bambus, coir sau sisal cu rezistențe superioare. Se curăță ușor, prin simplă scuturare, și asigură o curățenie perfectă.

Probele la care au fost supuse le-au dat un certificat care le recomandă de la sine: durata medie de folosire — minimum 5 ani!

Vizitați în magazine expozițiile cu întregul sortiment!

Prețuri accesibile: de la 24 lei la 107 lei bucata.

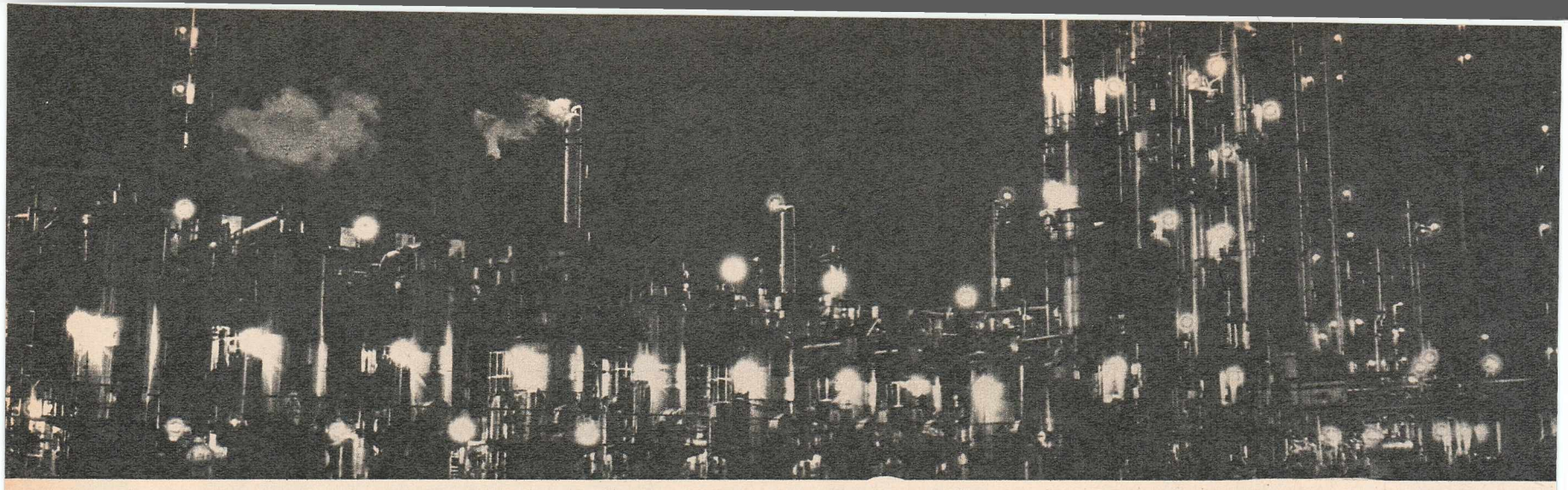

cei care au fetițe

«20 de fabrici cuprinse în cadrul Combinatului chimic din Craiova. Pornind de la gaz metan, azot și oxigen se obține amoniac și acid azotic (produși intermediari pentru azotat de amoniu și uree) iar la grupul organic, pornindu-se de la acetilenă, se obține butanol, acid acetic și poliacetat de vinil. În acest an se vor sărbători zece ani de activitate. Produsele combinatului se desfac în țară și peste hotare. 24 de țări importă aceste produse, confirmînd faptul că ele corespund exigențelor pieței mondiale. Se află în curs de dezvoltare unitatea de îngrășăminte complexe N.P.K.»

— Toată lumea învață, în special tinerii. 40 la sută sînt înscriși la liceul seral.

— Dacă sînt numai 40 la sută, înseamnă că nu e vorba de *toată lumea*.

— Ba da, aproape toată lumea, pentru că majoritatea vin dintr-un liceu de specialitate sau de la o școală tehnică postliceală, mă înțelegeți?

Îl înțeleg pe Sava Florin, tînărul care mă însoțește prin combinatul de la Ișalnița, dar n-apuc să-i spun că da, te-nțeleg, deoarece sîntem întrerupți de o șuierătură asurzitoare. Suflantele fabricii de oxigen eliberează un uriaș jet de aer ținut sub zeci de atmosfere. O răbufnire care seamănă cu un fel de explozie. Apoi, din nou liniște, adică un fel de zumzet continuu. Străbatem o alee cu dale mari, hexagonale. De o parte și cealaltă a aleii, plopi subțiri cu frunza tînără și tremurătoare.

— Aveți totuși multă verdeață!

— Aici, lîngă fabrica de oxigen, da, dar lîngă acetilenă sau amoniac, iarba arată ca arsă. Asta-i industria, mai ales industria chimică. Nu rezistă decît iarba asta, pirul, dar nici ea peste tot. În fiecare an punem brazde de pămînt cu iarbă și pomi. Țin cît, țin, dar se ofilesc. Dar nici noi nu ne lăsăm. Punem și iar punem.

Ajungem la fabrica de amoniac doi (amoniac unu este o fabrică mai veche). Unde-i Moga Virgil?, îl întreabă Sava pe un tînăr care se numește Nica. Unde să fie?, i se răspunde. Sus, la sala de comandă. După mine, zic eu, pare să fie ardelean. Nu, zice Nica, e oltean de-al nostru.

— *Da, ardelean, dar am fost și moldovean. Acum sînt oltean.*

Moga Virgil urmărește cu atenție niște grafice de temperatură și presiune.

— Am înlocuit o pompă acționată de o turbină pe aburi, cu o pompă acționată de un motor pe tensiune: 6 000 de volți. Uitați, aici, pe aparate scrie totul (mă uit și, bineînțeles, nu pot *citi*, pentru că nu scrie nimic, ci sînt numai niște semne și linii ondulate sau frînte).

Peste două-trei minute, Moga zice — no, hai să discutăm.

— De ce ați spus «no», înseamnă că sînteți ardelean?!

— Da, sînt din Făgăraș, comuna Breaza, dar de ce?

Îl privesc, triumfător, pe Sava Florin.

— Nu eu am zis că-i oltean. ...Nica zicea, și Sava rîde. Dînsul, continuă Sava și mă arată pe mine, spunea că, după nume, sînteți ardelean.

— Da, ardelean, dar am fost și moldovean. Acuma sînt oltean. Am făcut școala medie tehnică la Făgăraș. Asta cam prin 1954. Au trecut de atunci 20 de ani. Apoi am fost trimis la Piatra Neamț. Asta, cam prin 1960. Apoi am venit aici, prin 1968, la montarea fabricii de amoniac. Eu tot cu amoniacul am lucrat. Dar de șase ani de zile sînt oltean. Asta e.

— Cîți ani aveți?

— Urmează un fel de «interogatoriu», da? Am 38 de ani, sînt căsătorit, soția este și ea chimistă, are 19 ani de chimie. Avem două fetițe, una de 12 ani, cealaltă de 7 ani.

— Dacă ziceți că vă iau un «interogatoriu», spuneți-mi unde ați cunoscut-o pe soție?

— Soția este brăileancă (rîde Moga Virgil), ea lucra în orașul Victoria. Am cunoscut-o la un curs de propagandiști U.T.M. (așa îi zicea pe atunci U.T.M.) la Brașov. Eu aveam 18 ani. Acum, ea lucrează la A.M.C., adică aparate de măsură și control, și este secretara organizației de partid și membră în Comitetul municipal de partid.

— Ați avut și ucenici, da? Ce-mi puteți spune despre ei?

— Mulți au plecat, mulți sînt aici. Unii au devenit maiștri, ca și mine. Maistrul Mănescu de la oxigen sau fostul maistru Tecuci, acum economist, absolvent de facultate, sau Ogargă Paul, care mi-a fost ucenic la Piatra Neamț, a devenit tehnician la serviciul de intervenții.

— Dar ce-mi spuneți despre fabrica de amoniac doi?

— Nu vreau să ziceți că ne lăudăm noi singuri, dar avem cel mai bun, cel mai serios și mai unit colectiv. Este foarte dezvoltat simțul de răspundere. Iar despre fabrică, după cîte pot spune că avem cel mai ridicat i folosire din Europa.

*

Ne luăm rămas bun. Pornim mai Același decor, coloane chimice, sfer mănunchiuri de conducte albe, gall bastre, roșii. O arhitectură bizară, ven din viitor. Trecem pe la serviciul de inte «Băieții aceștia, zi și noapte, în trei sch patru ture, sînt la dispoziția întregului c zice Sava Florin. Mihăilescu Constar șeful de echipă al schimbului. El discut fotbal și, bineînțeles, despre Universit iova. Dănănaie Alexandru este, cred, dinamovist din toată Craiova. Radu C a făcut 1 800 de garnituri din clighe economisit material. Erau niște bucă gherit care se aruncau». Aceeași pr fotbalului și la fabrica de acetilenă. poate să ții cu altă echipă!?», se miră te Socol Mihai. Lazăr Stelian, maistru pr acetilenă, are 12 ani de chimie. A făcut Săvinești. Are o fetiță de numai jumăt Soția este asistentă la farmacie. Spe acest an vor primi un apartament. «S persoane într-o cameră, la bloc, în car de fost burlac. Știți, m-am căsătorit d jumătate. În rest, totul e bine. Cît mînă, împreună cu soția, luăm 3

Ajungem la fabrica de acid azotic. «I Mihalache este, așa, un fel de erou, mează însoțitorul meu. Acum doi ani intervenție care a salvat niște instalați loane, nu știu precis. S-a vorbit la scris la ziar, s-au tipărit afișe cu dîns lumea îl cunoaște».

— Începeți, ziceți, eu vă spun to obișnuit.

Mihalache Nicolae citește niște cif tabloul de comandă și le notează în gistru de tură. Cifre cu pix roșu, cif albastru.

— Înseamnă că ați povestit de multe intervenția aceea?!

— Da, bineînțeles. Văd că știți (ni privește, citește de pe tablou și notea ce ziar sînteți? Aa, de la revista « Eram de serviciu cînd ați fost cu Altfel veneam și eu, îmi plac arta,

— Și cum a fost cu intervenția acee

— Iar trebuie s-o povestesc! Ve serviciu, eram schimbul trei. Eu, din o vin cu o jumătate de oră mai devr direct aici, la sala de comandă, că sînt Eu aici mă îmbrac, nu la vestiar. Mi ceva suspect pe la temperatură. Ies pe mă uit în aparat și, în loc de o culoar portocalie, văd un alb intens, ca un a Am răcnit — opriți — și cineva a apă buton și aparatul s-a oprit. Atîta tot. V mare lucru!

Sigur că da, povestită de el, fapta grozavă, dar, fără să intrăm în detali se-nțelege că prezența de spirit, simț derii și modestia sînt mai mult decît Mihalache Nicolae vorbește degaja are chiar o plăcere a conversației. So balerină. Fetița lor are 11 ani. Discuț pe tărîmul artei. Apoi, nu știu cum, v despre excursii. «Eu am cheltuit o av toate economiile, numai ca să călăto colindat cam prin toată Europa. Vre Italia și Grecia. Îmi place să văd, să ș știu. Franța o las mai la urmă, ca un fe ronare a excursiilor. Știți, pe num Mihalache, nu prea sînt cunoscut în dar dacă întrebați, cine-i nea Ton excursiile, toată lumea vă îndrum sala de comandă».

*

După ce am mărșăluit printr-o sum secții, urcînd și coborînd tot felul sucite și răsucite, Sava Florin, însoțito cititor al revistei noastre, el însuși fiin ziarist, mă întreabă dacă am găsit ce-m Da, îi zic, am găsit niște oameni, cu fa și, ai văzut, toți au fetițe! «Dacă numai cu cei care au fetițe!!!»

VICTOR

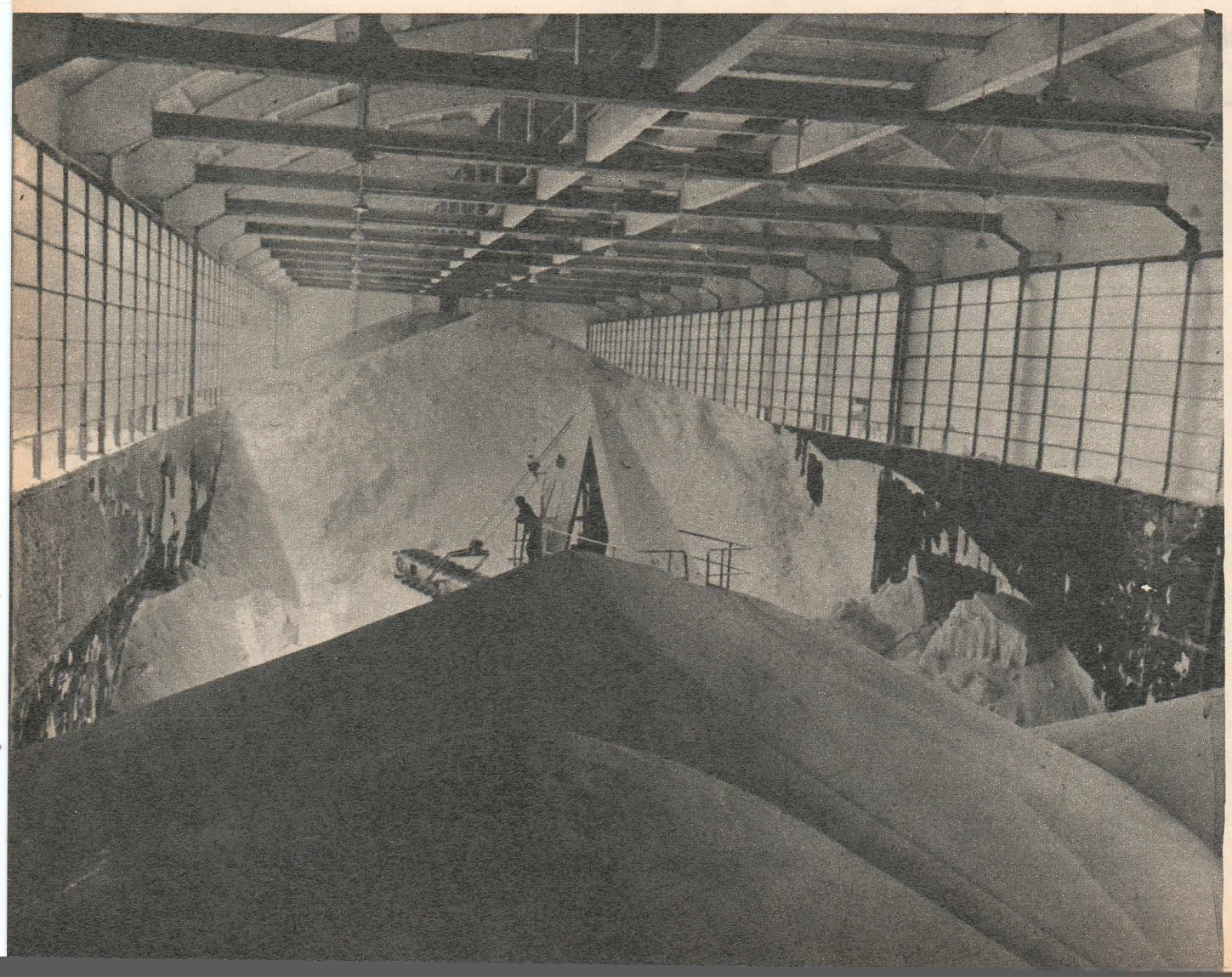

rețea fără
înețe a muncii

Nistor nu numai că are aspect de
iar chiar este bunică, de trei ori, la
zice, explicîndu-mi pe larg că asta
nsemne că singurul său copil, inginer
de meserie, are trei fete, pe care
ubește ca pe ochii din cap, și o iubește
ră. Nu tot ca pe ochii din cap, dar

Nistor care a fost dactilografă, în mai
vicii, vreme îndelungată la o uzină de
tice și în Ministerul Industriei Chimice,
pensionară și locuiește în Colentina,
luță, Elena pe nume, undeva în spatele
noi, dar dînsa numai mănîncă și
colo, căci nu-i niciodată de găsit: ac-
toată Colentina și mai departe, în-
în zona blocurilor care-i plac foarte
sînt mîndre și curate, și care-i aduc
a un mod ciudat, prin contrast, de
pilăriei sale în care, rememorează,
asca pe fereastră.
zis, bunica din fața mea, membră în
ganizației de bază P.C.R. cartier 17,
a comitetului de femei cartier Colen-
onsabila unei comisii de control ob-
sector, nu stă locului o clipă, ci acti-
m spune, adică umblă pentru binele
r, se zbate, convinsă că «abia dacă
și te pui la taifas îmbătrînești cu
iar mie mi-e frică de bătrînețe și nu
mă ajungă din urmă».
vut, recunosc, inspirația s-o întreb pe Maria Nistor ce vîrstă are. Bănuiesc că n-ar fi ascuns-o, dar n-am avut această ocazie, așa că n-am să scriu cîți ani are cu exactitate, deși o socoteală aș putea întocmi, de vreme ce interlocutoarea mea e membră a Partidului Comunist încă din 1947. Am făcut un asemenea calcul și-am iscodit-o cum e cu neosteneala aceasta, am întrebat-o cum de nu obosește niciodată și de ce, în loc să se odihnească după o viață de om muncită cu conștiinciozitate, dînsa aleargă de colo pînă colo, sprintenă, uitînd de ani, de reumatisme și de tensiune.

Mi-a spus că așa e fierul dînsei. Tare. Și-apoi: «Am trăit alături de partid toată viața și-am să trăiesc pînă am să mor, așa că îmi aduc și eu contribuția la bunul mers al lucrurilor cum pot, adică fără vorbe, dar cu fapte».

Și poate: Maria Nistor se îngrijește, în calitatea dînsei de președintă și membră, de curățenia de pe Colentina, de mobilizarea oamenilor la muncă voluntară, îndrumă lumea la plantatul pomilor și al florilor, ba chiar plantează singură, aplecîndu-se peste rădăcini, cu un eroism pe care numai o vîrstă trecută, ca să nu zic altfel, poate să-l înțeleagă și să-l prețuiască. Activitatea principală este însă legată de munca în controlul obștesc, în cadrul căruia echipa condusă de dînsa are în obiectiv trei grădinițe cu orar redus și o creșă, cea de la «Suveica», așezată cam la marginea sectorului, în preajma Grădinii Icoanei. Ne ducem acolo, zice, de două-trei ori pe lună, să controlăm. Oamenii ne primesc corect, ne dau un însoțitor și noi ne băgăm nasul peste tot, în depozit, în bucătărie, la sala de mese, peste tot. În general, creșa este bine întreținută și copiii se bucură cum trebuie de vîrsta lor, fără grijă, așa cum n-am făcut-o noi, bătrînii de astăzi, pe vremea copilăriei noastre, cînd ne jucam pe bătătură cu un papuc rupt sau mîncam roșcove crude.

O întreb cînd a fost ultima oară în control și ce lipsuri a găsit.

«Lipsuri nu prea sînt. S-au remediat, doar anul trecut am găsit lipsă că era tavanul șubred și ploua înăuntru. Am sesizat acest lucru la sector și s-au luat măsuri de trebuință. De mers, v-am spus, mergem de cîteva ori pe lună în control, dar în ultima vreme n-am fost. Am căzut bolnavă cu spondilozele și celelalte femei n-au vrut să se ducă fără mine, că eu sînt un fel de șefă a lor, nu numai ca funcție, ci și ca inițiativă, că sînt mai înfiptă și mai răzbătătoare».

Face o pauză de parcă și-ar aduce aminte de ceva foarte de demult. Apoi continuă fără nici o întrebare suplimentară, înnodînd firul povestirii de adineaori: dacă n-aș fi fost răzbătătoare, nici nu m-aș fi descurcat pe lume de una singură, că mi-a murit soțul încă înainte de război. Mi-am crescut singură băiatul, cu greu, dar nu m-am gîndit nici la distracție, nici la măritiș, că așa am fost și așa am rămas: de modă veche. Adică am zis că, dacă am un copil, merită să mă sacrific pentru el și astăzi pot să spun că n-am greșit. Am un băiat ideal, cu care mă înțeleg de minune și mă înțeleg la fel de bine și cu nora, care tot zice «mamă, așa o soacră, ca matale, aș dori eu la fetele mele». Nici nu știu exact dacă spune adevărul, dar mie-mi place foarte tare cum o spune și mă bucur.

Ședințele de comitet le ține chiar la dînsa acasă. Vin femeile, se așază în jurul unei mese și încep să discute cum să facă și cum să dreagă ca viața vecinilor să fie mai bună și mai frumoasă. Dezbat sarcinile și le împart, apoi pleacă pe străzi, din casă-n casă, cu legea 20 sau cu Crucea Roșie, să sprijine circumscripția sanitară în vreo statistică, cu munca voluntară sau cu abonamentele, cu unele și cu altele, munci migăloase, de convingere, de pe urma cărora femeia aceasta, care trebuie să fi împlinit de mult șaizeci de ani, nu are nici un beneficiu. Înainte, întrunirile le țineau la fabrica «Stela» sau chiar la școală, dar a constatat că ședințe ca ale lor, de cartier, se petrec mai bine într-o cameră mobilată, într-un mediu mai familiar, și-apoi tot trebuia găsită o soluție, de vreme ce sala de la «Stela» s-a demolat.

Înainte de a pleca, o întreb dacă munca obștească o face să piardă mult timp într-o zi.

Îmi răspunde că probabil n-am înțeles, dacă pot să pun o asemenea întrebare. Timpul acesta pe care îl dedică activității obștești, controlului, înfrumusețării cartierului, celorlalte, nu este timp pierdut, ci cîștigat. Timpul acesta înseamnă, adaugă, chiar viața sa, iar în clipa în care va înceta să mai alerge pentru alții, va înceta să se simtă om adevărat.

Îmi spune asta și zîmbește, strengărește, iar eu simt că Maria Nistor, care are aspect de bunică și care chiar este bunică, de trei ori, cum zice, la fată, este foarte tînără, de o mie de ori mai tînără decît ar lăsa să se priceapă părul său albit.

Este aceasta, înțeleg, o tinerețe a sufletului datorită muncii neobosite și generozității.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

EELE ALIMENTAȚIEI PUBLICE (5)

ei buni și cîrnățarii cînd sînt buni

două săptămîni de la despărțirea de
clădire a *Bucurului*, fraților Chivu li
us preluarea unei bombe centrale:
Victoria aflat în Piața Amzei, adică flan-
oză dintre marile artere bucureștene:
ctoriei și Bulevardul Magheru. Deși în
pitalei, *Victoria* era un bufet pe lîngă
ul ori *Lugojul* păreau localuri de lux.
ivu, care la *Bucur* îmbrăcau la prînz
gri, iar seara costume negre, impecabil
pus pe ei halate și au început s-o ia
de la capăt.
ictoria, mîncarea, masa, nu exista nici
posibilă. Bufețelul era «garnisit» cu
scată, cîrnați, salam. În schimb, raftul
ri se lăfăia pe un perete întreg. Praful
de pe podea nu erau deranjate decît
ul sau mai mulți clienți care beau pînă
b mese. Dar și acolo, dacă mai aveau
comande, erau serviți» — Ion Chivu.)
a lună n-am schimbat nimic. Voiam
oaștem bine clienții, să aflăm cît pot
cît să nu mănînce. Adică ne-am cîntărit
ul pentru ca să știm cum să-l luăm prin
ere. Și în noaptea de 1 septembrie
pă ce scăpasem de «personalul» găsit
făcut prima schimbare în aspectul uni-
ă ce am făcut curat, am pus scaune la
e de mese, tacîmuri, șervețele. Am
«biblioteca» de băuturi alcoolice,
doar vin la trei sferturi, coniac Dacia,
Turț. Am garnisit bufetul și vitrina cu
mbietoare. A doua zi dimineața clienții
năuci și ne-ntrebau: «Faceți vreo
«Nu. Așa o să arate de azi înainte acest
îi place rămîne, cui nu, să nu conteze
— Nicu Chivu.)
eles li s-a prezis fraților Chivu un rapid
». Dar în prima zi de funcționare în
mulă, *Victoria* realiza încasări cu 3 000
ari decît în zilele record de dinainte.
dus și sistemul meselor rezervate, iar
ară frații Chivu au fost obligați să în-
le localului la ora 21, căci înăuntru nu
ăsea nici un loc. Unii dintre cei aflați
protestau. Alții se minunau. Printre
rmă se afla și directorul general al
Berbecea. După ce a intrat, după ce a
și cum se schimbase la *Victoria*, a ieșit
din spate a localului. A doua zi, la
tovarășul Berbecea a spus: «Se pot face
foarte bune în România. Eu însumi
n local care lucrează cu ușile închise
21!»
s-a dus repede, iar *Victoria* a fost vizi-
reprezentanți ai ministerului, ai direcției
le și chiar de către ministrul de resort.
acestor vizite, conducerea ministerului
e cuviință că în *Victoria* merită să fie
niște bani, pentru că aici se va naște,
nță, unul din localurile cele mai căutate.
1971 *Victoria* intră în renovare capitală.

Și în timp ce constructorii își văd de treaba lor, frații Chivu pregătesc viitorul *Minion*. Dar nu pentru un an, ci pentru cinci.

(«Eu, care mănînc ce-mi pregătește nevasta, am pregătit, în lunile cît localul a fost închis pentru renovare, peste două sute de rețete. Mă sculam dimineața, mergeam în piață, încărcam sacoșele și veneam acasă unde mă apucam de treabă. În lunile acelea am cheltuit 18 000—20 000 de lei pe viitoarele preparate de la *Minion*. Nu mă dădeau nici banii afară din casă, n-aveam nici chef să mănînc în fiecare zi 10 feluri de mîncare, dar aveam chef de muncă. Și munca mea, în acea perioadă, asta era. Să fac rețete. Și cînd mă gîndesc că un control mai firoscos m-a pus, printre altele, în fața întrebării: «Dar dumneata, dacă ești așa de cinstit, de ce ai primit leafă în timpul în care localul nu funcționa?» — Nicu Chivu.)

De fapt, în acea perioadă frații Chivu treceau zilnic pe la local în reamenajarea căruia au jucat un rol decisiv. Așa cum se face din păcate în mai toate cazurile, cei care urmau să răspundă de *Minion* n-au fost consultați la alcătuirea planurilor de reamenajare. Un arhitect bine intenționat, Dorel Georgescu, dar care nu prea știa ce înseamnă un local viu, adică nu cel desenat, făcuse un proiect aproape fantezit. Și ca să nu li se mai spună, ca la *Bucur*, «Acum e prea tîrziu, aveți dreptate, dar nu se mai poate schimba nimic», frații Chivu au intervenit în lucrările de reamenajare pînă la supărarea definitivă a arhitectului. De fapt, despre ce este vorba.

(«Era proiectul unui local așa-zis vienez. Adică, hodoronc-tronc, vienez în Piața Amzei. Vienez, bineînțeles pentru a permite arhitectului o fantezie care nu-și avea locul aici. Eu am spus: Nici un fel de vienez, domnule. Am nevoie de un local primitor, care să nu înghită o mulțime de bani în mobilier aiurit și nefuncțional. Arhitectul nu și nu că noi sîntem cîrnățari și el e arhitect. Oi fi dumneata arhitect, i-am zis, om fi noi cîrnățari, numai că dumneata după ce faci drăcovenia asta aici pleci, iar cîrnații rămîn să-i vindem noi. Și eu, domnule, vreau să-mi fac meseria într-un local care să m-ajute, nu să-mi fie împotrivă. El nu și nu, că nu știu eu ce lucruri se fac în străinătate. Atunci n-am mai răbdat și i-am spus: Nu știu ce lucruri se fac în străinătate, că n-am fost niciodată, dar știu bine cîteva pe care nu le face nimeni la noi. Eu pe astea vreau să le fac. Arhitectul planificase șase ventilatoare care ar fi costat o groază de bani și n-ar fi făcut nimic. I-am demonstrat că la subsol ventilatorul, așa cum se putea instala la noi, nu trage și nu face altceva decît curent. Am făcut o experiență cu foc și fum și s-a convins că am dreptate. Avem un singur ventilator, mic, sus, care ajută, în rarele cazuri în care e nevoie, la eliminarea fumului, aerului poluat. Tot a mea a fost și ideea îmbrăcării pereților cu pînză, pentru că ea respinge fumul. În sfîrșit, deși ne-am certat la cuțite, după inaugurare arhitectul, cu care am rămas în bune relații, a recunoscut că *Minionul* este localul cu cea mai bună aerisire și că tot ceea ce i-am spus să facă, să modifice, era întemeiat. Adică sînt buni ei și cîrnățarii cînd sînt buni» — Nicu Chivu.)

VREMURILE IAU DAR CINE PUNE LA LOC?

Astăzi, *Minionul* face o vînzare de 13 000—15 000 lei pe zi, ceea ce a însemnat beneficii de 15% pe anul 1973. Economiștii spun că cifrele acestea sînt excelente, aproape singulare. Am încercat pentru final să aflu de la Nicu și Ion Chivu ce au făcut pentru ca *Minionul* să fie unitatea de elită de azi.

(«Mai întîi am format un colectiv sigur, unit, pus pe treabă și nu pe căpătuială. N-am putut uita greșeala de la *Bucur*. Apoi n-am mai făcut greșeala de la *Botoșani* de a nu face pauză de prînz. Acolo localul era deschis 14 ore, aici numai 8, dar la același număr de locuri vînzarea de aici este mai mare. Cred că am făcut un program chibzuit. Duminica nu lucrăm, iar vara închidem localul pentru o lună. În acel timp ne facem concediile, dar odihnim și localul, îl reaerisim, îl recondiționăm» — Nicu Chivu.)

Idei despre și cum s-ar putea face de acum înainte pentru ca lucrurile să intre în normal și în alimentația publică, frații Chivu au, dar nu vor să se erijeze în înțelepți ai branșei. Ei doresc să facă, adică să muncească așa cum pot mai bine și, în definitiv, există oameni în comerț, care sînt plătiți chiar pentru a gîndi la destinul acestei ramuri. Inițiativele, ideile, de la ei sînt de așteptat. Dar, pentru că nu doream să încheie acest serial fără a face publice gîndurile, părerile fraților Chivu cu privire la ce-ar fi de făcut în alimentația publică mi-am revăzut toate însemnările și-am extras din ele cîteva idei, care puse una lîngă alta pot spune ceva despre un «program» la care frații Chivu se gîndesc, dar pe care nu-l consideră ca atare. Iată acest colaj pe care nu-l doresc gratuit.

● «Alimentația publică — după cum sugerează și numele ei — este unul din sectoarele de care oamenii au nevoie permanent. Aș putea spune, că în funcție de necesitățile pe care le au, de posibilitățile lor materiale, oamenii se află zilnic în contact cu acest sector. Din păcate, a ajunge lucrător într-una din ramurile alimentației publice nu presupune azi să ai niște calități sau o pregătire bună. Vreau să spun că tinerii sau mai vîrstnicii care intră într-o școală ce pregătește viitoarele cadre pentru o ramură sau alta a alimentației publice n-au de ce să depună eforturi pentru a-și însuși tainele viitoarei lor meserii. În școlile acestea nimeni nu rămîne repetent — chiar dacă vrea! După terminarea acestor școli, absolvenții își găsesc cu ușurință un loc exact acolo unde doresc. Și dacă totul merge așa de ușor, de ce să mai pună oamenii suflet în meserie? Eu, după cîte s-a înțeles, nu am o pregătire specială. M-am încadrat în alimentația publică întîmplător, împins de situația în care mă aflam. Dar tocmai pentru că știam acest lucru, am încercat prin muncă, prin sufletul pus în fiecare efort să suplinesc lipsa de specialitate. În alimentația noastră publică sînt oameni care teoretic pot să-ți explice orice. Practic însă nu fac nimic. De aceea eu cred că nu este absolut obligatoriu să știi cîte-n lună și în stele pentru a-ți face meseria ca lumea. Una e să știi meserie, alta e să o faci. Dacă un conducător trebuie să se pricepă la tot ceea ce ține de această meserie, el, cel care o practică, meseriașul, poate să știe mai puține dar să le aplice cum trebuie. Avem astăzi o mare nevoie și de cadre de conducere și de cadrele obișnuite din localuri. Toți însă pregătiți ca lumea. Fiindcă vremurile iau, dar cine pune la loc? Din păcate, școala noastră din Viilor dă absolvenți care intrați în alimentația publică știu mai puțin decît o gospodină bunicică. Pe de altă parte, am dori ca în viitor să nu se mai poată spune despre cîte un director de-al nostru: de ce nu merge treaba. Păi dacă directorul nostru e prea deștept și nu pricepe problemele». ● Se organizează astăzi expoziții de artă culinară care pot face față foarte bine oricăror exigențe. Am văzut în aceste expoziții piese lucrate cu multă măiestrie. Dar între arta din aceste expoziții și calitatea preparatelor din localurile noastre este o prăpastie. Cu ce se alege populația în urma acestor demonstrații de virtuozitate prezentate în expoziții, cînd lucrurile admirate acolo nu sînt aplicate în practica localurilor nici în proporție de 10%. Nu trebuie să uităm că oamenii mănîncă totuși în localuri, și nu în expoziții! De aceea, găsesc că în locul acestor expoziții frumoase și inutile trebuie să apară, cît mai curînd, *unități de creație*, așa cum există în toate sectoarele activității noastre economice. Ele ar reprezenta în același timp cea mai bună școală activă și asigurarea aplicării în practică a tuturor creațiilor. La aceste unități de creație ar trebui ca fiecare local să prezinte anual cel puțin 40 de preparate noi pe care apoi să le pună la dispoziția clienților». ● «Cotitura dorită în alimentația publică ține, și nu în ultimul rînd, de rezolvarea problemei spațiilor de păstrare a mărfii. Căci degeaba ești gospodar, alergi, faci rost de marfă, dar n-ai unde s-o păstrezi». ● «Marfa trebuie s-o iei cînd te roagă furnizorul, nu cînd îți arde buza după ea». ● «Astăzi peste un local se abat patru feluri de controale: control obștesc, inspecție de stat, miliție economică și serviciu sanitar. Nimeni însă nu te controlează dacă faci comerț! Dacă s-ar ajunge la o contopire a scopurilor acestor controale și ar exista, de pildă, doar control sanitar și control economic de producție, asta ar însemna că ești controlat dacă faci ori nu comerț ca lumea». ● «În local, noi, gazdele, trebuie să fim la fel de flămînde ca oaspeții, clienții, pentru a-i putea înțelege mai bine. Un ospătar care de cîte ori intră în bucătărie mai bagă ceva în gură n-o să-l înțeleagă niciodată pe client că îi e foame». ● «Noi, lucrătorii din alimentația publică, trebuie să înțelegem odată că în fața fiecărui client ne aflăm, de fapt, în fața altei probleme». ● «Ar fi bine ca în viitor să avem cît mai mulți lucrători ale căror greșeli să fie mai valoroase decît «succesele» multora din lucrătorii și conducătorii de azi din alimentația publică».

DORIN TUDORAN ■

Sfîrșit

RACUL

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 13

OCTAVIAN COVACI

DAN BUDICĂ

UMOR INVOLUNTAR (?!)

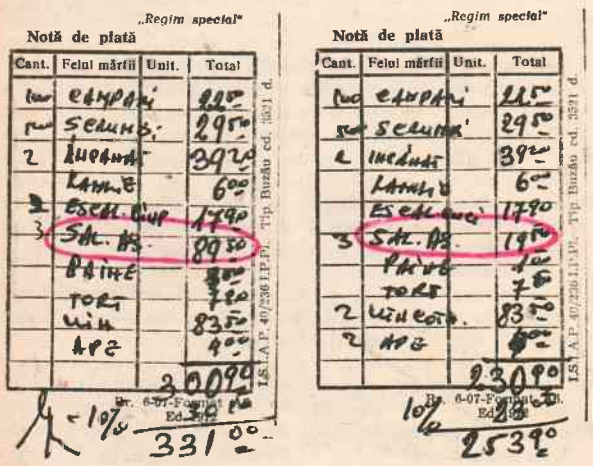

Dacă vă duceți la Snagov și dacă mîncați la «Hanul Vlăsiei», nu vă sfătuim să luați și *salată asortată*: costă 29,83 (!) lei porția. Zău așa, tovarășe Ionescu Petre și tovarășe Georgescu Constantin, nu vi se pare că aproape 90 de lei de salată asortată la trei persoane este oarecum exagerat?!?

Un tînăr umorist: TRAIAN FURNEA

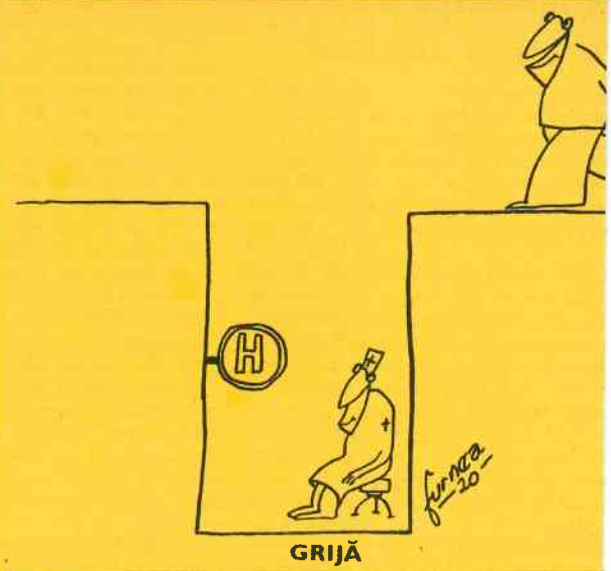

GRIJĂ

O.Z.N.

De-ale lui Țuțu

În mahala erau un frizer, un pantofar și un brutar. Dintre toți, o ducea cel mai greu: abia își cîștiga pîinea.

●

Telegramă: Dragă soacră, aflat ești bolnavă, inima tare s doresc grabnic stop, numai bine.

●

Cu toate că era căsătorit, l-am văzut adesea plimbîndu-se cu sex opus.

●

Primul dintre hoți a fost prins în vestiar, al doilea în hol, al trei iar al patrulea în cele din urmă.

●

Mi-a trimis o vedere pe care mi-a scris că mă iubește. Am aște mai trimită vederi, deoarece nu sînt omul care să creadă în d prima vedere.

●

Nu atingeți stîlpii, nici firele chiar căzute la pămînt. Amendă

DEBUT LA RACUL

HOARĂ HORAȚIU - Tg. Jiu

Dragi mei
Eu sînt un elev în
clasa a III a și vă scriu
ca să-mi publicați și
mie caricatura lui tatucu.
HORAȚIU
fîndcă el a zis că
nu o publică nici dracu.
Dar mama a zis că
mi-o trimite dumnia-i.

TATA făcut de Horațiu.

UMOR LA TRIBUNAL

Președintele: Cum a plecat pîrîta din domiciliu?
— A plecat cu un duopies și o doamnă Găină.

●

Președintele: Dar inculpatul cum este?
Martorul: Inculpatul este extraordinar de tipicos.

●

— Cînd au început neînțelegerile între soți?
— Cînd a fost eclipsa de soare că soția s-a urcat în avion s-o vadă mai de aproape și soțul i-a spus că divorțează că s-a urcat în avion pentru eclipsă fără să-i ceară voie.

●

Președintele: Ce mai aveți de spus?
Reclamantul: De cîte ori veneam acasă o găseam pe soție în stare de alarmă, c-o alergau inculpații.

●

Grefierul: Martorul Stan Ciozvîrtă să poftească în sală,
Avocatul F.T.: Lipsește, dar are observator în sală. Observator federal de la Federația de fotbal.

●

Avocatul P.D.: ...domnule președinte, vă rog să suspendați dosarul nr. 1987/68 întrucît reclamanta defunctă Ispas Lina a decedat.

Spicuiri din volumul în curs de pregătire «D-ale tribunalului»

de TUDOR CRĂCIUN ■

de la HA la Z

— Domnișoară, poți să ne spui unde erai în noaptea de 15 spre 16 aprilie?
— Eram în pat.
— Ai martori?

●

— Ești bucureștean?
— În cea mai mare parte.
— Nu înțeleg.
— Cînd am venit aici, în Capitală, aveam douăzeci de kilograme, iar acum am aproape optzeci.

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORU ADRIAN ANDRONIC?

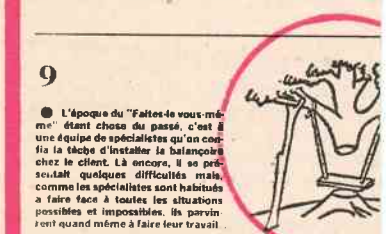

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ
NR. 4 — 1974

FISURI se intitulează albumul de aparținînd caricaturistului Adrian Ar apărut recent în librării.

Maestre! La timpul respectiv spu tr-un interviu că ați dorit în carte neavoastră să satirizați fisuri ale s ca: birocratismul, parazitismul, fu avutul obștesc etc. Dar ce ne facem ț ția cînd chiar cel care critică pe alții pînă la urechi, demască pe hoți, fură la kilogram, ci plagiind?

Un cititor, studentul Gabriel D Pitești, ne trimite aceste caricaturi c identice. În pagina *Racul* ați publ demult o caricatură cînd se fura lu mai de preț: IDEEA.

O să ne scrieți că pe undeva se tra cele două desene o inovație și că în fizicii, matematicii au mai fost cazuri descoperite simultan, dar în cazul aceste două desene sînt copiate p indigo.

În cazul de față nu aveți nici o scuz productivul caricaturist Adrian Ar prezent în multe pagini ale unor mai fură și el din cînd în cînd ideile

Publicăm fisurile altora dar cu noastre ce facem, ADRIAN ANDR

RAC

nsul ciudat

orin Fătulescu —

ați-vă o cameră de burlac. Pat, masă de
ăsuță, scaune, un dulap și o bibliotecă
ră un perete întreg. Pe masa de scris, un
e radio, un casetofon, o lampă de birou,
neorînduială.

înalt, bine făcut, îmbrăcat cu pantaloni
, cămașă reiată și bluză sport, purtînd o
pătrunde în cameră distrat, aprinde
și dezbracă bluza, așezînd-o pe spătarul
un, pornește casetofonul, își aprinde o
se instalează cît mai comod posibil pe
plictisește. Scoate din dulap o sticlă,
ază eticheta și își toarnă într-un pahărel.
oind cîte puțin, în timp ce începe să
i cîte o carte din bibliotecă. E nemulțu-
e. Îl deranjează și muzica de la casetofon.
sacoșa sa, găsește o casetă, o exami-
o înlocuiește pe cea din casetofon.
te o muzică ritmată, percutantă. Acum
că se simte mai bine și își toarnă mulțu-
ahar pe care îl bea dintr-o răsuflare. Nu
la ideea de a găsi o carte anume și
din nou să examineze cărțile din rafturile
cii.

ă cineva sună la ușă, deschide. E poștașul
intinde o scrisoare recomandată. Sem-
e primire, bombăne un fel de «mulțu-
nchide ușa și rupe plicul scrisorii. După
te cîteva cuvinte din conținutul ei, o
plictisit pe masa de lucru, revenind la
ă. Privirile i se opresc pe fotografia
e, așezată rezemat în fața cărților din-
ft. O examinează și apoi o așază întors,
fața fotografiei înspre interior.

eră pătrunde un tînăr înalt, slab. A dus
mîna spre comutator, dar își dă seama
a este aprinsă și este surprins la vederea
ului, care tocmai terminase de aranjat
a. După ce îl privește o clipă uimit,
in cap în semn de salut.

ă ziua...

ă ziua, îi răspunde și vizitatorul, încli-
indul său,din cap, respectuos.

ă nu mă înșel, aceasta este camera mea.
nu am greșit...

, cu siguranță. Este camera dumnea-
Sînteți domnul profesor...

eu sînt. Nu îmi amintesc unde ne-am
...

! Nu vă puteți aminti! Nu ne-am cu-

să știu atunci cărui fapt îi datorez vizita
oastră?

! Nu puteți, fiindcă acela care pune
sînt numai eu.

n, nu pot ști?

et! Cel puțin pentru motivul că numai
el care pune întrebări.

e, dar...

ă dar!

înțeleg...

i nu e cazul!

casetei s-a terminat și vizitatorul mane-
asetofonul pentru a o derula.

e caseta mea, constată profesorul,
du-se de vizitator tot mai contrariat.
eînțeles. A dumitale avea muzică de
pisicile.

ce te ocupi dumneata?

negustor de sclavi, vînător de pisici,
r de somni grași și campion orășenesc
!

intat de cunoștință. Văd că despre mine
sînt. Nu crezi că e cazul să îmi explici și
vizitei dumitale?

că ne-a fost vorba că numai eu pun în-
!

uși, e bine să nu uităm că te afli în
nea, că te comporți cel puțin ciudat și
dator să răspunzi la întrebări! Altfel...

fel, ce?!, îl întrebă cu voce seacă
ul, deplasîndu-se de lîngă casetofon,
să bareze calea profesorului spre ieșire.

fel, merg la telefonul cel mai apropiat și
iliția!

pe poziția strategică din fața ușii,
ul îl privește disprețuitor.

vei face asta... Nu vei face...

-și seama că nu va putea trece peste
vizitator, profesorul devine din nou
t.

ci, dacă nu vrei să anunț miliția, măcar
i ce cauți aici?

i! Ți-am spus să taci... Poți să servești
rel, îi spune vizitatorul cu voce schim-
i îngăduitoare.

lțumesc, îi răspunde și profesorul pe
on, dar nu am chef de băutură.

facă și el ceva, fiindcă vizitatorul părea că
nit în fața ușii, încearcă să manevreze
nul.

ă-l!, îi strigă vizitatorul. Lasă-l, ți-am

orul se simte tot mai penibil, încearcă
ceva cu mîinile, dar tocmai observă
a de pe raft cu fața întoarsă și o aduce în
firească.

-o!, îi poruncește din nou vizitatorul.
a cum am pus-o eu.

De data aceasta însă profesorul nu se mai supune. Vizitatorul se enervează.

— Ți-am spus să o lași așa cum am pus-o eu! Cum de poți ține în casă poze de pisici caraghioase.

Fiindcă profesorul rămîne impasibil, îl privește o clipă lung, cumva cu compasiune, apoi se îndreaptă spre el cu pași apăsați, îl mai privește odată disprețuitor și vrea să repună fotografia în poziția dorită de el, dar, spre surprinderea lui, a întîlnit mîna profesorului. I-o răsucește însă încet și pune fotografia în poziția dorită de el. Pare teribil de satisfăcut de demonstrația lui de forță, așa cum îl privește pe profesor cu superioritate, dar tocmai în clipa aceea este surprins de un clasic pumn în bărbie. Cade în lungul raftului cu cărți, dar se dovedește a fi rezistent, fiindcă, așa cum era la pămînt, întinde un picior, împiedicîndu-l pe profesorul care vrea să fugă, sare asupra lui, îl ia de curea și de după cap și îl azvîrle pe pat. Se instalează dominant asupra lui, răsucindu-i mîinile la spate.

— Ce vrei, nebunule?! Cine ești?!, reușește să strige profesorul, gîfîind.

— Taci... Ți-am spus să taci!, îi răspunde vizitatorul, ținîndu-l în strînsoare. Parcă am stabilit că numai eu sînt acela care pune întrebări. Te știam tip deștept. Doar vezi bine că între noi doi...

— Cine naiba ești?!

— Iar vorbești neîntrebat?

— Ai de gînd să mă mai ții mult timp așa?!

Vizitatorul nu mai continuă strînsoarea cu ambele brațe, dar îi prinde mîinile la spate cu una singură. Cu cealaltă mînă își introduce o țigară în gură, scoate bricheta și și-o aprinde. Profesorul, imobilizat, îl privește cu spaimă, urmărindu-i fiecare mișcare, încordat. După ce trage două fumuri, vizitatorul îi vorbește cu un calm supărător.

— Credeam că înțelegi situația. Nu? De ce mă obligi să-ți administrez o lecție? Doar ești un tip deștept.

Cum vizitatorul era preocupat între timp cu scuturatul scrumului de țigară în scrumiera aflată la oarecare distanță pe masă, profesorul se smulge de sub el, îndepărtîndu-l cu genunchii și, văzîndu-l dezechilibrat, îi plasează un pumn, vizitatorul căzînd în locul său pe pat. Acesta nu pare atît de surprins de lovitura primită, cît de atitudinea profesorului, care îl așteaptă încordat să se ridice de pe pat pentru a continua bătaia...

— Nu fugi la telefon?, îl întrebă cu uimire nesimulată.

— Ce naiba vrei?, îl întrebă furios profesorul.

În clipa aceea s-au auzit bătăi în ușă.

«Am intrat, îmi povestea bătrînica, am intrat, deși nu a răspuns nimeni la bătăile mele în ușă, fiindcă am văzut, adică am observat atît cît am putut zări prin crăpătura ușii, că se întîmplă ceva deosebit la domnul profesor, care e un chiriaș foarte de treabă, liniștit și foarte atent cu toată lumea. La dînsul în cameră era un bărbat solid, numai în cămașă, care se uita la mine cam speriat și cam urît, iar profesorul era tare răvășit la ținută, și, v-am spus, el totdeauna umblă îngrijit și curățel. L-am întrebat ce s-a întîmplat?, dar după ce amîndoi s-au uitat unul la altul o vreme, profesorul mi-a spus că nu s-a întîmplat nimic. Mi-a spus dumnealui că nu s-a întîmplat nimic, dar eu vedeam, și mai ales am văzut mai înainte că s-a întîmplat ceva rău, dar ce era să mai fac? Am plecat, m-am tot frămîntat și m-am gîndit să viu aici, la dumneavoastră, la procuratură, că e mai bine să știți. Să nu se întîmple ceva cu domnul profesor».

L-am citat telefonic pe profesor și a doua zi puteam sta de vorbă cu el.

— V-am deranjat, i-am spus, fiindcă a venit la mine una dintre vecinele dumneavoastră, o bătrînică simpatică și grijulie, care mi-a povestit că ați avut ieri o întîmplare neplăcută. Poate vă putem fi de ajutor. Se pare că este vorba de violare de domiciliu, de acte de violență...

— A, deci știți ce s-a întîmplat.

— Știu relativ exact, adică am putut reconstitui totul pînă la intrarea vecinei care v-a observat, se pare, prin gaura cheii, fiindcă deși dumneaei a vorbit de crăpătura ușii, a reieșit totuși că ușa a fost închisă. După aceea nu mai știu, fiindcă dînsa a plecat oarecum supărată că i-ați refuzat ajutorul.

— Nu s-a întîmplat nimic.

— Adică bătrînica a mințit?

— Nu! S-o iau altfel. Vă povestesc tot ce s-a întîmplat după plecarea bătrînei, ca să vedeți că nu e nimic însemnat. Ciudatul meu vizitator se aștepta să fug la un telefon, să profit de prezența bătrînei pentru a alarma vecinii, dar cum eu nu am făcut nimic în acest sens, a fost descumpănit. Venise doar să-mi facă o demonstrație de forță, nu știu de ce, habar nu am ce a urmărit, dar demonstrația sa începuse să eșueze. După plecarea bătrînei a încercat să mă surprindă cu o mișcare de lupte libere, dar i-am pocnit una în plex de l-am făcut covrig și am reușit să mă retrag. Cred că îl intriga teribil faptul că nu mă tem de el. Sincer să fiu, îmi era teribil de frică, mai ales la început, dar după aceea s-a întîmplat ca într-un fragment dintr-un roman al lui Augustin Buzura, adică pe măsură ce îmi dădeam seama că singurul «argument» pe care se baza violența obtuză a sinistrului vizitator era frica mea, am început să nu mă mai tem, să înțeleg că e în joc demnitatea mea și că va trebui să înving, chiar dacă... voi fi bătut măr. Adică să nu mă înțelegeți greșit. Nu puteam spera să îl înving în sensul de a-l bate, ci doar să rezist pretențiilor lui de a-și impune forța. Era un fel de victorie a mea împotriva propriei mele senzații de teamă, o victorie cu mine însumi.

Dar să revin la întîmplare. Tipul a început să rîdă fals și să strige că mi-e frică de fac în pantaloni. Poza, dar simțeam că nu mai e așa de sigur pe el. Ba, mai mult, am avut răgaz chiar să-i scot caseta lui cu muzică stupidă și să o înlocuiesc cu a mea. Vă dați seama cum ne pîndeam, încordați, unul pe altul, în timp ce eu simțeam ca o teribilă victorie faptul că la casetofon se auzea muzica mea preferată.

— I-ați dat o lovitură psihologică, l-am întrerupt pe interlocutor, amuzat de situația povestită.

— Ideea unei lovituri psihologice mi-a dat-o el. A mai încercat să mă imobilizeze, eu m-am salvat din nou printr-un salt și i-am replicat la ironiile lui referitoare la faptul că mi-e frică prin constatarea că ar trebui să-i fie frică lui. Cred că am spus asta foarte serios, fiindcă s-a uitat la mine cam chioriș și m-a întrebat dacă nu cumva am un cuțit ascuns. Am preluat ideea de la el și cînd s-a apropiat din nou am dus mîna la buzunarul de la piept, ca și cum aș fi vrut să scot ceva din el. Asta l-a descumpănit definitiv și, după o serie de amenințări că o să ne mai vedem noi, că o să îmi repar oasele în spital și altele de acest gen, și-a luat bluza, sacoșa și a plecat. Ajunsesem atît de stăpîn pe situație încît atunci cînd, înainte de plecare, a vrut să întoarcă fotografia logodnicei mele, poate ca un semn că tot el face ce vrea, i-am prins mîna și l-am obligat să renunțe. Nici nu vă dați seama ce putere simțeam că aveam atunci în mine.

— Dacă doriți să aflăm cine a fost și să-l anchetăm pentru cele făcute, vă rog să îmi scrieți o reclamație.

— Nici nu mă gîndesc. Vizita acestui tip m-a făcut să înțeleg un lucru foarte prețios pentru demnitatea unui om... Vă mulțumesc. Presimt că lecția i-a prins bine și lui, indiferent ce a urmărit.

EMIL POENARU ■

SCRISOARE DIN DORTMUND

gastarbeiter

Dortmundul este un oraș în care trăiesc 650 000 de locuitori. Dar atunci cînd mă întreb de cine s-a atașat simpatia mea în această capitală industrială a Westfaliei, îmi răspund repede, fără nici un fel de ezitare. De fiecare al cincisprezecelea locuitor al orașului, care este un muncitor-emigrant, un *Gastarbeiter*.

Gastarbeiterii — turci, italieni, greci, spanioli sau arabi — se recunosc prin nu știu ce semnale secrete, ca *slanii* autorului de literatura S.F., A.E. van Vogt. Un slan are două inimi, și pe cap, două antene aurii, cu care poate identifica prezența și gîndurile altui slan, de la o distanță foarte mare. El este mult mai inteligent și mai sensibil decît un om obișnuit, mai rezistent și mai puternic. De teama tuturor acestor calități, oamenii îi urmăresc și îi extermină pe slani, însușindu-și însă, mai întîi, produsul inteligenței lor. Pentru a se justifica, oamenii răspîndesc pe seama slanilor cele mai oribile zvonuri, că ar fi cruzi și că ar fura copii, pentru a-i transforma în monștri. Dar, de fapt, slanii sînt foarte harnici și neagresivi, și atunci cînd sînt prinși, preferă să fie uciși, decît să răspundă prin violență.

Gastarbeiterii muncesc peste tot acolo unde ceilalți oameni ezită s-o facă. Ei sînt cei care încarcă și descarcă vapoarele, ei scot din elegantele avioane argintii, cu muzică și cu bomboane, ca să nu ni se facă greață, geamantanele noastre, în care ne cărăm ciorapii și periuțele de dinți, ei sînt acolo unde se repară și se curăță străzile sau acolo unde se construiește o casă.

Ziarele sînt pline de povești din care poți afla că Gastarbeiterii au obiceiuri ciudate și că sînt zgomotoși și nesociabili. Într-o berărie, unor arabi nu li se dă bere pe motiv că nici ei nu vor să mai dea petrol. Un turc imprudent se apucă să facă baie la marginea orașului, fără să știe să înoate, și moare, pentru că tovarășul său, care plecase disperat să cheme ajutor, nu reușește să se facă înțeles. Vorbesc o germană insuficientă, plină de infinitive, și li se răspunde cu aceeași economie, pentru ca limba să nu ia o amploare mai mare decît sentimentele. Cineva mi-a povestit amuzat că o familie de iugoslavi a muncit mai mulți ani în țara lui, pentru ca, din banii adunați cu cine știe cîte sacrificii, să-și cumpere acasă o piatră de mormînt. Cel care îmi povestea această aventură, ca pe un Witz cu un personaj din Ostfriesland, avea o casă imensă, așezată pe o coamă de deal, o piscină cu instalație de încălzit apa și cu, vorba lui Dinicu Golescu, șadrivan, și un măgar superb, încartiruit într-un grajd plin de utilaje și de dispozitive electrice. El punea o mare veselie în ceea ce îmi povestea, și, uitîndu-mă la casa lui cu foarte mult lemn și cu un cîine la fel de negru și de mare cum era cel din Baskerville, n-am știut ce să-i răspund.

De două ori pe an, cînd marile magazine fac Schlussverkauf și aruncă pe piață o producție concepută în special pentru a se vinde în această împrejurare, la prețuri mai mici, dar nu mai mici decît valoarea mărfii, Gastarbeiterii se adună în rînduri compacte în fața intrărilor de sticlă, răbdători,ca o armată a naivității sau a celor care mai cred în minuni. Cînd în holul gărilor se fac licitații și se vînd cele mai stranii obiecte, uitate în trenuri de cei mai pitorești călători, Gastarbeiterii formează clientela principală. S-au instalat în jumătatea industrială a orașului, grupați în jurul gării ca în jurul speranței că se vor întoarce mai repede acasă. Locuiesc dincolo de Ringul feudal, care altădată însemna zidul cetății, în case înnegrite de fum, cîte zece într-o încăpere. Dorm, i-am văzut, în paturi soldățești suprapuse, visînd că sînt în țara lor, pentru a lua viața de la început.

Dar viața care trece este ca o zi în care a nins, și nimeni nu mai poate spune cînd s-a întîmplat lucrul acesta.

FLORIN MANOLESCU ■

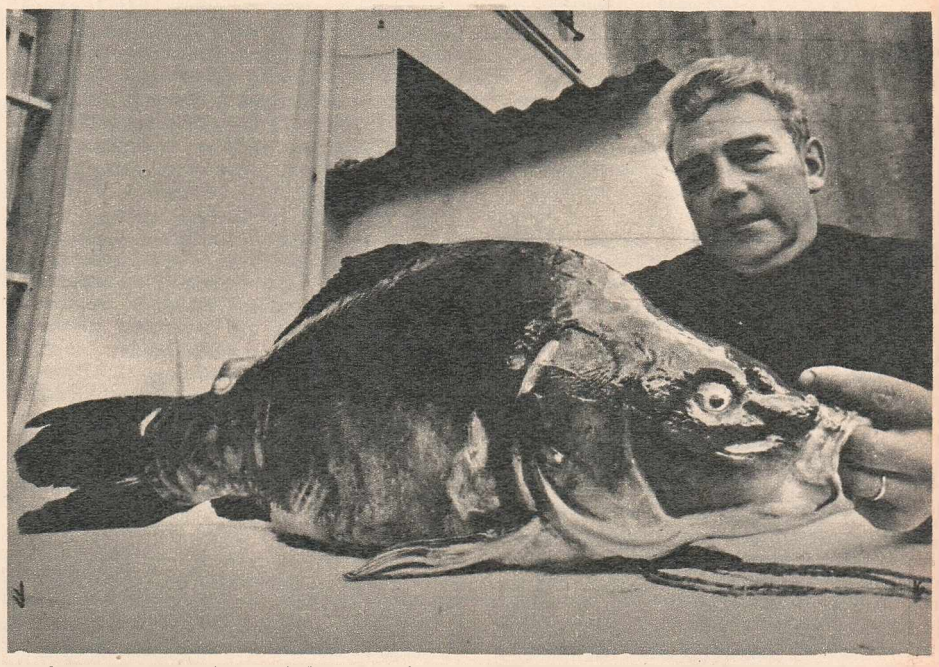

O captură de zile mari. Pescarul francez Lamare a reușit să prindă în apele rîului Oise acest superb exemplar de crap sălbatic, măsurînd 73 de centimetri în lungime, 30 de centimetri la circumferință și cîntărind peste 10 kilograme.

COPERTA NOASTRĂ

Triptic. Fotografii de GHEORGHE VINȚILĂ și IULIU POP.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

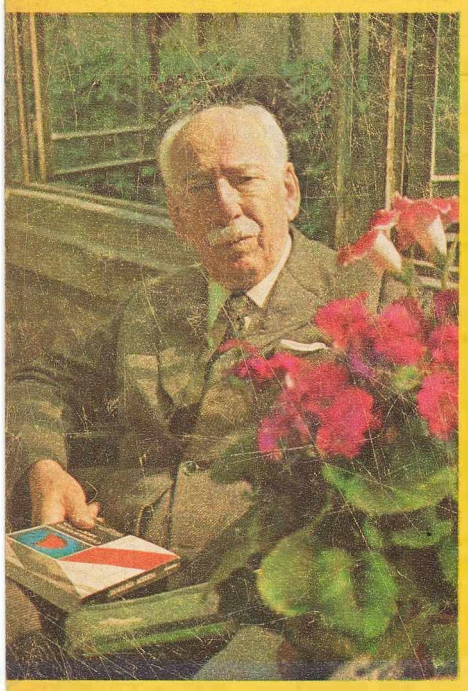

Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

Octav Onicescu, născut 20 august 1892, Botoșani. Școala primară și liceul în orașul natal. În doi ani (1911–1913) absolvă facultatea de științe și facultatea de filozofie. Din 1916 pînă în 1918 participă la primul război mondial. În 1920 susține teza de doctor în matematici la Roma (Asupra spațiilor einsteiniene cu grupuri continui de transformare). În toamna lui 1920 prezintă două comunicări la Collège de France. Întors în țară, devine docent, conferențiar, profesor agregat (1929), profesor titular (1931) la catedra de mecanică teoretică. În 1938, profesor titular definitiv la catedra de algebră. Între 1948 și 1962, profesor de mecanică teoretică, șef de catedră la calculul probabilităților din cadrul universității bucureștene, facultatea de fizico-matematică. Organizează publicarea, la editura «Cultura națională»,a operelor celor mai importanți oameni de știință români (1922–1928). Înființează Școala de statistică, actuariat și calcul din București (1930). Reeditează revista «Natura». Inițiază reorganizarea Societății române de știință, devine secretar general și președintele ei. Împreună cu Țițeica și P. Zervos (Atena), realizează Uniunea interbalcanică a matematicienilor (1934–1937). Conduce secția de teoria probabilităților din cadrul Institutului de matematică al Academiei. Prezent cu lucrări la diverse congrese internaționale de matematică: Bologna (1928), Atena (1934), Praga (1934), Oslo (1936), Geneva (1937). Invitat să conferențieze la universitățile din Paris, Bruxelles, Geneva, Roma, Atena. Membru activ, apoi membru onorific al Institutului internațional de statistică de la Haga. Citat în numeroase lucrări și tratate internaționale: «Enciclopedia delle matematiche elementari i complimentari», «Théorie des fonctions aléatoires», «Histoire générale des sciences», girată de René Taton. 1933–1948, membru corespondent al Academiei române; din 1965 membru titular al Academiei Republicii Socialiste România. Profesor emerit din 1962, Premiul de Stat (1962) pentru grupul de lucrări din domeniul statisticii matematice și calculul probabilităților, împreună cu Gh. Mihoc. E unul dintre cei trei rectori ai Centrului informațional al științelor mecanice de la Udine.

A publicat peste 1 200 de memorii și note științifice în reviste de specialitate românești și străine. Peste 30 de cărți, monografii, tratate, manuale. Dintre cele mai importante: «Mecanica», «Calculul probabilităților și aplicațiile lui», editată și în italiană, «Nombres et systèmes aléatoires», Mécanique statistique», ultima în colaborare cu Silviu Guiașu etc. Distins cu Meritul științific clasa I, Ordinul Muncii clasa a II-a, Steaua Republicii clasa a II-a.

misiunea teoriei relativității s-a încheiat de mult

A străbătut în lung și-n lat cîmpurile științei. Să afle, să cunoască, să înțeleagă, să împuțineze necunoașterea, să întreprindă ceva cu înțelesurile. De șase decenii cercetează fapte, evenimente, natura, omul. «*Nu sînt în primul rînd matematician, necum probabilist, cum mi se spune de preferință, sau mecanician, cum nu vor unii să mă considere. Sînt cercetător de fapte umane, sociale, economice, de fenomene naturale, cu mijloace matematice, de preferință probabilistice sau mecanice. Am încercat de-a lungul vieții să asimilez cît mai multă știință matematică pentru a o folosi în cercetările mele*».

Preocupările sale cele mai durabile: teoria probabilităților, mecanica și o știință care le unește pe amîndouă, mecanica statistică. «*În ultimul timp mă împart între teoria mecanică, la care lucrez de 20 de ani, și o teorie statistică (o numesc informațională) de mare interes pentru cercetarea unor probleme economice și sociale*». Intenția lui de a construi o nouă știință mecanică transpare de prin 1948–1950. A început să se apropie de acest domeniu în epoca de dezvoltare a teoriei relativității, care avea să determine criza mecanicii clasice aflate la baza unei părți dintre construcțiile teoretice și practice ale civilizației noastre. «*Teoria relativității a pus în discuție ideile noastre despre spațiu și timp, despre cauzalitate, despre succesiunea fenomenelor. A luminat mai clar ideile noastre despre gravitația universală. Am lucrat în domeniul acestei teorii, căpătînd repede impresia că, dincolo de anumite margini, concepția de univers relativist e doar o frumoasă teorie matematică. Neputînd să rezolve probleme acute, cum ar fi cele privind mișcarea prin interacțiune gravitațională ale mai multor corpuri din univers. Am încercat atunci să revin la mecanica lui Newton. De prescripțiile căreia ascultă încă și azi și cred că vor asculta totdeauna mișcările corpurilor și ale mecanismelor experienței noastre curente*». Revenind la mecanica clasică, Onicescu și-a propus să elimine însă restricțiile ei, să-i lărgească limitele, încît să cuprindă între ele și mișcările cu viteze foarte mari, precum și corpurile situate la distanțe foarte mari între ele (galaxiile). Românul acesta, născut pentru știință, pentru exactitate, pentru construcții mentale, vine de la Botoșani. A luat cu el din locul acela și din vremea aceea arma matematicii, «*învățătura adîncită a limbii române*», cum zice, și «*un crescut îndemn spre filozofie*». La București, în numai doi ani avea să devină licențiat în matematică și filozofie. De acum înainte, gîndirea lui Onicescu se dezvoltă enorm prin atingere cu gîndirile excepționale ale maeștrilor săi. Traian Lalescu, Gheorghe Țițeica, David Emmanuel, Dimitrie Pompeiu, C. Rădulescu-Motru, P.P. Negulescu, Nicolae Iorga, italienii Levi-Civita, Vito Volterra, Guido Castelnuovo, francezii Emile Picard, Emile Borel, Elie Cartan, Jacques Hadamard. Știință, filozofie, literatură, artă. Onicescu s-a desfășurat pe acest front larg din necesitate spirituală și din convingerea că toate comunică undeva pentru cei ce pătrund pînă departe. Universitate a fost pentru el și universitatea, universitate au fost și Iorga și Densușianu și cafeneaua literară. «*O a doua universitate a acelor vremi o constituia cafeneaua literară și artistică, unde poeții încercau depășirea îndrăzneață a simbolismului sau măcar o suprarafinare a lui, unde pictorii și sculptorii, care dădeau o strălucire deosebită artei noastre plastice, își contrastau teoriile. O frecventam cu pasiune alături de Minulescu și Castaldi, de Steriadi, Ressu și Dărăscu, de Anghel și Iosif. Acolo l-am cunoscut și pe Goga*». Avea în jur de 30 de ani cînd a renunțat la bursa Fundației Rockefeller, care i-ar fi permis un an de studii matematice în America. «*Observasem o oarecare dezorientare în spectacolul matematic al lumii. Așa îmi apăruse la Paris. O stare de oboseală a celor mai multe doctrine matematice*».

Întors în țară, începe drumul său extraordinar. A știut să se dedice numai problemelor de importanță strategică în matematica și mecanica modernă, să arunce punți între ramuri sau discipline greu de apropiat, să circule permanent între cercetarea fundamentală și zonele aplicative. «*Am cultivat probabilitatea ca știință a măsurii evenimentelor și proceselor aleatoare. Teoria probabilității sistematizează matematic studiul fenomenelor de caracter întîmplător, care se produc cu probabilitate*». Onicescu explică. «*Pot măsura întîmplătorul dacă are o anume regularitate. Spun, mîine va ploua cu probabilitate 1/3, cunoscînd, măcar aproximativ, repartiția zilelor ploioase și neploioase. Știu din experiență, mergînd în jurul orei 11 dimineața prin magazine, probabilitatea de a nu fi aglomerație e mai mare. Am fost de curînd la un seminar condus de Mircea Malița. El a expus o teorie a conflictelor, ilustrată printr-un caz din istoria noastră, bazată pe aprecieri probabilistice. Tratativele comerciale și diplomatice se călăuzesc în prezent după principiile unor metode izvorîte dintr-o știință mai veche a jocurilor avînd baze probabilistice. Nu există certitudini absolute în aceste domenii, ci doar probabilități. Nici o strategie nu e sigură, e numai probabilă. Important e să fie aleasă strategia cu cele mai multe șanse de reușită*». Îl ascult vorbind pe Onicescu. Îl privesc. E calm, senin, așa cum a fost probabil toată viața. Limpede, profund, elegant în gîndire și expresie. Nu-mi pot imagina camera aceea de lucru fără el. E un spațiu de reculegere, de concentrare spirituală. Lucrurile, cărțile și tablourile îl cunosc. În atîta vreme, prezența lui avea să le spiritualizeze. L-am întîlnit și pe stradă. Profesorul merge ușor, elastic, cu vădită plăcere. Are 82 de ani, o ținută proaspătă, poftă de cunoaștere, nici un semn de acreală. «*Mecanica a fost pentru mine suport sau model al oricărei științe, al oricărei științe a mișcării naturale. Am cercetat mai întîi problema mișcării unui punct material, numită mișcare inerțială. Cea dintîi problemă a oricărei mecanici. Am aplicat un principiu pur mecanic, vechi, dar modernizat. Rezultate identice cu cele la care se ajunsese prin teoria relativității restrînse a lui Einstein. Am găsit: că mișcarea e rectilinie, uniformă, că masa în mișcare depinde de viteză după formula Lorentz–Einstein, că energia punctului este egală cu masa înmulțită cu pătratul vitezei luminii. Acestea fuseseră, de fapt, realizările esențiale ale lui Einstein. Reușita mea demonstra că în fața teoriei relativității, mecanica nu pierduse valorile ei primordiale. Era un prim pas realizat prin utilizarea conceptelor de spațiu și timp ale lui Newton, care sînt și ale intuiției noastre curente. Asta m-a încurajat să aplic aceleași metode, principii, și la un sistem de două sau mai multe corpuri materiale în concomitentă mișcare (pămîntul, soarele, stelele, galaxiile)*». Noua direcție de cercetare i-a luat mult timp. Pretindea rigoare, o foarte fidelă respectare a principiilor luate drept norme. «*Rezultate neașteptate. A reieșit că atracția gravitațională e un act de inerție a materiei. Ceea ce corespundea cu intuiția einsteiniană, dar această realizare m-a condus și la obținerea unui nou tip de interacțiune între corpuri, de data asta de respingere, care era de natura unei forțe elastice. Rezultatele menționate aveau să dea fără nici o nouă ipoteză, ca o teoremă a mecanicii, legea de dilatație a universului, formulată cu mai multe decenii în urmă de către Hubble și confirmată de atunci de către toate măsurătorile astronomilor. În conformitate cu ea, galaxiile care nu sînt sediul unui proces de transformare prea rapidă se depărtează între ele cu o viteză proporțională cu distanța*». Se recunoaște, Onicescu a adus cea mai substanțială încadrare teoretică acestui fenomen, considerat azi la baza cosmologiei moderne. «*Prezența celor două forțe de interacțiune între galaxiile universului asigură unitatea și stabilitatea universului*». Profesorul a trăit cu intensitate clipa. Nu cum înțeleg unii, întru frivolitate, întru deșertăciune, ci încordîndu-și fibrele gîndirii pentru a explora cît mai adînc și mai departe. S-a ferit de erori, de rătăcire, de incursiuni sterile, experimentînd, trăind în prezentul științei, în zonele lui incandescente, cu toate certitudinile, aspirațiile și îndoielile sale. A făcut să vibreze distinct în prezent toți timpii existenței științei culturii. «*Există un azi permanent al fenomenologiei universului. Nu neg nici trecutul ca zare concretă, unică, nici viitorul ca o i de atîtea ori numai posibilă, dar nici nu le într-o unitate amorfă, cum au crezut uni dreptul să o facă, în acel univers cu patr siuni al teoriei relativității în care dispare i și DUPĂ, în care SIMULTANEITATEA, de este o iluzie ce ia locul oricărui concr* curînd, un inginer francez, R.L. Vallée, nut că lumea e făcută din energie, că ins e o formă de energie, că universul nu e r cum arăta Einstein. Din alt unghi, C afirmă de mult limitele și perisabilitate lui Einstein. «*Consider că misiunea teori vității, fundamentală pentru înțelegerea unui punct material, care a schimbat ideil despre gravitație, s-a încheiat de mult. Teo tivității generalizată va rămîne pentru t o foarte frumoasă construcție matematic tincioasă însă în fața marilor probleme a nicii. Profesorul Levi-Civita, a cărui an fost comemorată iarna trecută la Roma, pant de seamă — pe nedrept omis — la teoriei relativității din punct de vedere declara într-un memoriu că în epoca noast relativității nu va putea rezolva problema a două sau mai multor corpuri. Eu nici nu pot accepta ideea că simple conside male, cum sînt cele aflate la baza teoriei tății (fapt recunoscut și prin numele te fi în stare să conducă spre o știință a uni Poate conduce la o teorie matematică, d una care să stăpînească legile naturii. Ace o realitate în sine, au caracter de invari tru mijloacele noastre de cercetare, pe c plele formalisme ale calculului diferenția sau ale geometriei nu le pot prinde decît riori. Ca rezultate ale unor premise care t de natură, de caracteristicile ei ireductibi ginale*». Onicescu are vocația înțelegerii sului, simte valoarea schimbătoare a id se lasă fascinat de frumusețea abstrac ci de adevărul lor. «*Astă-iarnă, la reun la Roma, consacrată comemorării lui Le s-a ajuns la o concluzie. Ecuațiile relativ neralizate, numite ale lui Einstein, vor poarte și numele lui Levi-Civita. El fiind tul lor creator, Einstein avînd doar m a fi intuit necesitatea unor asemenea ec examinat cu atenție succesiunea lucrări doi savanți. Evidență mare, nu înțeleg cu fost atribuite lui Einstein, personalitate văr fascinantă pe lîngă figura modestă și a lui Civita*». Profesorul Onicescu s-a printre atîtea altele, de teoria informați ță actuală, foarte utilă pentru înțeleger prezentarea a numeroase fenomene na care participăm și noi. În acest dome să descopere o mărime — a denumit-o informațională — capabilă să substitui nea fundamentală de entropie. Mai ușo culat, de manipulat din punct de veder Energia informațională măsoară gradul formitate al unui sistem, al unei struct utilizată de către cercetători în econo dustrie, probleme de limbaj, probleme turi în genere, de structuri ale liter special. Solomon Marcus și elevii săi a criteriul energiei informaționale pent racterizа și compara opere literare. En formațională a unei opere literare este țională cu intensitatea, cu dramatismu brația închisă în ea.

Onicescu e un alergător prin locuri cute. El se întoarce să ne spună ce-ce-a descoperit, ce-a înțeles, apoi pl nou. «*Am trăit ani îndelungați în tovărăș dului și a științei care-l manipulează pri bilități, dar, între început și sfîrșit m-am să pun acest hazard la sfîrșitul lucruril unde-l așază termodinamica și unde-l f varăș morții. A-l situa și la începutul vie riale, sau vieții propriu-zise, a îngemăna c moartea, a le atribui o structură comună, n nici Poe, nici Baudelaire, nici unul dintre pe care-i cunosc. Nu încerc nici eu să adopt cale a unei permanente întoarceri trec neant. Drumul vieții ca și al materiei est sibil*». Ideile lui te îmbogățesc. «*Orice cunoașterii ne-a fost dat de la început il cunoaștem azi. Fiecare e într-o continuă pentru cunoașterea noastră. Cunoașterea voită prin adîncirea obiectelor cunoscute inventarea sau descoperirea unor noi ob*

ROMULUS BALAB

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU